

Toelichtend verslag

Verdrag van 13 januari 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen

Paul Lagarde

Verdrag en Aanbeveling aangenomen door de Bijzondere Commissie van diplomatieke aard

Gepubliceerd door
De Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht
Permanent Bureau
Churchillplein 6b
2517 JW Den Haag
Nederland

Telefoon: +31 70 363 3303
Fax: +31 70 360 4867
E-mail: secretariat@hcch.net
Website: www.hcch.net

© Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht 2017

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, met inbegrip van fotokopieën of opnamen, zonder schriftelijke toestemming van de auteursrechthouder.

Het toelichtend verslag bij het *Verdrag van Den Haag van 2000 inzake de internationale bescherming van volwassenen*, dat door professor Paul Lagarde werd opgesteld en in 2016 werd gereviseerd, werd dankzij de genereuze steun van de Europese Commissie en het DG Justitie vertaald in alle officiële talen van de Europese Unie, met uitzondering van het Engels, het Frans, het Spaans en het Duits. De Franse en de Engelse versie werden door Paul Lagarde en het Permanent Bureau gereviseerd; de Spaanse en de Duitse vertaling zullen in de nabije toekomst worden gereviseerd. De oorspronkelijke Spaanse vertaling van het niet-gereviseerde toelichtend verslag werd welwillend verstrekt door het Spaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en de Duitse vertaling door het ministerie van Justitie en het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland. Gelieve er nota van te nemen dat de Duitse vertaling niet werd gecoördineerd tussen de Oostenrijkse, Duitse en Zwitserse autoriteiten. De vertalingen van deze publicatie in andere talen (met uitzondering van het Spaans) werden niet gereviseerd door het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.

De officiële versies van deze publicatie, in het Engels en in het Frans, zijn beschikbaar op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht (www.hcch.net).

ISBN 978-92-79-66991-0

Gedrukt in België

Woord vooraf

1 Deze brochure is gebaseerd op de "*Proceedings of the Special Commission with a diplomatic character of September – October 1999, Protection of Adults*".

Die publicatie bevat, naast de hierna opgenomen tekst, de voorbereidende documenten, verslagen en samenvattingen van de besprekingen in het kader van de werkzaamheden van de Bijzondere commissie van diplomatieke aard van 1999. De volledige uitgave kan worden besteld bij de boekhandel of rechtstreeks bij het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, Churchillplein, 6b, 2517 JW Den Haag, Nederland (e-mail: secretariat@hcch.net, fax: +31 70 360 4867).

2 Het toelichtend verslag van professor Paul Lagarde dient als commentaar bij het verdrag dat door de Bijzondere commissie van diplomatieke aard is goedgekeurd en in de slotakte van 2 oktober 1999 is opgenomen.

3 Op 13 januari 2000 ondertekende Nederland als eerste land het verdrag en daarom draagt het verdrag die datum.

4 Punt 146 van deze herziene versie van het toelichtend verslag bevat aanvullende informatie over bevestiging van vertegenwoordigingsbevoegdheid.

5 De Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht heeft een eigen website (www.hcch.net) met informatie over de Haagse Conferentie en de Haagse verdragen.

Den Haag, april 2017

Overzicht

VERDRAG	7
Aanbeveling aangenomen door de Bijzondere commissie van diplomatieke aard inzake de bescherming van volwassenen	25
VERKLARING	27
MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN EEN VOLWASSENE	30
INFORMATIE BETREFFENDE DE MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN EEN VOLWASSENE	32
TOELICHTEND VERSLAG	35

Verdrag

VERDRAG INZAKE DE INTERNATIONALE BESCHERMING VAN VOLWASSENEN

De Staten die dit Verdrag hebben ondertekend,
Gelet op de noodzaak te voorzien in de bescherming in internationale situaties van volwassenen die vanwege een stoornis in of ontoereikendheid van hun persoonlijke vermogens niet in staat zijn hun belangen te behartigen,
Geleid door de wens conflicten te vermijden tussen hun rechtsstelsels ten aanzien van de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bescherming van volwassenen,
Herinnerend aan het belang van internationale samenwerking voor de bescherming van volwassenen,
Verklarend dat de belangen van de volwassene en de eerbiediging van zijn of haar waardigheid en onafhankelijkheid voorop dienen te staan,
Hebben overeenstemming bereikt over de volgende bepalingen:

HOOFDSTUK I – TOEPASSINGSGBIED VAN HET VERDRAG

Artikel 1

1. Dit Verdrag is in internationale situaties van toepassing op de bescherming van volwassenen die vanwege een stoornis in of ontoereikendheid van hun persoonlijke vermogens niet in staat zijn hun belangen te behartigen.
2. Het heeft tot doel
 - a. de Staat aan te wijzen waarvan de autoriteiten bevoegd zijn maatregelen te nemen ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene;
 - b. het recht aan te wijzen dat door die autoriteiten in de uitoefening van hun bevoegdheid dient te worden toegepast;
 - c. het recht aan te wijzen dat op de vertegenwoordiging van de volwassene dient te worden toegepast;
 - d. te voorzien in de erkenning en de tenuitvoerlegging van de bedoelde beschermende maatregelen in alle Verdragsluitende Staten;
 - e. tussen de autoriteiten van de Verdragsluitende Staten een zodanige samenwerking tot stand te brengen als noodzakelijk is voor het verwezenlijken van de doelstellingen van dit Verdrag.

Artikel 2

1. Voor de toepassing van dit Verdrag is een volwassene een persoon die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.
2. Het Verdrag is eveneens van toepassing op maatregelen met betrekking tot een volwassene die op het tijdstip waarop de maatregelen werden genomen, de leeftijd van 18 jaar niet had bereikt.

Artikel 3

De in artikel 1 bedoelde maatregelen kunnen met name betrekking hebben op:

- a. de vaststelling van handelingsonbekwaamheid en de instelling van een beschermend regime;
- b. de plaatsing van de volwassene onder de bescherming van een gerechtelijke of administratieve autoriteit;
- c. voogdij, curatele en overeenkomstige rechtsinstellingen;
- d. de aanwijzing en de taken van enige persoon of lichaam, belast met de zorg voor de persoon of het vermogen van de volwassene, of die de volwassene vertegenwoordigt of bijstaat;
- e. de plaatsing van de volwassene in een inrichting of op een andere plaats waar bescherming kan worden geboden;
- f. het beheer over, de instandhouding of de vervreemding van het vermogen van de volwassene;
- g. de machtiging tot een bijzondere interventie ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene.

Artikel 4

1. Het Verdrag is niet van toepassing op:
 - a. onderhoudsverplichtingen;
 - b. de sluiting, de nietigverklaring of de ontbinding van een huwelijk of van een daarmee gelijk te stellen relatie, alsmede de scheiding van tafel en bed;
 - c. huwelijksvermogensregimes of soortgelijke regimes die van toepassing zijn op met het huwelijk gelijk te stellen relaties;
 - d. trusts of erfopvolging;
 - e. sociale zekerheid;
 - f. overheidsmaatregelen van algemene aard op het gebied van gezondheidszorg;
 - g. maatregelen, met betrekking tot een persoon genomen op grond van door die persoon begane strafbare feiten;
 - h. beslissingen inzake het recht op asiel en inzake toelating;
 - j. maatregelen uitsluitend gericht op de openbare veiligheid.
2. Het eerste lid laat met betrekking tot de daarin bedoelde aangelegenheden onverlet de bevoegdheid van een persoon om als vertegenwoordiger van de volwassene op te treden.

HOOFDSTUK II – BEVOEGDHEID

Artikel 5

1. De gerechtelijke of administratieve autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft, zijn bevoegd maatregelen te nemen die strekken tot de bescherming van diens persoon of vermogen.
2. In geval van verplaatsing van de gewone verblijfplaats van de volwassene naar een andere Verdragsluitende Staat, zijn de autoriteiten van de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats bevoegd.

Artikel 6

1. Ten aanzien van volwassen vluchtelingen en volwassenen die ten gevolge van onlusten die in hun land plaatsvinden naar een ander land zijn verplaatst, hebben de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan deze volwassenen ten gevolge van hun verplaatsing aanwezig zijn, de bevoegdheid bedoeld in het eerste lid van artikel 5.
2. Het bepaalde in het vorige lid is eveneens van toepassing op volwassenen van wie de gewone verblijfplaats niet kan worden vastgesteld.

Artikel 7

1. Behalve ten aanzien van volwassen vluchtelingen of volwassenen die ten gevolge van onlusten die in hun land plaatsvinden, naar een ander land zijn verplaatst, zijn de autoriteiten van een Verdragsluitende Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft, bevoegd maatregelen te nemen ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene, indien zij van oordeel zijn dat zij beter in staat zijn de belangen van de volwassene te beoordelen, en nadat zij de autoriteiten die ingevolge artikel 5 of artikel 6, tweede lid, bevoegd zijn, daarvan mededeling hebben gedaan.
2. Deze bevoegdheid wordt niet uitgeoefend indien de autoriteiten die ingevolge artikel 5, artikel 6, tweede lid, of artikel 8 bevoegd zijn, de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft, hebben medegedeeld, dat zij de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen, of dat zij hebben besloten dat geen maatregelen moeten worden genomen dan wel dat een procedure bij hen aanhangig is.
3. De maatregelen die ingevolge het eerste lid zijn genomen, houden op van kracht te zijn zodra de autoriteiten die ingevolge artikel 5, artikel 6, tweede lid, of artikel 8 bevoegd zijn, de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen of hebben besloten dat geen maatregelen moeten worden genomen. Deze autoriteiten doen dienovereenkomstig mededeling aan de autoriteiten die de maatregelen in overeenstemming met het eerste lid hebben genomen.

Artikel 8

1. De autoriteiten van een Verdragsluitende Staat die ingevolge de artikelen 5 of 6 bevoegd zijn, kunnen, indien zij van oordeel zijn dat zulks in het belang is van de volwassene, uit eigen beweging of op verzoek van de autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat, de autoriteiten van een van de in het tweede lid genoemde Staten verzoeken maatregelen te nemen ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene. Het verzoek kan betrekking hebben op alle of bepaalde aspecten van deze bescherming.
2. De Verdragsluitende Staten wier autoriteiten op de in het vorige lid bedoelde wijze kunnen worden aangezocht, zijn:
 - a. een Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft;
 - b. de Staat waar de volwassene zijn vorige gewone verblijfplaats had;
 - c. een Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen;
 - d. de Staat waarvan de autoriteiten schriftelijk zijn gekozen door de volwassene om maatregelen te nemen die strekken tot zijn of haar bescherming;
 - e. de Staat van de gewone verblijfplaats van een persoon die een nauwe band met de volwassene heeft en bereid is zorg te dragen voor zijn of haar bescherming;
 - f. de Staat op het grondgebied waarvan de volwassene aanwezig is, waar het betreft de bescherming van diens persoon.

3. Indien de overeenkomstig de voorgaande leden aangewezen autoriteit haar bevoegdheid niet aanvaardt, blijven de ingevolge artikel 5 of 6 bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staat bevoegd.

Artikel 9

De autoriteiten van een Verdragsluitende Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen, zijn bevoegd beschermende maatregelen te nemen ten aanzien van dat vermogen, voorzover deze maatregelen verenigbaar zijn met de maatregelen genomen door de ingevolge de artikelen 5 tot en met 8 bevoegde autoriteiten.

Artikel 10

1. In alle spoedeisende gevallen zijn de autoriteiten van iedere Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de volwassene of het vermogen van de volwassene zich bevindt, bevoegd om alle noodzakelijke beschermende maatregelen te nemen.

2. De maatregelen die ingevolge het voorgaande lid zijn genomen ten aanzien van een volwassene die zijn gewone verblijfplaats heeft in een Verdragsluitende Staat vervallen zodra de ingevolge de artikelen 5 tot en met 9 bevoegde autoriteiten de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen.

3. De maatregelen die ingevolge het eerste lid zijn genomen ten aanzien van een volwassene die zijn gewone verblijfplaats heeft in een niet-Verdragsluitende Staat vervallen in elke Verdragsluitende Staat zodra de door de omstandigheden vereiste maatregelen, welke zijn genomen door de autoriteiten van een andere Staat, in de betrokken Verdragsluitende Staat worden erkend.

4. De autoriteiten die ingevolge het eerste lid maatregelen hebben genomen, doen daarvan zo mogelijk mededeling aan de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft.

Artikel 11

1. Bij wijze van uitzondering zijn de autoriteiten van een Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de volwassene zich bevindt, bevoegd om ter bescherming van diens persoon tijdelijke maatregelen te nemen waarvan de territoriale werking beperkt is tot die Staat, voor zover dergelijke maatregelen verenigbaar zijn met maatregelen die reeds door de ingevolge de artikelen 5 tot en met 8 bevoegde autoriteiten zijn genomen en na daarvan mededeling te hebben gedaan aan de ingevolge artikel 5 bevoegde autoriteiten.

2. De ingevolge het voorgaande lid genomen maatregelen ten aanzien van een volwassene die zijn gewone verblijfplaats heeft in een Verdragsluitende Staat, houden op van kracht te zijn zodra de ingevolge de artikelen 5 tot en met 8 bevoegde autoriteiten zich hebben uitgesproken over de door de omstandigheden mogelijk vereiste maatregelen.

Artikel 12

Onverminderd het bepaalde in artikel 7, derde lid, blijven de maatregelen die met toepassing van de artikelen 5 tot en met 9 zijn genomen van kracht overeenkomstig het daarin bepaalde, ook indien een verandering in de omstandigheden de grond waarop de bevoegdheid was gebaseerd, heeft weggenomen, zolang de ingevolge het Verdrag bevoegde autoriteiten deze maatregelen niet hebben gewijzigd, vervangen of beëindigd.

HOOFDSTUK III – TOEPASSELIJK RECHT

Artikel 13

1. De autoriteiten van de Verdragsluitende Staten oefenen de bevoegdheid die hun ingevolge het bepaalde in Hoofdstuk II is toegekend uit onder toepassing van hun eigen recht.
2. Zij kunnen echter, voorzover de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene dit vereist, bij wijze van uitzondering het recht van een andere Staat waarmee de omstandigheden nauw verband houden, toepassen of daarmee rekening houden.

Artikel 14

Indien een in een Verdragsluitende Staat genomen maatregel in een andere Verdragsluitende Staat wordt uitgevoerd, wordt de wijze van uitvoering ervan beheerst door het recht van die andere Staat.

Artikel 15

1. Het bestaan, de omvang, de wijziging en het tenietgaan van vertegenwoordigingsbevoegdheden die zijn verleend door een volwassene, hetzij bij een overeenkomst, hetzij bij een eenzijdige rechtshandeling, teneinde te worden uitgeoefend wanneer deze volwassene niet in staat zal zijn om zijn belangen te behartigen, worden beheerst door het recht van de Staat waar de volwassene op het tijdstip van de overeenkomst of de rechtshandeling zijn gewone verblijfplaats heeft, tenzij een van de in het tweede lid genoemde rechtsstelsels uitdrukkelijk schriftelijk is aangewezen.
2. De Staten waarvan het recht kan worden aangewezen, zijn:
 - a. een Staat waarvan de volwassene de nationaliteit bezit;
 - b. een Staat waar de volwassene eerder zijn gewone verblijfplaats had;
 - c. een Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen, met betrekking tot dat vermogen;
3. De wijze waarop deze vertegenwoordigingsbevoegdheden worden uitgeoefend, wordt beheerst door het recht van de Staat waarin zij worden uitgeoefend.

Artikel 16

Wanneer vertegenwoordigingsbevoegdheden als bedoeld in artikel 15 niet worden uitgeoefend op een wijze die de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene voldoende verzekert, kunnen zij worden ingetrokken of gewijzigd door maatregelen, genomen door een autoriteit die ingevolge het Verdrag bevoegd is. Wanneer dergelijke vertegenwoordigingsbevoegdheden worden ingetrokken of gewijzigd, dient zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met het ingevolge artikel 15 aangewezen recht.

Artikel 17

1. De geldigheid van een rechtshandeling, tot stand gekomen tussen een derde en een andere persoon die op grond van het recht van de Staat waar de rechtshandeling tot stand is gekomen bevoegd zou zijn als vertegenwoordiger van de volwassene op te treden, kan niet worden aangetast en de derde kan niet aansprakelijk worden gesteld op de enkele grond dat ingevolge het door de bepalingen van dit hoofdstuk aangewezen recht de ander niet bevoegd was als vertegenwoordiger van de volwassene op te treden, tenzij de derde wist of had moeten weten dat deze bevoegdheid door dit recht werd beheerst.

2. Het voorgaande lid is alleen van toepassing indien de rechtshandeling tot stand is gekomen tussen personen die zich op het grondgebied van eenzelfde Staat bevinden.

Artikel 18

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing, zelfs indien het daardoor aangewezen recht het recht is van een Staat die niet een Verdragsluitende Staat is.

Artikel 19

In dit hoofdstuk wordt onder „recht” verstaan het in een Staat geldende recht, met uitsluiting van regels van conflictenrecht van die Staat.

Artikel 20

Dit hoofdstuk laat onverlet de bepalingen van het recht van de Staat waarin de volwassene dient te worden beschermd, die dwingend van toepassing zijn, ongeacht het recht dat anders van toepassing zou zijn.

Artikel 21

De toepassing van het door de bepalingen van dit hoofdstuk aangewezen recht kan slechts worden geweigerd indien deze toepassing kennelijk in strijd zou zijn met de openbare orde.

HOOFDSTUK IV – ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING

Artikel 22

1. De door de autoriteiten van een Verdragsluitende Staat genomen maatregelen worden van rechtswege in alle andere Verdragsluitende Staten erkend.
2. Erkenning kan evenwel worden geweigerd:
 - a. indien de maatregel is genomen door een autoriteit waarvan de bevoegdheid niet gebaseerd was op of niet in overeenstemming was met een van de in de bepalingen van hoofdstuk II bedoelde gronden;
 - b. indien de maatregel, behoudens in een spoedeisend geval, is genomen in het kader van een gerechtelijke of administratieve procedure, zonder dat de volwassene in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord, zulks met schending van fundamentele beginselen van procesrecht van de aangezochte Staat;
 - c. indien de erkenning kennelijk in strijd is met de openbare orde van de aangezochte Staat, of in strijd is met een bepaling van het recht van die Staat, die dwingend van toepassing is, ongeacht het recht dat anders van toepassing zou zijn;
 - d. indien de maatregel onverenigbaar is met een maatregel die naderhand is genomen in een niet-Verdragsluitende Staat die ingevolge de artikelen 5 tot en met 9 bevoegd zou zijn geweest, en deze latere maatregel voldoet aan de vereisten voor erkenning in de aangezochte Staat;
 - e. indien de in artikel 33 bedoelde procedure niet in acht is genomen.

Artikel 23

Onverminderd artikel 22, eerste lid, kan iedere belanghebbende persoon de bevoegde autoriteiten van een Verdragsluitende Staat verzoeken een beslissing te nemen over de erkenning of de niet-erkenning van een in een andere Verdragsluitende Staat genomen maatregel. De procedure wordt beheerst door het recht van de aangezochte Staat.

Artikel 24

De autoriteit van de aangezochte Staat is gebonden aan de vaststelling van de feiten waarop de autoriteit van de Staat waar de maatregel is genomen haar bevoegdheid heeft gebaseerd.

Artikel 25

1. Indien maatregelen die in een Verdragsluitende Staat zijn genomen en daar uitvoerbaar zijn, in een andere Verdragsluitende Staat ten uitvoer moeten worden gelegd, worden zij op verzoek van een belanghebbende partij in die andere Staat uitvoerbaar verklaard of voor tenuitvoerlegging geregistreerd volgens de procedure die in het recht van laatstgenoemde Staat is voorzien.
2. Elke Verdragsluitende Staat gebruikt voor de verklaring van uitvoerbaarheid of de registratie een eenvoudige en snelle procedure.
3. De verklaring van uitvoerbaarheid of de registratie kan slechts op een van de in artikel 22, tweede lid, voorziene gronden worden geweigerd.

Artikel 26

Behoudens de toetsing die in verband met de toepassing van de voorgaande artikelen noodzakelijk is, mag geen toetsing plaatsvinden van de gronden waarop een genomen maatregel berust.

Artikel 27

Maatregelen genomen in een Verdragsluitende Staat en uitvoerbaar verklaard of voor tenuitvoerlegging geregistreerd in een andere Verdragsluitende Staat, worden in laatstgenoemde Staat ten uitvoer gelegd alsof deze maatregelen door de autoriteiten van die Staat waren genomen. De tenuitvoerlegging vindt plaats overeenkomstig het recht van de aangezochte Staat binnen de door dat recht voorziene grenzen.

HOOFDSTUK V – SAMENWERKING

Artikel 28

1. Elke Verdragsluitende Staat wijst een Centrale Autoriteit aan die is belast met de naleving van de door het Verdrag aan haar opgelegde verplichtingen.
2. Federale Staten, Staten waarin meer dan een rechtsstelsel geldt en Staten die autonome territoriale eenheden omvatten, staat het vrij meer dan een Centrale Autoriteit aan te wijzen en de territoriale of personele reikwijdte van hun taken aan te geven. Een Staat die meer dan een Centrale Autoriteit heeft aangewezen, wijst de Centrale Autoriteit aan waaraan alle mededelingen kunnen worden gedaan met het oog op overbrenging daarvan aan de bevoegde Centrale Autoriteit binnen deze Staat.

Artikel 29

1. De Centrale Autoriteiten werken onderling samen en bevorderen de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten in hun Staten teneinde de doelstellingen van het Verdrag te verwezenlijken.
2. Zij nemen, in verband met de toepassing van het Verdrag, passende maatregelen om informatie te verstrekken over de wetgeving van en de beschikbare diensten in hun Staat op het gebied van de bescherming van volwassenen.

Artikel 30

De Centrale Autoriteit van een Verdragsluitende Staat neemt, hetzij rechtstreeks, hetzij via overheidsinstanties of andere instellingen, alle passende maatregelen teneinde:

- a. de informatie-uitwisseling, met alle middelen, tussen de bevoegde autoriteiten te bevorderen in omstandigheden waarop het Verdrag van toepassing is;
- b. op verzoek van een bevoegde autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat bijstand te verlenen bij het opsporen van de volwassene, indien het er naar uitziet dat de volwassene zich op het grondgebied van de aangezochte Staat bevindt en bescherming nodig heeft.

Artikel 31

De bevoegde autoriteiten van een Verdragsluitende Staat kunnen, hetzij rechtstreeks, hetzij via andere instellingen, de aanwending van bemiddeling, verzoening of daarmee vergelijkbare methoden aanmoedigen teneinde minnelijke schikkingen te bewerkstelligen voor de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene in de omstandigheden waarin het Verdrag van toepassing is.

Artikel 32

1. Wanneer een beschermende maatregel wordt overwogen, kunnen de ingevolge het Verdrag bevoegde autoriteiten, indien de omstandigheden van de volwassene dit vereisen, elke autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat die informatie heeft die van belang is voor de bescherming van de volwassene, verzoeken deze informatie mede te delen.
2. Een Verdragsluitende Staat kan verklaren dat verzoeken ingevolge het eerste lid slechts via zijn Centrale Autoriteit aan zijn autoriteiten kunnen worden doorgeleid.
3. De bevoegde autoriteiten van een Verdragsluitende Staat kunnen de autoriteiten van een andere Verdragsluitende Staat verzoeken bijstand te verlenen bij de uitvoering van de ingevolge dit Verdrag genomen beschermende maatregelen.

Artikel 33

1. Indien een ingevolge de artikelen 5 tot en met 8 bevoegde autoriteit de plaatsing van de volwassene in een instelling of op een andere plaats waar bescherming kan worden geboden overweegt, en indien deze plaatsing dient te geschieden in een andere Verdragsluitende Staat, pleegt zij eerst overleg met de Centrale Autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van laatstgenoemde Staat. Daartoe verstrekt zij een rapport over de volwassene, vergezeld van de redenen voor de voorgestelde plaatsing.
2. De beslissing over de plaatsing mag in de verzoekende Staat niet worden genomen indien de Centrale Autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van de aangezochte Staat binnen een redelijke termijn blijkt geeft van haar bezwaar.

Artikel 34

In alle gevallen waarin een volwassene is blootgesteld aan een ernstig gevaar, doen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar maatregelen voor de bescherming van de volwassene zijn genomen of worden overwogen, indien hun wordt medegedeeld dat de verblijfplaats van de volwassene is overgebracht naar of dat de volwassene zich bevindt in een andere Staat, aan de autoriteiten van die andere Staat mededeling van dit gevaar en de genomen of in overweging zijnde maatregelen.

Artikel 35

Een autoriteit vraagt of verstrekt geen informatie ingevolge dit hoofdstuk, indien volgens haar aannemelijk is dat een dergelijke handeling de persoon of het vermogen van de volwassene in gevaar zou kunnen brengen, of een ernstige bedreiging zou vormen voor de vrijheid of het leven van een familielid van de volwassene.

Artikel 36

1. Onverminderd de mogelijkheid om voor het verlenen van diensten een redelijke kostenvergoeding te vragen dragen Centrale Autoriteiten en andere overheidsinstanties van de Verdragsluitende Staten bij de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk hun eigen kosten.
2. Een Verdragsluitende Staat kan met een of meer andere Verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten inzake de onderlinge verdeling van de kosten.

Artikel 37

Een Verdragsluitende Staat kan met een of meer andere Verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten met het oog op verbetering van de toepassing van dit hoofdstuk in hun onderlinge betrekkingen. De Staten die een zodanige overeenkomst hebben gesloten, zenden een afschrift daarvan aan de depositaris van het Verdrag.

HOOFDSTUK VI – ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 38

1. De autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar een beschermende maatregel is genomen of een vertegenwoordigingsbevoegdheid is bevestigd, kunnen aan de persoon aan wie de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene is toevertrouwd, op zijn verzoek, een verklaring verstrekken waarin wordt aangegeven in welke hoedanigheid die persoon kan optreden en welke bevoegdheden hem zijn verleend.
2. De in de verklaring aangegeven hoedanigheid en bevoegdheden worden geacht vast te staan met ingang van de datum van de verklaring, behoudens bewijs van het tegendeel.
3. Elke Verdragsluitende Staat wijst de autoriteiten aan die bevoegd zijn de verklaring op te stellen.

Artikel 39

Persoonlijke gegevens die op grond van het Verdrag zijn verzameld of verstrekt, mogen slechts worden gebruikt voor de doeleinden waarvoor zij zijn verzameld of verstrekt.

Artikel 40

De autoriteiten aan wie informatie wordt verstrekt, garanderen de vertrouwelijkheid daarvan in overeenstemming met het recht van hun Staat.

Artikel 41

Alle ingevolge dit Verdrag verzonden of afgegeven bescheiden zijn vrijgesteld van legalisatie of enige andere soortgelijke formaliteit.

Artikel 42

Elke Verdragsluitende Staat kan de autoriteiten aanwijzen tot wie de verzoeken bedoeld in de artikelen 8 en 33 dienen te worden gericht.

Artikel 43

1. Van de aanwijzingen bedoeld in de artikelen 28 en 42 wordt uiterlijk op de datum van de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het Verdrag of van toetreding daartoe mededeling gedaan aan het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht. Wijzigingen daarin worden eveneens medegedeeld aan het Permanent Bureau.

2. De in het tweede lid van artikel 32 bedoelde verklaring wordt afgelegd bij de depositaris van het Verdrag.

Artikel 44

Een Verdragsluitende Staat met verschillende rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels met betrekking tot de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene is niet gehouden de bepalingen van het Verdrag toe te passen op conflicten die slechts deze verschillende rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels betreffen.

Artikel 45

Ten aanzien van een Staat die op het gebied van enige bij dit Verdrag geregelde aangelegenheid twee of meer rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels heeft die binnen verschillende territoriale eenheden van toepassing zijn,

- a. wordt een verwijzing naar de gewone verblijfplaats in die Staat uitgelegd als een verwijzing naar de gewone verblijfplaats in een territoriale eenheid;
- b. wordt een verwijzing naar de aanwezigheid van de volwassene in die Staat uitgelegd als een verwijzing naar aanwezigheid in een territoriale eenheid;
- c. wordt een verwijzing naar de ligging van vermogen van de volwassene in die Staat uitgelegd als een verwijzing naar de ligging van vermogen van de volwassene in een territoriale eenheid;
- d. wordt een verwijzing naar de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft, uitgelegd als een verwijzing naar de door het recht van die Staat aangewezen territoriale eenheid of, bij gebreke van ter zake dienende regels, naar de territoriale eenheid waarmee de volwassene de nauwste betrekkingen heeft;
- e. wordt een verwijzing naar de Staat waarvan de autoriteiten door de volwassene zijn gekozen, uitgelegd
 - als een verwijzing naar de territoriale eenheid indien de volwassene de autoriteiten van deze territoriale eenheid heeft gekozen;
 - als een verwijzing naar de territoriale eenheid waarmee de volwassene de nauwste betrekkingen heeft, indien de volwassene de autoriteiten van de Staat heeft gekozen zonder een bepaalde territoriale eenheid binnen de Staat te vermelden;
- f. wordt een verwijzing naar het recht van een Staat waarmee de situatie nauw verband houdt uitgelegd als een verwijzing naar het recht van een territoriale eenheid waarmee de situatie nauw verband houdt
- g. wordt een verwijzing naar het recht, de procedure of de autoriteit van de Staat waarin een maatregel is genomen, uitgelegd als een verwijzing naar het in die territoriale eenheid

- geldende recht of de daar geldende procedure of naar de autoriteit van de territoriale eenheid waarin die maatregel is genomen;
- h. wordt een verwijzing naar het recht, de procedure of de autoriteit van de aangezochte Staat uitgelegd als een verwijzing naar het in die territoriale eenheid geldende recht of de daar geldende procedure of naar de autoriteit van de territoriale eenheid waarin om erkenning of tenuitvoerlegging wordt verzocht;
 - i. wordt een verwijzing naar de Staat waar een beschermende maatregel dient te worden uitgevoerd, uitgelegd als een verwijzing naar de territoriale eenheid waar de maatregel dient te worden uitgevoerd;
 - j. wordt een verwijzing naar instellingen of autoriteiten van die Staat, anders dan Centrale Autoriteiten, uitgelegd als een verwijzing naar instellingen of autoriteiten die bevoegd zijn op te treden in de desbetreffende territoriale eenheid.

Artikel 46

Teneinde het op grond van hoofdstuk III toepasselijke recht aan te wijzen ten aanzien van een Staat die twee of meer territoriale eenheden omvat met ieder hun eigen rechtsstelsel of verzameling rechtsregels op het gebied van enige aangelegenheid die onder dit Verdrag valt, zijn de volgende regels van toepassing:

- a. indien in die Staat regels van kracht zijn waarin wordt vastgesteld van welke territoriale eenheid het recht van toepassing is, wordt het recht van die eenheid toegepast;
- b. bij gebreke van dergelijke regels is het recht van de desbetreffende territoriale eenheid, zoals in artikel 45 aangewezen, van toepassing.

Artikel 47

Teneinde het krachtens hoofdstuk III toepasselijke recht aan te wijzen ten aanzien van een Staat die twee of meer rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels heeft die op verschillende categorieën personen van toepassing zijn op het gebied van enige aangelegenheid die onder dit Verdrag valt, zijn de volgende regels van toepassing:

- a. indien in die Staat regels van kracht zijn waarin wordt vastgesteld welk van deze stelsels van toepassing is, vindt het desbetreffende stelsel toepassing;
- b. bij gebreke van dergelijke regels is het recht of de verzameling rechtsregels van toepassing waarmee de volwassene de nauwste band heeft.

Artikel 48

In de betrekkingen tussen de Verdragsluitende Staten treedt dit Verdrag in de plaats van het *Verdrag betreffende de curatele en soortgelijke maatregelen van bescherming*, ondertekend te 's-Gravenhage op 17 juli 1905.

Artikel 49

- i. Het Verdrag laat onverlet andere internationale regelingen waarbij Verdragsluitende Staten Partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, tenzij een andersluidende verklaring wordt afgelegd door de Staten die Partij zijn bij een dergelijke regeling.

2. Dit Verdrag laat onverlet de mogelijkheid dat een of meer Verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van volwassenen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de Staten die Partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij dit Verdrag geregelde onderwerpen.
3. Overeenkomsten die door een of meer Verdragsluitende Partijen worden gesloten over onderwerpen die door dit Verdrag worden geregeld, doen in de betrekkingen van deze Staten met andere Verdragsluitende Staten geen afbreuk aan de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag.
4. De voorgaande leden zijn eveneens van toepassing op eenvormige wetten die hun grondslag vinden in het bestaan van speciale banden van regionale of andere aard tussen de desbetreffende Staten.

Artikel 50

1. Het Verdrag is slechts van toepassing op maatregelen die zijn genomen in een Staat nadat het Verdrag ten aanzien van die Staat in werking is getreden.
2. Het Verdrag is van toepassing op de erkenning en de tenuitvoerlegging van maatregelen die zijn genomen nadat het in werking is getreden in de betrekkingen tussen de Staat waar de maatregelen zijn genomen en de aangezochte Staat.
3. Het Verdrag is vanaf het tijdstip waarop het in een Verdragsluitende Staat in werking treedt, van toepassing op vertegenwoordigingsbevoegdheden die eerder zijn verleend onder voorwaarden welke overeenstemmen met die genoemd in artikel 15.

Artikel 51

1. Mededelingen aan de Centrale Autoriteit of een andere autoriteit van een Verdragsluitende Staat worden gedaan in de oorspronkelijke taal en gaan vergezeld van een vertaling in de officiële taal of in een van de officiële talen van de andere Staat of, wanneer deze vertaling bezwaarlijk kan worden vervaardigd, van een vertaling in het Frans of in het Engels.
2. Een Verdragsluitende Staat kan echter, door het maken van het in artikel 56 bedoelde voorbehoud, bezwaar maken tegen het gebruik van hetzij het Frans, hetzij het Engels, doch niet tegen beide.

Artikel 52

De Secretaris-Generaal van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht roept periodiek een Bijzondere Commissie bijeen teneinde de praktische werking van het Verdrag te toetsen.

HOOFDSTUK VII – SLOTBEPALINGEN

Artikel 53

1. Het Verdrag staat open voor ondertekening door de Staten die op 2 oktober 1999 lid waren van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.
2. Het Verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd en de akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring dienen te worden neergelegd bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden, depositaris van het Verdrag.

Artikel 54

1. Iedere andere Staat kan tot het Verdrag toetreden nadat het overeenkomstig artikel 57, eerste lid, in werking is getreden.
2. De akte van toetreding dient te worden neergelegd bij de depositaris.
3. De toetreding heeft slechts gevolg in de betrekkingen tussen de toetredende Staat en die Verdragsluitende Staten die niet binnen zes maanden na de ontvangst van de in artikel 59, letter b, bedoelde kennisgeving bezwaar hebben gemaakt tegen de toetreding van deze Staat. Een dergelijk bezwaar kan ook door een Staat worden gemaakt op het tijdstip van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring indien deze na een toetreding plaatsvindt. Van elk bezwaar wordt aan de depositaris kennisgeving gedaan.

Artikel 55

1. Indien een Staat twee of meer territoriale eenheden heeft waarin verschillende rechtsstelsels van toepassing zijn betreffende in dit Verdrag geregelde aangelegenheden, kan hij op het tijdstip van ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding verklaren dat dit Verdrag op al deze territoriale eenheden of slechts op een of meer daarvan van toepassing is en kan hij te allen tijde deze verklaring wijzigen door een nieuwe verklaring af te leggen.
2. Elke verklaring wordt ter kennis gebracht van de depositaris en daarin worden uitdrukkelijk de territoriale eenheden vermeld waarop het Verdrag van toepassing is.
3. Indien een Staat geen verklaring aflegt krachtens dit artikel, is het Verdrag van toepassing op alle territoriale eenheden van die Staat.

Artikel 56

1. Elke Staat kan, uiterlijk op het tijdstip van de bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, of op het tijdstip waarop de verklaring bedoeld in artikel 55 wordt afgelegd, het in artikel 51, tweede lid, bedoelde voorbehoud maken. Andere voorbehouden zijn niet toegestaan.
2. Elke Staat kan te allen tijde een gemaakt voorbehoud intrekken. De intrekking wordt ter kennis gebracht van de depositaris.
3. Het voorbehoud houdt op van kracht te zijn op de eerste dag van de derde kalendermaand na de in het voorgaande lid bedoelde kennisgeving.

Artikel 57

1. Het Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de nederlegging van de derde akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, bedoeld in artikel 53.
2. Vervolgens treedt het Verdrag in werking
 - a. voor iedere Staat die het Verdrag daarna bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt, op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
 - b. voor iedere Staat die toetreedt, op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van de termijn van drie maanden na afloop van de periode van zes maanden bedoeld in artikel 54, derde lid;
 - c. voor een territoriale eenheid waartoe het Verdrag overeenkomstig artikel 55 is uitgebreid, op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de kennisgeving bedoeld in dat artikel.

Artikel 58

1. Een Staat die Partij is bij het Verdrag kan dit opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving gericht aan de depositaris. De opzegging kan beperkt worden tot bepaalde territoriale eenheden waarop het Verdrag van toepassing is.
2. De opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een termijn van twaalf maanden nadat de kennisgeving door de depositaris is ontvangen. Wanneer in de kennisgeving een langere opzegtermijn is aangegeven, wordt de opzegging van kracht na het verstrijken van zulk een langere termijn.

Artikel 59

De depositaris geeft de lidstaten van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht en de Staten die overeenkomstig artikel 54 zijn toegetreden, kennis van het volgende:

- a. de ondertekeningen, bekrachtigingen, aanvaardingen en goedkeuringen bedoeld in artikel 53;
- b. de toetredingen en de bezwaren tegen toetredingen bedoeld in artikel 54;
- c. de datum waarop het Verdrag in werking treedt overeenkomstig artikel 57;
- d. de verklaringen bedoeld in artikel 32, tweede lid, en artikel 55;
- e. de overeenkomsten bedoeld in artikel 37;
- f. het voorbehoud bedoeld in artikel 51, tweede lid, en de intrekking bedoeld in artikel 56, tweede lid;
- g. de opzeggingen bedoeld in artikel 58.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te 's-Gravenhage, op 13 januari 2000, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en waarvan langs diplomatieke weg een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift zal worden gezonden aan elk der Staten die op 2 oktober 1999 lid waren van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.

**Aanbeveling aangenomen door de Bijzondere commissie
van diplomatieke aard inzake de bescherming van volwassenen**

De bijzondere commissie beveelt de staten die partij zijn bij het Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen, aan de volgende modelformulieren te gebruiken voor de toepassing van het verdrag.

VERKLARING

Artikel 38 van het Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen
ondertekend te Den Haag op [...]

A. - De ondertekenende autoriteit:

Land:

Deelstaat - provincie (in voorkomend geval):

Naam van de autoriteit die de verklaring verstrekt:

.....

Adres:

.....

.....

Tel.: Fax: E-mail:

verklaart dat:

een beschermende maatregel is genomen

de geldigheid van een vertegenwoordigingsbevoegdheid is bevestigd

door:

.....

op:

B.- Betrokken volwassene:

Naam.....Voorna(a)m(en):

Datum en plaats van geboorte:

Land van de gewone verblijfplaats:

Adres:

.....

.....

C. - Houder van de verklaring:

Naam:Voorna(a)m(en):

Datum en plaats van geboorte:

Adres:

.....

.....

Tel.: Fax: E-mail:

D. - Bevoegdheden van de houder van de verklaring:**1. - De houder van de verklaring handelt in de hoedanigheid van:**

.....
 krachtens de volgende wetgeving:

2. - Aan de houder van de verklaring toegekende bevoegdheden:a) hebben betrekking op de persoon van de volwassene en zijn: onbeperkt beperkt tot de volgende categorieën van handelingen:

.....

 beperkt tot de volgende handelingen:

.....

 onderworpen aan de machtiging van:b) hebben betrekking op het vermogen van de volwassene en zijn: onbeperkt beperkt tot de volgende categorieën van handelingen:

.....

 beperkt tot: roerende goederen onroerende goederen de volgende goederen:

.....

 onderworpen aan de machtiging van:

.....

De aan de houder van de verklaring toegekende bevoegdheden:

 vervallen op: blijven geldig totdat zij worden gewijzigd of ingetrokken.

E. - Bevoegdheden die de volwassene behoudt:

a) betreffende zijn persoon:

.....
.....
.....

b) betreffende zijn vermogen:

.....
.....
.....

Aan deze verklaring zijn de volgende stukken gehecht:

- een kopie van het toepasselijke besluit of van de verlening van de vertegenwoordigingsbevoegdheden
- een volledige lijst van de bevoegdheden die aan de houder van de verklaring zijn toegekend en van de bevoegdheden die de volwassene behoudt:

in het: Frans Engels

De in de verklaring aangegeven hoedanigheid en bevoegdheden worden geacht vast te staan met ingang van de datum van de verklaring, behoudens bewijs van het tegendeel.

Voor aanvullende informatie, gelieve contact op te nemen met de autoriteit die de verklaring heeft afgegeven.

Gedaan op te

Handtekening

Stempel

MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN EEN VOLWASSENE

Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen
ondertekend te Den Haag op [...]

I.- Artikel 8, lid 1 van het verdrag:

De ondertekenende autoriteit:

.....
.....

heeft de eer mee te delen aan de volgende autoriteit:

.....
.....

- dat zij uit eigen beweging
 dat zij op verzoek van de volgende autoriteit:

.....
.....

verzoekt om beschermende maatregelen te nemen:

- ten aanzien de persoon van de volwassene:

Naam:Voorna(a)m(en):

Datum en plaats van geboorte:

.....

Adres:

.....
.....

- ten aanzien van het vermogen van de volwassene
 ten aanzien van het volgende goed:

.....

krachtens artikel 8, lid 2,

onder a, b, c, d, e, f, van het verdrag

Gedaan te op

Handtekening

Stempel

2. - Artikel 8, lid 3 van het verdrag:

De ondertekenende autoriteit:

.....
.....

heeft de eer het volgende antwoord te geven op bovenstaand verzoek:

- zij aanvaardt haar bevoegdheid.
- zij aanvaardt haar bevoegdheid niet.

Gedaan te op

Handtekening

Stempel

INFORMATIE BETREFFENDE DE MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN EEN VOLWASSENE

Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen
ondertekend te Den Haag op [...]

De ondertekenende autoriteit:

.....
.....

heeft de eer mee te delen:

.....
.....

dat de volgende autoriteit:

.....
.....

1. - krachtens artikel 7 van het verdrag

- beschermende maatregelen overweegt
 - ten aanzien van de persoon van de volwassene (art. 7-1)
 - ten aanzien van het vermogen van de volwassene (art. 7-1)
- beschermende maatregelen heeft genomen (art. 7-2, 7-3)
- heeft besloten dat geen maatregelen moeten worden genomen (art. 7-2, 7-3)
- geadieerd is in een procedure ter bescherming van de volwassene (art. 7-2) ;

2. - krachtens artikel 10 van het verdrag

- in een spoedeisend geval maatregelen heeft genomen (art.10-1)
- beschermende maatregelen heeft genomen (art. 10-2) ;

3. - krachtens artikel 11 van het verdrag

- beschermende maatregelen ten aanzien van de persoon van de volwassene overweegt (art. 11-1)
- zich heeft uitgesproken over de door de omstandigheden vereiste maatregelen (art. 11-2) ;

ten aanzien van de volgende volwassene:

Naam:Voorna(a)m(en):

Datum en plaats van geboorte:

Adres:

Een kopie van de desbetreffende besluiten is bijgevoegd:

Ja

Nee

Voor aanvullende informatie, gelieve contact op te nemen met:

de ondertekenende autoriteit

de autoriteit die het besluit heeft genomen

Gedaan te op

Handtekening

Stempel

Toelichtend verslag

Toelichting op het verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen opgesteld door Paul LAGARDE

Inhoudsopgave

ALGEMEEN KADER, BELANGRIJKSTE RICHTSNOEREN EN STRUCTUUR VAN HET VERDRAG	42
<i>Historisch overzicht</i>	42
<i>Belangrijkste richtsnoeren van het Verdrag</i>	43
ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR OP HET VERDRAG	45
<i>Titel van het Verdrag en Preambule</i>	45
HOOFDSTUK I – TOEPASSINGSGBIED VAN HET VERDRAG	46
Artikel 1 (doel van het Verdrag)	46
Lid 1.....	46
Lid 2	47
Onderdeel a)	47
Onderdeel b) en c)	47
Onderdeel d) en e)	48
Artikel 2 (definitie van het begrip “volwassene”)	48
Artikel 3 (lijst van beschermende maatregelen)	49
Onderdeel a).....	50
Onderdeel b).....	50
Onderdeel c)	50
Onderdeel d).....	50
Onderdeel e)	51
Onderdeel f).....	51
Onderdeel g).....	51
Artikel 4 (aangelegenheden waarop het Verdrag niet van toepassing is)	52
Lid 1.....	52
Onderdeel a) (<i>onderhoudsverplichtingen</i>)	52
Onderdeel b) (<i>huwelijk</i>)	52
Onderdeel c) (<i>huwelijksvermogensregimes</i>)	53
Onderdeel d) (<i>trusts of erfopvolging</i>).....	54
Onderdeel e) (<i>sociale zekerheid</i>).....	54
Onderdeel f) (<i>gezondheid</i>).....	55
Onderdeel g) (<i>maatregelen met betrekking tot strafbare feiten</i>).....	56
Onderdeel h) (<i>asiel en toelating</i>)	57
Onderdeel i) (<i>openbare veiligheid</i>)	57
Lid 2	58
HOOFDSTUK II – BEVOEGDHEID	59
Artikel 5 (bevoegdheid van de autoriteiten waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft)	59
Lid 1	59
Lid 2	60

Artikel 6 (volwassen die vluchteling, verplaatst of zonder gewone verblijfplaats zijn)	61
Lid 1	61
Lid 2	61
Artikel 7 (concurrerende subsidiaire bevoegdheid van autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft).....	62
Lid 1	62
Lid 2	63
Lid 3.....	64
Artikel 8 (overdracht van bevoegdheid naar een geschikt forum).....	65
Lid 1	65
Lid 2	66
Lid 3.....	68
Artikel 9 (bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar het vermogen van de volwassene is gelegen)	68
Artikel 10 (bevoegdheid in spoedeisende gevallen).....	69
Lid 1	69
Lid 2	70
Lid 3.....	70
Lid 4	71
Artikel 11 (tijdelijke maatregelen voor de bescherming van de persoon en met beperkte territoriale werking)	71
Lid 1.....	71
Lid 2	73
Artikel 12 (van kracht blijven van maatregelen in het geval van een verandering in omstandigheden)	73
Slotopmerkingen	74
HOOFDSTUK III – TOEPASSELIJK RECHT.....	75
Artikel 13 (recht toepasselijk op beschermingsmaatregelen)	75
Lid 1	75
Lid 2	76
Artikel 14 (voorwaarden voor uitvoering van de maatregel)	76
Artikel 15 (volmacht wegens onbekwaamheid)	77
Lid 1	77
Lid 2	79
Lid 3.....	81
Artikel 16 (intrekking of wijziging van vertegenwoordigingsbevoegdheden)	82
Artikel 17 (bescherming van derden)	82
Artikel 18 (universele karakter van conflictregels)	83
Artikel 19 (Uitsluiting van herverwijzing)	83
Artikel 20 (dwingend recht)	84
Artikel 21 (openbare orde)	84
HOOFDSTUK IV – ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	85
Artikel 22 (erkenning en gronden voor weigering van erkenning)	85
Lid 1.....	85

Lid 2	86
Onderdeel a)	86
Onderdeel b)	86
Onderdeel c)	87
Onderdeel d)	87
Onderdeel e)	87
Artikel 23 (preventief handelen voor erkenning of niet-erkenning)	87
Artikel 24 (vaststelling van de feiten waarop bevoegdheid is gebaseerd)	88
Artikel 25 (verklaring van uitvoerbaarheid)	88
Artikel 26 (verbod op toetsing ten principale)	89
Artikel 27 (tenuitvoerlegging)	89
HOOFDSTUK V – SAMENWERKING	90
Artikel 28 (aanwijzen van een Centrale Autoriteit)	90
Artikel 29 (algemene verplichting tot samenwerking)	90
Artikel 30 (informatie-uitwisseling, opsporing)	90
Artikel 31 (bemiddeling)	91
Artikel 32 (verzoeken om concrete informatie en bijstand met betrekking tot de bescherming van een volwassene)	92
Lid 1	92
Lid 2	92
Lid 3	93
Artikel 33 (plaatsing in een andere Verdragsluitende Staat)	93
Artikel 34 (volwassene blootgesteld aan ernstig gevaar)	93
Artikel 35 (informatie die de volwassene in gevaar zou kunnen brengen)	94
Artikel 36 (kosten)	94
Artikel 37 (overeenkomsten tussen Verdragsluitende Staten)	95
HOOFDSTUK VI – ALGEMENE BEPALINGEN	95
Artikel 38 (internationale verklaring)	95
Artikel 39 (bescherming van persoonsgegevens)	97
Artikel 40 (vertrouwelijke informatie)	97
Artikel 41 (vrijstelling van legalisatie)	97
Artikel 42 (aanwijzing van autoriteiten)	97
Artikel 43 (mededeling van aanwijzingen en afleggen van verklaringen)	97
Artikel 44-47 (federale clausules)	98
Artikel 44 (het niet-toepassen van het protocol op interne conflicten)	98
Artikel 45 (conflicten tussen territoriale eenheden, algemene regels)	99
Artikel 46 (conflicten tussen territoriale eenheden, speciale regels aangaande het toepasselijk recht)	99
Artikel 47 (conflicten aangaande verschillende categorieën personen, toepasselijk recht)	100
Artikel 48 (vervanging van het Verdrag van 17 juli 1905)	101
Artikel 49 (conflicten met andere verdragen en overeenkomsten)	101
Lid 1	101
Lid 2	102

Lid 3.....	102
Lid 4.....	103
Artikel 50 (temporele werkingssfeer van het Verdrag)	103
Artikel 51 (taal voor mededelingen).....	104
Artikel 52 (toetsing van het Verdrag)	104
HOOFDSTUK VII – SLOTBEPALINGEN.....	104
Artikel 53-55 (slotbepalingen).....	104

- I Het ontstaan van het Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen is terug te voeren op het Besluit genomen op 29 mei 1993 door de Staten vertegenwoordigd bij de Zeventiende Zitting van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

“om in de Agenda voor de Achttiende Zitting de revisie op te nemen van de Conventie van 5 oktober 1961 inzake de bevoegdheid van autoriteiten en de toepasselijke wet met betrekking tot de bescherming van minderjarigen, en een mogelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van het Verdrag ten gunste van de bescherming van handelingsonbekwame volwassenen.”¹

De Achttiende Zitting van de Conferentie heeft de helft van dit programma uitgevoerd door het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen op te stellen, maar had onvoldoende tijd om de zaak van volwassenen nauwkeurig te onderzoeken. Bovendien, omdat was vastgesteld dat het werk aan een verdrag inzake de bescherming van volwassenen moest worden voortgezet na goedkeuring van wat nu het Verdrag van 19 oktober 1996 is, en omdat er van werd uitgegaan “dat een of meer daaropvolgende vergaderingen van een Bijzondere Commissie waarschijnlijk zouden leiden tot de goedkeuring van een verdrag inzake de bescherming van volwassenen”, werd tot dit doel een Bijzondere Commissie ingesteld en besloten “dat het concept Verdrag dat zal worden opgesteld door een Bijzondere Commissie van diplomatieke aard zal worden opgenomen in een Slotakte die voor ondertekening zal worden voorgelegd aan de Afgevaardigden die aan deze Commissie deelnemen”².

- 2 Krachtens die beschikking heeft het Permanent Bureau van de Conferentie een Bijzondere Commissie opgericht, wiens werk werd voorbereid door een Werkgroep die van 14 tot 16 april 1997 in Den Haag bijeenkwam onder voorzitterschap van Prof. Struycken, voorzitter van de Nederlandse staatscommissie ter codificatie van het internationaal privaatrecht. Deze Werkgroep had van te voren goedgekeurd dat een redactiecomité, dat op 13 en 14 juni 1997 bijeenkwam in Den Haag, een eerste ontwerpschets zou opstellen om als basis te dienen voor het werk van de Bijzondere Commissie. De Bijzondere Commissie kwam van 3 tot 12 september 1997 bijeen in Den Haag. Deze Commissie heeft een conceptconventie opgesteld die, samen met het begeleidende Verslag,³ diende als basis voor discussie tijdens de bijeenkomst van de Bijzondere Diplomatieke Commissie die van 20 september tot 2 oktober 1999 in Den Haag werd gehouden. Naast de afgevaardigden uit 30 lidstaten van de Conferentie, namen waarnemers uit 6 andere Staten, namens twee intergouvernementele organisaties en 3 niet-gouvernementele organisaties deel aan de onderhandelingen.

Bij aanvang van de eerste vergadering stelde de Diplomatieke Commissie de heer Eric Clive, afgevaardigde van het Verenigd Koninkrijk, aan als voorzitter, en als vicevoorzitters de heer Andreas Bucher, afgevaardigde van Zwitserland, mevrouw Gloria F. DeHart, afgevaardigde van de Verenigde Staten van Amerika, en de heer Kurt Siehr, afgevaardigde van Duitsland, die deze functies al eerder vervulde in de Bijzondere Commissie, evenals Zijne Excellentie de heer Antonio Boggiano, afgevaardigde van Argentinië, en Zijne Excellentie de heer Hua, afgevaardigde van de Volksrepubliek China. Ook bevestigde de Diplomatieke Commissie de aanstelling van de heer P. Lagarde, afgevaardigde van Frankrijk, als rapporteur. Tijdens de vergadering werd een Redactiecomité opgericht

¹ Slotakte van de Zeventiende Zitting, Deel B, 1.

² Slotakte van de Achttiende Zitting, Deel B, lid 2.

³ Het voorlopige concept en het Verslag opgesteld door Paul Lagarde vormen Voorbereidend document nr.2 van juni 1998 ter attentie van de Bijzondere Diplomatieke Commissie.

onder voorzitterschap van de heer Kurt Siehr, afgevaardigde van Duitsland,⁴ een groep die de federale clausules analyseerde onder voorzitterschap van mevrouw Alegría Borrás, afgevaardigde van Spanje,⁵ en een groep met de taak om modelformulieren op te stellen onder voorzitterschap van mevrouw Marie-Odile Baur, afgevaardigde van Frankrijk. Het werk van de Diplomatieke Commissie werd aanzienlijk vergemakkelijkt door de uitvoerige voorbereidende documenten die al door het Secretariaat van de Conferentie beschikbaar waren gesteld aan de experts van de Bijzondere Commissie van 1997⁶.

Dit verslag heeft betrekking op het *Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen*, unaniem aangenomen door de lidstaten vertegenwoordigd bij de plenaire zitting van 2 oktober 1999.

ALGEMEEN KADER, BELANGRIJKSTE RICHTSNOEREN EN STRUCTUUR VAN HET VERDRAG

Historisch overzicht

- 3 Hoewel het werk van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht op het gebied van de bescherming van volwassenen niet van dezelfde orde is als haar prestaties met betrekking tot de bescherming van risicokinderen, is het niettemin niet gering en de kwestie is een steeds terugkerend punt van bezorgdheid geweest. Voor de Eerste Wereldoorlog nam de Vierde Zitting het Verdrag *concernant l'interdiction et les mesures de protection analogues* aan, dat werd ondertekend op 17 juli 1905, en dat nog steeds van kracht is tussen Italië, Polen, Portugal en Roemenië. In het interbellum formuleerde de Zesde Zitting, in 1928, bepaalde voorstellen tot aanvulling van het Verdrag⁷. De opmerkelijke studie van Bernard Dutoit, toenmalig secretaris van het Permanent Bureau, was in 1967 (zie noot 7 hierboven) aanleiding voor hernieuwde belangstelling in het onderwerp door de Conferentie en dit leidde inderdaad in 1979, tussen de Dertiende en de Veertiende Zitting, tot het uitsturen van een vragenlijst over dit onderwerp naar de lidstaten. Uit de antwoorden⁸ bleek destijds niet dat er sprake was van zeer frequente praktische problemen met de bescherming van volwassenen in de internationale rechtsorde en in de vergadering van de Bijzondere Commissie van februari 1980 waar het programma voor de toekomst van de Conferentie werd bestudeerd, werd het onderwerp niet genoemd.

⁴ Naast de voorzitter, de rapporteur en de leden van het Permanent Bureau, bestond deze Commissie uit mevrouw G.F. DeHart (Verenigde Staten), alsook de heren A. Bucher (Zwitserland), S. Danielsen (Denemarken) en P. Lortie (Canada), laatstgenoemde als vervanger van mevrouw Louise Lussier die Canada had vertegenwoordigd bij de Bijzondere Commissie.

⁵ De delegaties van de Verenigde Staten, Canada, Australië, Mexico en Duitsland waren ook vertegenwoordigd in dit comité.

⁶ Nota inzake de bescherming van onbekwame volwassenen, door de heer Adair Dyer in september 1996 (Voorl. Doc. nr. 14 voor de Achttiende Zitting); *Les majeurs protégés en droit international privé et la pratique notariale*, studie van mevrouw Mariel Revillard voor de Werkgroep; Verslag van de groep van specialisten van de Raad van Europa inzake onbekwame en andere kwetsbare volwassenen, opgesteld door de heer Eric Clive op verzoek van de Raad van Europa, 21 januari 1997; voorstel van de Zwitserse delegatie, ingediend bij sluiting van de Achttiende Zitting, om de bepalingen van de Conventie van 19 oktober 1996 bijna letterlijk om te zetten naar het geval van volwassenen.

⁷ *Actes*, 1928, p. 421, geciteerd in Dutoit, *La protection des incapables majeurs en droit international privé*, *Revue critique de droit international privé*, 1967(465), pp. 500-501.

⁸ *Acts and Documents of the Fourteenth Session (1980)*, Deel I, *Miscellaneous matters*, pp. 114-147.

Sindsdien is de levensverwachting van mensen in de ontwikkelde Staten gestaag gestegen en daarmee een overeenkomstige toename van het aantal mensen met ouderdomsziekten. De secretaris-generaal van de Conferentie verwees naar voorspellingen gedaan door de Economische en Sociale Raad waaruit bleek dat het aantal personen ouder dan zestig jaar zou toenemen van 600 miljoen in 2001 tot 1,2 miljard in 2025, en dat het aantal personen van tachtig jaar of ouder, nu op 50 miljoen, zou toenemen tot 137 miljoen in 2025. Bewustwording van deze problemen heeft in sommige Staten al geleid tot een volledige herziening van de interne systemen voor de bescherming van volwassenen die lijden aan een stoornis of ontoereikendheid van hun persoonlijke vermogens⁹. Natuurlijke bewegingen van bevolkingsgroepen in de moderne tijd, en vooral het vrij grote aantal mensen dat bij het bereiken van de pensioenleeftijd beslist om het laatste deel van hun leven in een milder klimaat door te brengen, hebben geleid tot meer zorg bij beroepsbeoefenaars en in het bijzonder notarissen om vaststaande internationaal privaatrechtelijke regels ter beschikking te hebben. Omdat de personen in kwestie vaak beschikken over een bepaald vermogen, wordt met name de notariële praktijk geconfronteerd met internationaal privaatrechtelijke problemen aangaande het beheer of de verkoop van goederen die deze personen toebehoren of het afhandelen van nalatenschappen.

De verschijning van specifieke regels in bepaalde recente codificaties van internationaal privaatrecht¹⁰ heeft het mogelijk gemaakt om de onderhandeling van een internationaal privaatrechtelijk verdrag over deze kwestie te plannen, met als streven internationale harmonie. De kans om dit idee opnieuw op te vatten en de werkzaamheden aan te vangen werd geboden door het Besluit genomen tijdens de Zeventiende Zitting, in 1993, tot revisie van het *Verdrag van 5 oktober 1961 inzake de bevoegdheid van autoriteiten en de toepasselijke wet met betrekking tot de bescherming van minderjarigen*. Aangezien de problemen, ten minste technisch gezien, met elkaar samenhangen, was het redelijk om regeringsdeskundigen te vragen om na te gaan of oplossingen die zij zouden hebben aanvaard voor de bescherming van kinderen, niet ook zouden kunnen worden toegepast, met de nodige aanpassingen, op de bescherming van volwassenen.

Belangrijkste richtsnoeren van het Verdrag

- 4 Het Verdrag volgt de algemene structuur van het Verdrag van 19 oktober 1996 en kiest op veel punten dezelfde oplossingen. Dit is geen verrassing, aangezien over beide Verdragen voornamelijk werd onderhandeld door dezelfde regeringsdeskundigen wiens specifieke taak, zoals reeds aangegeven, het was om te overwegen of de oplossingen opgenomen in het Verdrag van 1996 zouden kunnen worden uitgebreid tot de bescherming van volwassenen.

In principe vonden de belangrijkste besprekingen plaats tussen, enerzijds, deskundigen die vasthielden aan de specifieke kenmerken van het probleem van internationale bescherming van volwassenen en die niet wensten te zijn gebonden aan het model van

⁹ Zie in het bijzonder in Duitsland de *Betreuungsgesetz* van 12 september 1990, in werking getreden op 1 januari 1992. De Griekse afgevaardigde noemde een Griekse wet van 1996. Zie ook de Aanbeveling nr. R(99)4 van de Raad van Europa van 26 februari 1999 over Beginselen aangaande de wettelijke bescherming van handelingsonbekwame volwassenen.

¹⁰ Bijvoorbeeld de Zwitserse wet van 18 december 1987, artikel 85, lid 2 breidt het Verdrag van Den Haag van 5 oktober 1961 naar analogie uit tot volwassenen. Zie ook het Burgerlijk Wetboek van Quebec van 18 december 1991, art. 3085, dat de wettelijke regeling voor meerderjarigen in beginsel laat vallen onder de wet van hun woonplaats, en de Tunesische wet van 27 november 1998, art. 41, die de curatele van de onbekwaamverklarde persoon onderwerp maakt van de nationale wetgeving.

het Kinderbeschermingsverdrag, en anderzijds, zij die, overtuigd van de complementariteit van de twee Verdragen, vonden dat het alleen bij wijze van uitzondering noodzakelijk was om af te wijken van het Verdrag van 1996. Het debat tussen deze twee benaderingen was vooral geanimeerd op het gebied van de bevoegdheid van autoriteiten. Het compromis dat op dit punt werd bereikt door de Bijzondere Commissie werd niet heroverwogen door de Diplomatieke Commissie.

- 5 Evenals het Verdrag van 1996 bevat het Verdrag de volgende zeven hoofdstukken: Toepassingsgebied van het verdrag; Rechtsgebied Toepasselijk recht; Erkenning en tenuitvoerlegging; Samenwerking; Algemene bepalingen; Slotbepalingen.

Hoofdstuk I (art. 1-4) definieert het doel van het Verdrag en de personen waarop het van toepassing is, geeft een vrij volledige lijst met voorbeelden van beschermende maatregelen die binnen het toepassingsgebied van het Verdrag vallen en wijst op een uitputtende manier de zaken aan die buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen.

Hoofdstuk II over bevoegdheid (art. 5-12) wijkt enigszins af van het model van 1996. Dit model werd gekenmerkt door de wens om in beginsel alle concurrentie tussen autoriteiten van verschillende Staten te vermijden aangaande het nemen van beschermende maatregelen voor de persoon of het vermogen van het kind en om de rechterlijke bevoegdheid te concentreren in het voordeel van de autoriteiten van de Staat waarin het kind zijn/haar gewone verblijfplaats heeft. Een aantal afgevaardigden wilden de toepassing van dit systeem graag uitbreiden naar het verdrag voor volwassenen. Echter dit belang was hier minder van invloed. Hoewel het ongetwijfeld wenselijk is dat de bescherming van volwassenen wordt gewaarborgd door de autoriteiten van de Staat waarin zij hun gewone verblijfplaats hebben, moet men ook bedenken dat volwassenen, in tegenstelling tot kinderen die voorwerp van een geschil tussen ouders zijn, in de meeste gevallen niet het voorwerp van twist zijn tussen personen die bescherming willen uitoefenen. Het verdient ook aanbeveling om de bereidwilligheid van iedereen die deze verplichting op zich zou willen nemen niet te veel te hinderen. Als die persoon niet in dezelfde Staat verblijft als de volwassene die bescherming vergt, dan zou het passend lijken om hem of haar naar de dichtst bij zijn of haar verblijfplaats zijnde autoriteiten te verwijzen, en om hem of haar niet te beperken tot het ondernemen van actie in de, wellicht ver weg gelegen, Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft. Er werd ook benadrukt dat exclusieve bevoegdheid bij de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn/haar gewone verblijfplaats heeft de persoonlijke vrijheid van deze persoon kan bedreigen, vooral in het geval dat hij/zij deze gewone verblijfplaats niet gekozen heeft. Deze overweging is een argument voor het toelaten van concurrerende bevoegdheid, in ieder geval voor de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft.

Hoofdstuk II gaat over het compromis dat werd bereikt in de Bijzondere Commissie. Terwijl artikel 5 de hoofdbevoegdheid behoudt bij de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft, geeft artikel 7 een concurrerende doch ondergeschikte bevoegdheid aan de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft. Ook artikel 8 geeft autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft de mogelijkheid om de autoriteiten van andere Staten aan te zoeken om, in het belang van de volwassene, maatregelen te nemen die strekken tot zijn of haar bescherming. Artikel 9 geeft concurrerende subsidiaire bevoegdheid aan de autoriteiten van de Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen. Artikel 10 en 11 herhalen artikel 11 en 12 van het Kinderbeschermingsverdrag voor spoedeisende gevallen en voor een aantal tijdelijke maatregelen met beperkte territoriale werking.

Hoofdstuk III over toepasselijk recht (art. 13-21) past het beginsel van het Verdrag van 1996 toe, op grond waarvan alle autoriteiten die een beschermende maatregel nemen deze uitvoeren onder hun eigen interne recht (art. 13). Het bepaalt evenzeer het recht van toepassing op vertegenwoordigingsbevoegdheden die zijn verleend door een volwassene teneinde te worden uitgeoefend wanneer deze volwassene niet in staat zal zijn om zijn of haar belangen te behartigen (art. 15).

Hoofdstuk IV (art. 22-27) volgt het model van het Verdrag van 1996 zeer nauwkeurig en regelt in detail de erkenning en tenuitvoerlegging in een Verdragsluitende Staat van beschermende maatregelen die in een andere Verdragsluitende Staat zijn genomen. Het maakt een duidelijk onderscheid tussen erkenning, de verklaring van uitvoerbaarheid of registratie voor tenuitvoerlegging, en de daadwerkelijke tenuitvoerlegging.

Hoofdstuk V (art. 28-37) voorziet in een mechanisme voor samenwerking tussen Verdragsluitende Staten, dat evenzeer nauwkeurig het corresponderende hoofdstuk van het Verdrag van 1996 volgt. Dit mechanisme is, in navolging van talrijke andere Haagse Verdragen, gebaseerd op het aanwijzen in elke Verdragsluitende Staat van een Centrale Autoriteit (art. 28), waarvan de verplichtingen en bevoegdheden worden uiteengezet in de volgende artikelen.

Hoofdstuk VI (art. 38-52) bevat de algemene bepalingen die bedoeld zijn om de implementatie en de toetsing van het Verdrag te bevorderen, en om de vertrouwelijkheid van gegevens en informatie die onder het Verdrag zijn verzameld te beschermen. Het bepaalt ook het tijdstip van inwerkingtreding (art. 50), beoogt conflicten tussen verdragen te voorkomen (art. 48 en 49) en zet de artikelen 46 tot 49 van het Verdrag inzake de bescherming van kinderen om die de toepassing in Staten met verschillende niet-uniforme rechtsstelsels behandelen (de zogenaamde federale clausules, art. 44-47).

Hoofdstuk VII (art. 53-59) bevat de gebruikelijke clausules inzake het protocol aangaande ondertekening, inwerkingtreding, toetreding en opzegging van het Verdrag.

ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR OP HET VERDRAG

Titel van het Verdrag en Preambule

- 6 Men heeft de voorkeur gegeven aan de titel “*Verdrag inzake de internationale bescherming van volwassenen*” boven de veel langere titel van het Kinderbeschermingsverdrag. Omdat er geen gevaar was dat volwassenen dit Verdrag zouden verwarren met een voorgaand Verdrag, was er alles aan gewonnen om het Verdrag een korte, duidelijke titel te geven die eenvoudig kon worden geciteerd.
- 7 De vrij korte preambule benadrukt het belang van internationale samenwerking voor de bescherming van volwassenen en van het vooropstellen van het belang van de volwassene en respect voor zijn of haar waardigheid en autonomie. De Commissie ontkende niet dat de belangen van de volwassene soms in strijd kunnen zijn met zijn of haar autonomie, maar door beide te noemen stelt zij voor om te pogen een evenwicht te vinden tussen deze twee belangen.

De Commissie verwierp het voorstel van sommige afvaardigingen dat in de preambule zou moeten worden verwezen naar andere internationale instrumenten, met name de VN-Verdragen inzake burgerrechten en politieke rechten en inzake economische,

culturele en sociale rechten. Dit standpunt duidt niet op een onderschatting van het belang van deze instrumenten. Integendeel, de fundamentele rechten van volwassenen die bescherming nodig hebben stonden te allen tijde centraal bij de Commissie, maar specifieke bepalingen van bovengenoemde instrumenten kwamen niet voor in het overleg.

HOOFDSTUK I – TOEPASSINGSGBIED VAN HET VERDRAG

Artikel 1 (doel van het Verdrag)¹¹

Lid 1

- 8 Dit lid, dat geen equivalent kent in het Verdrag van 1996, geeft gelijk aan dat het doel van het Verdrag de *bescherming* van bepaalde volwassenen is. Dit idee van bescherming dient als leidraad en toetssteen voor de definitie van het toepassingsgebied van het Verdrag. Zoals we zullen zien in verband met artikel 4, betekent dit dat een maatregel genomen door de autoriteit van een Staat al dan niet binnen het toepassingsgebied van het verdrag valt, afhankelijk van of het al dan niet gericht is op de bescherming van volwassenen.
- 9 Lid 1 definieert de volwassenen waarop het Verdrag van toepassing is. Dat zijn uiteraard zij die bescherming nodig hebben, maar om deze behoefte heel duidelijk te maken, heeft de Commissie met opzet het gebruik van juridische termen vermeden, zoals “onbekwame partij”, die afhankelijk van de wet in kwestie verschillende betekenissen hebben. Men gaf daarom de voorkeur aan een feitelijke beschrijving van de volwassene die bescherming nodig heeft.

De tekst bevat twee feitelijke elementen. De eerste is die van “stoornis in of ontoereikendheid van [de] persoonlijke vermogens” van de volwassene. Het Verdrag is aldus niet van toepassing op de bescherming van volwassenen die het slachtoffer zijn van extern geweld, bijvoorbeeld huiselijk geweld. De bescherming van deze slachtoffers valt feitelijk onder politiematregelen, in de algemene niet-technische betekenis van het woord, en niet onder beschermende maatregelen in de juridische zin. De volwassenen die het Verdrag beoogt te beschermen zijn zij die fysiek of mentaal onbekwaam zijn, die lijden aan een “ontoereikendheid” van hun persoonlijke vermogens, alsook meestal oudere personen die lijden aan een stoornis van diezelfde vermogens, in het bijzonder personen die lijden aan de ziekte van Alzheimer. De Commissie verduidelijkte dit niet uitvoerig in de tekst, om het niet onnodig omslachtig te maken, maar zij aanvaardde dat deze stoornis of deze ontoereikendheid zowel permanent als tijdelijk kon zijn, om voor een beschermende maatregel in aanmerking te komen.

De vraag kwam naar voren of gevallen van verkwisting, die binnen sommige wetten een oorzaak kunnen zijn van wettelijke onbekwaamheid, ook onder deze termen vielen. De Commissie vond dat verkwisting als zodanig niet onder het toepassingsgebied van het Verdrag viel. Nochtans kon het, in combinatie met andere factoren, een indicatie zijn van een stoornis in de persoonlijke vermogens van de volwassene die aanleiding is voor een beschermende maatregel onder het Verdrag.

¹¹ De schuingedrukte titels na ieder artikel zijn toegevoegd door de Rapporteur om de leesbaarheid van dit verslag te vergroten, maar zij maken geen deel uit van de Verdragstekst.

- 10** De ontoereikendheid of stoornis van de persoonlijke vermogens van de volwassenen dient zodanig te zijn dat zij “niet in staat zijn hun belangen te behartigen”. Het tweede element in de definitie moet ruimer worden opgevat. De tekst beschouwt niet alleen de belangen die samenhangen met het vermogen van de volwassene, dat hij/zij vanwege zijn/haar fysieke of mentale gesteldheid wellicht niet goed kan beheren, maar meer in het algemeen zijn of haar persoonlijke en gezondheidsbelangen. Het feit dat de volwassene persoonlijke of vermogensbelangen van zijn of haar familieleden, waar hij of zij verantwoordelijk voor is, in ernstige mate verwaarloost, kan ook wijzen op een stoornis in zijn of haar persoonlijke vermogens.

De Commissie verwierp een voorstel van het Verenigd Koninkrijk om te verduidelijken dat de onbekwaamheid van de volwassene zijn of haar mentale vermogen of mogelijkheid om te communiceren zou kunnen beïnvloeden¹². De rechtbank dient niet gebonden te zijn aan de aard van de onbekwaamheid aangezien het eerste criterium de behoefte aan bescherming moet blijven die voortkomt uit die onbekwaamheid.

Ingevolge een voorstel door de afgevaardigden van China, Italië en Verenigd Koninkrijk (Werkdocument nr. 95), poogde de Commissie in de tekst van artikel 1 te bepalen, zoals zij het in de preambule had gedaan, dat het verdrag van toepassing is “in internationale situaties”. Dit is het geval wanneer meer dan één Staat bij de situatie betrokken is. De vereiste dat de situatie internationaal moet zijn zou een Staat met verschillende of verzamelingen rechtsstelsels niet moeten weerhouden de Verdragsregels toe te passen op zuiver interne conflicten, aangezien dit is toegestaan krachtens artikel 44 (zie nr. 154 hieronder).

Lid 2

- 11** Dit lid beschrijft het doel van het Verdrag en bevat een soort inhoudsopgave. Het is vrijwel identiek aan het corresponderende artikel in het Verdrag van 1996 en pleit voor dezelfde opmerkingen.

Onderdeel a)

- 12** Het Verdrag bepaalt de Staat wiens autoriteiten rechterlijke bevoegdheid hebben, maar niet de competente autoriteiten zelf, die zowel juridisch als administratief kunnen zijn en gevestigd kunnen zijn in de ene of andere plaats op het grondgebied van genoemde Staat. Ten aanzien van bevoegdheidsconflicten kan worden gezegd dat het Verdrag bepalingen geeft voor internationale bevoegdheid, maar niet voor interne bevoegdheid.

Het Verdrag verduidelijkt vanaf het eerste lid dat het de bescherming van de persoon *en het vermogen* van de volwassene behelst. Deze verduidelijking is des te meer van essentieel belang voor de volwassene dan voor het kind, omdat de kwetsbare gesteldheid van de volwassene over het algemeen in stand blijft tot een leeftijd waarop hij of zij vermogen tot zijn of haar beschikking heeft dat niet onbeheerd kan blijven.

Onderdeel b) en c)

- 13** Deze twee onderdelen vermelden de bepalingen uit hoofdstuk III over toepasselijk recht. Door in het eerste artikel de bepaling van het toepasselijk recht voor vertegenwoordiging van de volwassene te noemen toont het Verdrag dat de relevante regel (art. 13) een collisieregel en niet een eenvoudige erkenningsregel zal zijn.

¹² Werkdocument nr. 1, notulen nr. 1, nr. 23 [zie *Proceedings of the Special Commission with a diplomatic character (1999)*, p. 224 (hierna, “*Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*”)].

Onderdeel d) en e)

- 14 Deze twee onderdelen zijn duidelijk en behoeven geen verdere toelichting. Zij maken hoofdstuk IV (Erkenning en tenuitvoerlegging) en V (Samenwerking) van het Verdrag kenbaar.

Artikel 2 (definitie van het begrip “volwassene”)

- 15 Een volwassene wordt gedefinieerd in artikel 2, lid 1, als “een persoon die de leeftijd van 18 jaar bereikt heeft”.

Deze ondergrens valt vanzelfsprekend samen met de bovengrens voor toepassing van het Kinderbeschermingsverdrag. Hiermee moeten problemen van afbakening tussen het toepassingsgebied van de twee Verdragen worden voorkomen waar het personen betreft. Bijvoorbeeld, wanneer in een Verdragsluitende Staat specifieke maatregelen voor de bescherming van volwassenen kunnen worden genomen vanaf de leeftijd van 16 jaar, zoals vermeld het geval in Schotland, dan is het Verdrag van 1996 van toepassing en niet het “Volwassenenbeschermingsverdrag” als zulke maatregelen worden overwogen ten aanzien van een minderjarige van 18 jaar¹³.

Lid 2 behandelt het enigszins verschillende geval waarin de bevoegde autoriteiten, met toepassing van het Verdrag van 1996, maatregelen hebben genomen voor de bescherming van een onbekwaam kind met het oog op de continuering van die maatregelen nadat het kind meerderjarig wordt¹⁴ of dat deze van kracht zouden worden op het moment dat hij of zij meerderjarig wordt¹⁵. De strekking van lid 2 is om het “Volwassenenbeschermingsverdrag” verantwoordelijk te maken voor die maatregelen wanneer de minderjarige de 18-jarige leeftijd bereikt. Deze bepaling is belangrijk. Het maakt het mogelijk om een breuk in continuïteit tussen de twee verdragen te vermijden. Als het niet zou zijn aangenomen dan zou het niet langer mogelijk zijn geweest om in de andere Verdragsluitende Staten de maatregelen te erkennen die tijdens de minderjarigheid van het kind onder het Verdrag van 1996 krachtens dat Verdrag zijn genomen, dat niet van toepassing is op personen ouder dan 18 jaar, evenmin zouden zij kunnen worden erkend onder het “Volwassenenverdrag”, omdat die maatregelen waren genomen vóór hun achttiende verjaardag. Dankzij artikel 2, lid 2, zal, wanneer het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt, het nieuwe Verdrag van toepassing zijn op de erkenning in de andere Verdragsluitende Staten van deze voorgaande maatregelen¹⁶ en ook op hun toepassing. Het nieuwe Verdrag zal ook, vanzelfsprekend, de bevoegde autoriteiten bepalen die deze maatregelen indien nodig teniet kunnen doen of wijzigen.

- 16 Aan het andere uiteinde van het leven kan men de vraag stellen of het nieuwe Verdrag nog steeds kan worden toegepast na het overlijden van de beschermde volwassene. Het antwoord is in beginsel ontkennend. Aldus kan het Verdrag niet worden gebruikt om bijvoorbeeld de erkenning van bevoegdheid tot vertegenwoordiging na overlijden van de

¹³ De Commissie verwierp een amendement ingediend door het Verenigd Koninkrijk (Werkdoc. nr. 2) ten gunste van een behandeling in dit geval van de minderjarige als een meerderjarige in de zin van het Verdrag.

¹⁴ Bijvoorbeeld de “*minorité prolongée*” van art. 487 *bis* van het Belgische Burgerlijk Wetboek.

¹⁵ Bijvoorbeeld de “*tutelle anticipée*” in art. 494, lid 2, van het Franse Burgerlijk Wetboek.

¹⁶ Het feit dat de rechterlijke bevoegdheid van de autoriteiten niet identiek is in de twee Verdragen kan betekenen dat een maatregel genomen door de bevoegde autoriteit krachtens het Verdrag van 1996 (bijv. het forum van echtscheiding) en die is bedoeld van kracht te blijven tot na de meerderjarigheid van het kind, niet kan worden erkend krachtens het “Volwassenenverdrag” (zie hieronder, nr. 119, *ad* art. 22, lid 2, onder a)).

volwassene te waarborgen. Echter, de toepassing van sommige bepalingen van het Verdrag na overlijden kan mogelijk zijn in zoverre het verband houdt met handelingen of maatregelen die zijn genomen tijdens het leven van de volwassene, zoals het organiseren van de begrafenis, of het ontbinden van lopende contracten, zoals een huurcontract van een woning.

- 17 In navolging van het model van het Verdrag inzake de bescherming van kinderen, bevat het nieuwe Verdrag geen beschikking waarmee de personen waarop het van toepassing is een geografische beperking wordt opgelegd. Het gevolg is dat het geografische toepassingsgebied varieert naar gelang de beschikking. Wanneer een van de verdragsregels bevoegdheid verleent aan de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van een volwassene, dan is dit van toepassing op alle volwassenen die hun gewone verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat hebben¹⁷. Wanneer een Verdragsregel bevoegdheid verleent aan de autoriteiten van de verblijfplaats van een volwassene, dan is dit van toepassing op alle volwassenen die hun verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat hebben. Wanneer een verdragsregel een wetsconflict bevat dat gaat over de vertegenwoordiging van een volwassene, dan is deze regel, tenzij anders is vastgelegd, een universele collisieregels, zoals in alle recente Haagse Verdragen betreffende rechtskeuze, toepasselijk voor alle volwassenen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats (vergelijk hieronder nr. 46, 53 en 82).

Artikel 3 (lijst van beschermende maatregelen)

- 18 Net als artikel 3 van het Kinderbeschermingsverdrag geeft dit artikel een lijst met zaken waarop de maatregelen van bescherming van volwassenen van toepassing kunnen zijn. De Commissie heeft deze lijst aangepast, voor zover dit nodig was, aan het geval van volwassenen, waarbij zo nauwkeurig mogelijk de vorige conceptversie werd gevolgd om geen aanleiding te geven tot argumenten *a contrario*.

Aangezien beschermende maatregelen verschillend zijn in verschillende rechtsstelsels, kan de lijst die in dit artikel wordt gegeven, slechts illustratief zijn. Toch probeert het een breed toepassingsgebied te bestrijken en bepaalde van deze elementen kunnen wellicht overlappen. Dit is echter niet zo belangrijk aangezien het geheel aan regels waaronder zij allemaal vallen hetzelfde is. Het is nogal nutteloos, bijvoorbeeld, om te vragen of een specifieke instelling, zoals de Duitse *Betreuung*, een “beschermend regime” is in de zin van onderdeel a), een “overeenkomstig rechtsinstituut” in de zin van onderdeel c) of een “bijzondere interventie” in de zin van onderdeel g) aangezien het in ieder geval een beschermende maatregel vertegenwoordigt in de zin van het Verdrag.

Het is ook mogelijk dat bepaalde van de opgenoemde maatregelen onbekend zijn in het ene of andere rechtsstelsel. Dit betekent niet dat zij beschikbaar zijn voor iedere autoriteit met bevoegdheid krachtens het Verdrag, maar gewoon dat zij door zo'n autoriteit kunnen worden genomen indien de wet die van toepassing is krachtens het Verdrag daarin voorziet en dat zij in dat geval zullen vallen binnen het toepassingsgebied van het Verdrag.

- 19 Tot slot dient te worden opgemerkt dat de tekst alleen de bescherming van volwassenen betreft wanneer dit aanleiding geeft of heeft gegeven tot beschermende maatregelen. De geldigheid van instrumenten uitgeoefend door een persoon wiens persoonlijke vermogens zijn verstoord maar op wie geen beschermende maatregel is toegepast blijft buiten het toepassingsgebied van het Verdrag. Deze geldigheid ligt in feite op de grens

¹⁷ Behoudens gewone verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat in het geval het Verdrag bevoegdheid verleent aan de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft; zie hieronder, over art. 7, lid 1, nr. 59.

tussen bekwaamheid en toestemming en daarom, in overeenstemming met juridische categorieën, tussen persoonlijke status en juridische handeling, die het toekomstige Verdrag niet beoogt te reguleren.

Onderdeel a)

- 20 In bepaalde rechtsstelsels, en dat zijn er nog vele, bepaalt het niveau van ontoereikendheid of van de stoornis van de persoonlijke vermogens van de volwassene de mate van juridische onbekwaamheid en dientengevolge het type beschermend regime waaronder hij of zij zal worden geplaatst (curatele, onderbewindstelling, etc.). De beslissing waarmee de volwassene in een van deze categorieën wordt geplaatst, vertegenwoordigt een beschermende maatregel in de zin van het Verdrag.

Het “beschermend regime” waarnaar dit lid verwijst, kan van algemene aard zijn of slechts verband houden met bepaalde handelingen van de volwassene, of met maar een deel van zijn of haar activiteiten en de onbekwaamheid waar hij of zij aan lijdt, kan ook slechts gedeeltelijk zijn. In de tekst wordt de herroeping van de onbekwaamheid niet uitdrukkelijk vermeld, maar de duidelijke intentie van de Commissie was om dit op te nemen in het Verdrag en dus ook om Verdragsluitende Staten te verplichten om zo'n herroeping te erkennen.

Onderdeel b)

- 21 De bescherming van de volwassene vergt niet noodzakelijkerwijs een verklaring van zijn of haar onbekwaamheid. De volwassene kan de controle over zijn of haar zaken behouden, ze blijven beheren zonder de hulp van een derde partij, maar toch worden geplaatst “onder de bescherming van een juridische of administratieve autoriteit” die waar nodig bijvoorbeeld bepaalde handelingen van de volwassene uit het verleden nietig kan verklaren of de nietigverklaring bewerkstelligen. Dit is in het bijzonder het doel van de Franse instelling van “*placement sous sauvegarde de justice*”¹⁸.

Onderdeel c)

- 22 De beschermende maatregelen kunnen gericht zijn op curatorschap, onderbewindstelling of andere overeenkomstige instituten. Het gaat hier om beschermende regimes die worden ingesteld wanneer de volwassene, in overeenstemming met zijn of haar gesteldheid, continue vertegenwoordiging of gewoon hulp, supervisie of advies behoeft in verband met de handelingen in het maatschappelijk leven.

Onderdeel d)

- 23 De gebruikte begrippen zijn erg ruim. De “persoon of lichaam belast met de zorg voor de volwassen persoon of diens vermogen die de volwassene vertegenwoordigt of bijstaat” kan een curator, bewindvoerder of een *Betreuer* zijn, maar kan ook gewoon een praktische curator zijn in gevallen waarin het niet nodig leek om volledig curatorschap aan te vragen,¹⁹ of een curator *ad litem* die is aangesteld om de volwassene te vertegenwoordigen in een procesvoering als gevolg van een belangenconflict met de wettelijke vertegenwoordiger of zelfs een verpleeg- of verzorgingshuis dat medische beslissingen moet nemen in de afwezigheid van een wettelijke vertegenwoordiger, etc.

¹⁸ Art. 491 en volgende van het Franse Burgerlijk Wetboek.

¹⁹ Zie bijv. Art. 499 van het Franse Burgerlijk Wetboek.

Onderdeel e)

- 24 De uitdrukking “plaatsing van de volwassene in een inrichting of een andere plaats waar bescherming kan worden geboden” is erg ruim en kan ook het geval omvatten waar deze maatregel is opgelegd zonder de toestemming van de persoon in kwestie en zelfs tegen zijn of haar wil, evenals vrijwillige plaatsing zonder beperkingen in de vrijheid van de persoon in kwestie. Sommige delegaties wilden dit lid verwijderd zien op de grond dat plaatsing vaak bepaald wordt door sociale of medische overwegingen of zelfs overwegingen van openbare orde, die buiten het toepassingsgebied van het Verdrag zouden moeten blijven. Een grote meerderheid²⁰ besloot ten gunste van het behoud van dit lid, zowel omdat het moeilijk is, op het gebied van bescherming, onderscheid te maken tussen publiekrecht en privaatrecht, als vanwege symmetrie met het Kinderbeschermingsverdrag. Er bestaan echter waarborgen om te zorgen dat plaatsing geen doorgang vindt tegen de wens van de autoriteiten van de Staat van plaatsing in (art. 33, zie hieronder, nr. 138).

Onderdeel f)

- 25 Dit onderdeel is van groot praktisch belang voor volwassenen. De beschermende maatregelen kunnen gericht zijn op “het beheer, de instandhouding of de vervreemding van het vermogen van de volwassene”. Deze uiterst ruime formulering omvat alle handelingen aangaande vermogen, in het bijzonder de verkoop van onroerend goed, beheer van effecten, investeringen, regulering en de behandeling van nalatenschappen die aan de volwassene zijn overgedragen.

Onderdeel g)

- 26 Dit onderdeel beoogt een situatie waarin bescherming beperkt is tot “de machtiging tot een bijzondere interventie”, bijvoorbeeld voor een chirurgische ingreep of voor de verkoop van activa.
- 27 Uit de lijst van beschermende maatregelen verwijderde de Commissie de maatregel uit artikel 3, onderdeel f), van het Verdrag van 1996 (toezicht door een overheidslichaam op de verzorging van de persoon die bescherming behoeft door een persoon die met de zorg van die persoon belast is) omdat geen overtuigend concreet voorbeeld kon worden gegeven van het nut van deze maatregel voor volwassenen.
- 28 De vraag werd gesteld of de lijst met beschermende maatregelen niet moest worden aangevuld met een bepaling dat de beslissing om geen beschermende maatregel te nemen ook als een maatregel moet worden beschouwd in de zin van het Verdrag²¹. De Commissie vond dat met het toevoegen in de Verdragstekst van zo'n bepaling geen enkel nut werd gediend maar zij aanvaardde wel de gevolgen, namelijk de verplichting van Verdragsluitende Staten om zo'n negatieve beslissing genomen door de bevoegde autoriteit te erkennen²².

²⁰ Met 11 stemmen tegen 2, met 8 onthoudingen, zie notulen nr. 1, nr. 66 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 227].

²¹ Zie in deze zin Werkdoc. nr. 84 van de Japanse delegatie.

²² Zie bijv. art. 7, lid 3.

Artikel 4 (aangelegenheden waarop het Verdrag niet van toepassing is)

- 29 Dit artikel bevat een lijst van bepaalde zaken of vragen die buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen. Anders dan de lijst van artikel 3, waarin het bijwoord “in het bijzonder” is gebruikt, is deze lijst volledig. Iedere maatregel gericht op de bescherming van de persoon of het vermogen van een volwassene, die niet is uitgesloten door artikel 4, valt onder het toepassingsgebied van het Verdrag.
- 30 Het dient nogmaals benadrukt te worden dat de maatregel specifiek verwijst naar de bescherming van de volwassene, anders zou het, logischerwijs, buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen. Derhalve zullen bijvoorbeeld zaken die te maken hebben met de nationaliteit van de volwassene vanzelfsprekend van toepassing uitgesloten zijn of, evenzeer, de toekenning van schadevergoeding aan de volwassene die voortkomt uit de toepassing van civielrechtelijke aansprakelijkheidsregels, met uitzondering van de bepaling van de persoon die het vermogen heeft om de toegekende bedragen te innen en waar nodig te gebruiken. Tegelijkertijd is het zo dat hetgeen soms “*capacité délictuelle*” van de onbekwame volwassene wordt genoemd, dat wil zeggen zijn of haar vermogen om civielrechtelijk aansprakelijk te worden gehouden voor handelingen die resulteren in door hem of haar veroorzaakte schade, moet worden uitgesloten van het toepassingsgebied van het Verdrag en onder de noemer aansprakelijkheid dient te vallen. Het gaat niet om maatregelen voor de bescherming van een volwassene die een onrechtmatige daad pleegt.
- 31 De uitsluitingen die in artikel 4 worden beschreven hebben ieder een andere rechtvaardiging. Sommige hebben te maken met het feit dat de zaak die wordt uitgesloten al is gereguleerd door andere verdragen of dat de regels van het Verdrag niet passend zouden zijn, in het bijzonder het onvermogen om in beginsel een onderscheid te maken tussen het *forum* en het *recht*. Voor wat betreft andere uitsluitingen, die te maken hebben met publiekrecht, leek het niet mogelijk om aan de Verdragsluitende Staten een verdragsbeperking op te leggen aan hun rechterlijke bevoegdheid in zaken die te maken hebben met essentiële belangen (strafrecht, immigratie).

Lid 1

Onderdeel a) (onderhoudsverplichtingen)

- 32 De twee Haagse Verdragen van 2 oktober 1973 bepalen het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen alsmede de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen die daarmee samenhangen. Bovendien regelen de Verdragen van Brussel en Lugano de aanname van rechterlijke bevoegdheid tussen Staten van de Europese Unie en de EFTA aangaande onderhoudsverplichtingen alsook erkenning en tenuitvoerlegging. Op deze punten zou het nieuwe Verdrag daarom of nutteloos of een bron van conflicten tussen verdragen zijn geweest. De uitsluiting van onderhoudsverplichtingen was daarom noodzakelijk.

Onderdeel b) (huwelijk)

- 33 De uitsluiting van huwelijk is gerechtvaardigd door de wens om conflicten met het Verdrag van 14 maart 1978 inzake de voltrekking en de erkenning van de geldigheid van huwelijken te vermijden. Artikel II, punt 4 van dit Verdrag geeft een Verdragsluitende Staat de mogelijkheid om de geldigheid van een huwelijk niet te erkennen indien, volgens het recht van die Staat, een der echtgenoten niet het geestelijk vermogen had om zijn of

haar toestemming te geven. Het opnemen van huwelijk in het nieuwe Verdrag zou deze Staat verplichten om de geldigheid van dit huwelijk te erkennen indien het was voltrokken overeenkomstig een daarmee conforme beschermende maatregel, hetgeen in strijd zou zijn met het Verdrag van 1978.

Het Verdrag stelt “soortgelijke relaties” gelijk aan huwelijk om deze uit te sluiten van toepassing. Hoewel deze niet met name worden genoemd, is het de bedoeling met deze uitdrukking ook te verwijzen naar officieel erkende, hetzij heteroseksuele hetzij homoseksuele, vormen van verbintenis, zoals geregistreerd partnerschap in de wetgeving in Noord-Europese Staten en Nederland of het samenlevingscontract (*“pacte civil de solidarité”* - “PACS”) dat is opgenomen in de Franse wetgeving.²³

- 34 De uitsluiting betreft het sluiten, nietig verklaren of ontbinden van de verbintenis en ook, alleen in het geval van huwelijk, scheiding van tafel en bed. Het Verdrag zal daarom niet van toepassing zijn op de vraag of een geestelijk onbekwaam persoon al dan niet een huwelijk mag aangaan, noch op de vraag of een onbekwaamheid die zich manifesteert of later ontdekt is in een der echtgenoten een grond kan zijn voor de nietigverklaring of ontbinding van het huwelijk.
- 35 Daarentegen is het Verdrag wel van toepassing op de gevolgen van het huwelijk en andere soortgelijke relaties. De Commissie verwierp alle voorstellen die erop gericht waren deze uit te sluiten. Immers, het bleek dat alle regels die relaties tussen partners en in het bijzonder de vertegenwoordiging tussen partners onafhankelijk van het toepasselijke huwelijksvermogensregime bepalen in het Verdrag dienden te worden opgenomen *voor zover zij gericht zijn op de bescherming van de noodlijdende partner*. In het tegenovergestelde geval is de uitsluiting een gevolg van artikel 1, lid 1. Bijgevolg is de toestemming die een partner kan aanvragen bij een rechtbank om zijn of haar partner te vertegenwoordigen die zelf niet in staat is zijn of haar wensen aan te geven (art. 219 van het Franse Burgerlijk Wetboek) een beschermende maatregel in de zin van het Verdrag, aangezien het gericht is op de noodlijdende partner. Daarentegen dient de toestemming die de gezonde partner aanvraagt bij een rechtbank met als doel om alleen een transactie aan te gaan waarvoor de steun van zijn of haar partner nodig zou zijn (art. 217, Frans Burgerlijk Wetboek) de belangen van de gezonde partner of de familie, maar niet die van de noodlijdende partner. Dit laatste ligt dus buiten het toepassingsgebied van het Verdrag zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 1. Evenzo zijn de regels aangaande het op naam zetten van het gezinshuis niet gericht op de bescherming van de in onbekwaamheid gestelde partner en zijn dus in beginsel uitgesloten van het toepassingsgebied van het Verdrag. Maar de beslissing waarmee een rechtbank deze regels zou gebruiken met het oog op, in een specifiek geval, de bescherming van die partner, dient te worden beschouwd als een beschermende maatregel.

Onderdeel c) (huwelijksvermogensregimes)

- 36 De uitsluiting van huwelijksvermogensregimes leek vanzelfsprekend vanwege het bestaan van het *Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime*²⁴. Met het oog op de samenhang is dit uitgebreid met “soortgelijke regimes die van toepassing zijn op met het huwelijk gelijk te stellen relaties”.

De opname in het Verdrag van de gevolgen van het huwelijk en de uitsluiting van huwelijksvermogensregimes zal leiden tot een classificatieprobleem dat bekend is van rechtsstelsels waarin deze twee categorieën onder verschillende samenhangende factoren

²³ Wet 99-944 van 15 november 1999.

²⁴ Niettegenstaande het feit dat dit Verdrag de handelingsbekwaamheid van echtgenoten van haar toepassingsgebied uitsluit (art. 1, lid 2, onder 3).

worden geschaard. Hier blijkt dit classificatieprobleem echter zeer beperkt te zijn aangezien de regels voor vertegenwoordiging tussen partners die vallen onder het huwelijksvermogensregime in theorie gericht zijn op het functioneren van het regime, terwijl men mag aannemen dat de regels die gaan over de bescherming van de noodlijdende partner onder de gevolgen van het huwelijk vallen.

Onderdeel d) (trusts of erfopvolging)

- 37 De uitsluiting van trusts is begrijpelijk gezien de zorg dat het Verdrag geen afbreuk moet doen aan eigendomsstelsels en, meer in het algemeen, aan de classificatie van eigendomsrechten. Bovendien zijn de internationaal privaatrechtelijke kwesties aangaande trusts al behandeld in een specifiek Verdrag²⁵.

De uitsluiting dient te worden verstaan in beperkende zin en beperkt tot regels die samenhangen met het functioneren van de trust. Om een concreet voorbeeld te nemen, de uitsluiting van trusts heeft als gevolg dat, in het geval van het overlijden van een trustee waarbij in de oprichtingsakte van de trust niet is voorzien in vervanging, de benoeming door een juridische autoriteit van een andere trustee niet kan worden beschouwd als een beschermende maatregel die valt binnen het toepassingsgebied van het Verdrag²⁶. Daarentegen, het aanwijzen van de vertegenwoordiger van de volwassene die bevoegd is om inkomsten uit de trust te ontvangen van de trustee, of om uit naam van de volwassene het trust-eigendom te ontvangen ten tijde van opheffing, valt wel binnen het toepassingsgebied van het Verdrag omdat dat een voor de volwassene beschermende maatregel is. Overigens bevat het Trust Verdrag een uitzondering voor dwingende bepalingen van het recht dat is aangewezen door de collisieregels van de rechter in relatie tot de bescherming van minderjarigen en handelingsonbekwamen²⁷.

- 38 De volledige uitsluiting van erfopvolging komt ook uit het Kinderbeschermingsverdrag om in het bijzonder conflicten te vermijden met het *Haags Verdrag van 1 augustus 1989 inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging*.

Dit betekent bijvoorbeeld dat als het recht dat de erfopvolging bepaalt vastlegt dat een volwassen erfopvolger een erfopvolging slechts mag aanvaarden of weigeren, of een erfopvolgingsovereenkomst sluiten door middel van bepaalde beschermende maatregelen, dan zal het Verdrag niet op deze beschermende maatregelen van toepassing zijn. In het uiterste geval zou het kunnen toestaan dat als het recht dat de erfopvolging bepaalt, voorziet in de interventie van de wettelijke vertegenwoordiger van de volwassen erfopvolger, deze vertegenwoordiger zou worden bepaald door toepassing van de Verdragsregels.

Onderdeel e) (sociale zekerheid)

- 39 De uitsluiting van sociale zekerheid wordt verklaard door het feit dat de uitkeringen worden betaald door lichamen wiens beslissingen afhangen van exacte met elkaar samenhangende factoren, waarbij rekening wordt gehouden met de plaats van arbeid of de gewone verblijfplaats van de personen die sociale verzekeringen hebben en niet noodzakelijkerwijs overeenkomstig de regels van het Verdrag. Anderzijds valt de aanwijzing van de vertegenwoordiger van de volwassene die bevoegd is om de uitkeringen

²⁵ *Haags Verdrag van 1 juli 1985 inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts.*

²⁶ Artikel 8, onder a) van het Trust Verdrag bevat binnen het toepassingsgebied van de wet die van toepassing is op de trust "de benoeming, het aftreden en het ontslag van de trustee, de bevoegdheid om als trustee op te treden en de overgang van de functie van trustee".

²⁷ Art. 15, onder a).

sociale zekerheid te ontvangen wel binnen het toepassingsgebied van het Verdrag, behalve daar waar de verordeningen op het gebied van de sociale zekerheid mogelijk specifieke regels bieden.

De Commissie is niet ingegaan op een voorstel van de delegaties van Denemarken, Finland, Noorwegen en Zweden ten gunste van de toevoeging van de uitsluiting van sociale voorzieningen aan die van sociale zekerheid,²⁸ maar het was de duidelijk uitgesproken intentie van de Commissie dat het begrip sociale zekerheid in de zin van dit onderdeel breed zou worden opgevat en de betekenis van wat in de wet van iedere Verdragsluitende Staat valt binnen sociale zekerheid *stricto sensu* zou overstijgen.

Het is mogelijk aanvaardbaar dat uitkeringen die bedoeld zijn om te compenseren voor gebrek aan middelen of zelfs bepaalde sociale uitkeringen in natura ook zouden moeten worden uitgesloten van het toepassingsgebied van het Verdrag. Dit zou betekenen dat Staten zouden kunnen beslissen om deze toe te kennen, op het eigen grondgebied, overeenkomstig de eigen regels, aan onbekwame volwassenen die zich in dat grondgebied bevinden, zonder dat zij gebonden zijn aan de rechterlijke bevoegdheid van het Verdrag en zonder dat de andere Verdragsluitende Staten gebonden zijn om die beslissingen te erkennen, zonder dat zij in voorkomend geval verantwoordelijkheid dienen te nemen om deze te implementeren.

Onderdeel f) (gezondheid)

- 40 Het is niet het geheel gevormd door onderwijs en gezondheid dat is uitgesloten van het Verdrag, maar alleen, binnen dit geheel, de openbare maatregelen van algemene aard, zoals maatregelen die inenting verplicht stellen. De plaatsing van een specifieke volwassene in een bepaalde zorginstelling of de beslissing om hem of haar een chirurgische ingreep te laten ondergaan, zijn bijvoorbeeld beslissingen die vallen binnen het toepassingsgebied van het Verdrag.
- 41 De Commissie is alleen tot deze oplossing gekomen, die al was aangenomen door de Bijzondere Commissie, na uitvoerige discussie over de wenselijkheid om *medische en gezondheidszaken* in hun geheel uit te sluiten van het toepassingsgebied van het Verdrag. Een bijzondere Werkgroep, voorgezeten door de heer Nygh, afgevaardigde voor Australië, werd zelfs opgezet in een poging om een oplossing te vinden die voor het grootst mogelijke aantal delegaties aanvaardbaar was.

De argumenten die werden aangevoerd door hen die voor uitsluiting van medische zaken waren luidden als volgt. Als die zaken deel uitmaakten van het Verdrag, waren sommigen bang dat zij verplicht werden om individuele beslissingen van medische aard die tegen hun overtuigingen in zouden gaan te erkennen of zelfs te implementeren, zoals maatregelen die opdracht zouden geven tot abortus of sterilisatie bij onbekwame volwassenen. Anderen waren bang dat het medische systeem tot stilstand zou kunnen komen indien medische beroepsbeoefenaars verplicht werden om, voordat zij een behandeling voorschrijven of een operatie uitvoeren, zelfs in niet-spoedeisende gevallen, de benodigde toestemming te verkrijgen van de bevoegde autoriteiten van een andere Verdragsluitende Staat met het risico om eventueel aansprakelijk te worden gehouden. Anderzijds stelden de tegenstanders van uitsluiting dat indien medische zaken werden uitgesloten het Verdrag zelf feitelijk zou mislukken in haar doel om zieken en ouderen te beschermen en zou worden gereduceerd tot een verdrag inzake het eigendom van de volwassene.

²⁸ Werkdoc. nr. II, notulen nr. 2, nr. 40-49 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 230].

Tijdens deze lange discussies overwoog de Commissie alternatieven voor uitsluiting, zoals de vaststelling van specifieke bevoegdheden voor medische zaken, wat in de meest radicale vorm zou leiden tot het voorleggen van kwesties aangaande toestemming en vergunning op dit gebied aan de autoriteiten en het rechtsstelsel van de Staat waarin de medische beroepsbeoefenaar werkzaam is.

- 42 Op de laatste dag van de beraadslagingen vond de Commissie uiteindelijk een oplossing die aanvaardbaar was voor alle delegaties²⁹. Zij verwierp alle voorstellen voor volledige of gedeeltelijke uitsluiting van medische en gezondheidszaken of voor hun onderwerping aan een speciale bevoegdheidsregeling. De Commissie was van oordeel dat, hoewel enerzijds medische handelingen, die binnen het domein vallen van de medische wetenschap en het terrein zijn van medische beroepsbeoefenaars die geen autoriteiten zijn in de zin van het Verdrag, als zodanig buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen, zonder dat dit verder enige uitleg behoeft in de tekst, anderzijds juridische vraagstukken die te maken hebben met de vertegenwoordiging van de volwassene die samenhangen met die medische handelingen (machtiging of aanwijzing van de wettelijke of *ad hoc* vertegenwoordiger) zijn opgenomen in het Verdrag en onderwerp moeten zijn van de algemene regels van het Verdrag, zonder dat zij voorwerp worden van uitzonderingsregels. Om deze reden is er geen verwijzing in het Verdrag naar medische of gezondheidszaken, behalve in artikel 4, lid 1, onder f). De rechterlijke bevoegdheid die het meest zal worden toegepast in het medische domein (art. 10 en 11) zonder het medische systeem tot stilstand te brengen wordt hieronder beschreven. Overigens komen de bepalingen van artikel 20 over dwingend recht en van artikel 22 dat voorziet in de weigering van een maatregel die in strijd is met de openbare orde of met een bepaling van het recht die dwingend van toepassing is in de aangezochte Staat tegemoet aan de zorgen van Staten die oorspronkelijk medische zaken wensten uit te sluiten van het toepassingsgebied van het Verdrag.

Onderdeel g) (maatregelen met betrekking tot strafbare feiten)

- 43 Het Verdrag dient de bescherming van volwassenen te behandelen en niet strafsancities. De scheidslijn is echter moeilijk te trekken. De Commissie gaf het idee op om een onderscheid te maken tussen maatregelen van repressieve aard en maatregelen van opvoedende aard. Een dergelijk onderscheid zou hebben geleid tot moeilijke classificatieproblemen. In het geval van gedrag dat strafbaar is op straffrechtelijk niveau (bijvoorbeeld moord, verkrachting, aanval met een dodelijk wapen) zou het bovendien onwenselijk zijn geweest voor de Staat van de plaats waar de overtreding plaatsvond om in staat te zijn om repressieve macht uit te oefenen, in het licht van de algemene regels, maar om niet in staat te zijn, als zij dat meer passend zou vinden, om een maatregel te nemen waarin sprake is van plaatsing in een gespecialiseerde inrichting of om een medisch-sociaal resultaat voor te schrijven,³⁰ omdat de Staat de bevoegdheid miste in het licht van het Verdrag om beschermende maatregelen voor de volwassene te nemen. De uitsluiting van het toepassingsgebied van het Verdrag van maatregelen die zijn genomen als gevolg van strafbare feiten gepleegd door de persoon die bescherming nodig heeft geeft uitdrukking aan de wens van de Commissie om geen enkele beperking op te leggen aan de bevoegdheid van de Verdragsluitende Staten om te reageren op dergelijke strafbare feiten met de maatregelen die zij passend achten, of zij nu repressief of opvoedend zijn.

De uitdrukking “maatregelen met betrekking tot een persoon genomen op grond van door die persoon begane strafbare feiten” verwijst alleen naar maatregelen die voortkomen uit misdrijven gepleegd door de persoon die bescherming nodig heeft en die op die persoon

²⁹ Werkdoc. nr. 114, ingediend door twintig delegaties.

³⁰ Vastgesteld in recente wetgeving om recidive te voorkomen in gevallen van handelingen van pedofilie.

betrekking hebben, en niet naar misdrijven gepleegd door derden, en die mogelijk bepaalde beschermende maatregelen voor volwassenen op wie het Verdrag van toepassing is rechtvaardigen.

Door gebruik van het woord “persoon” in plaats van het woord “volwassene” probeerde men in onderdeel g) een continuïteit vast te leggen met het Kinderbeschermingsverdrag. Onderdeel g) is van toepassing in gevallen waar het misdrijf is gepleegd door de persoon die bescherming vereiste toen deze nog minderjarig was, dat wil zeggen, indien de maatregel genomen is nadat de pleger van het delict 18 jaar is geworden.

Om uitsluiting van de maatregelen genoemd in onderdeel g) toe te passen, is het nodig en voldoende dat het feit dat de persoon die bescherming behoeft heeft gepleegd een feit is dat strafbaar is volgens het strafrecht wanneer het door wie dan ook wordt gepleegd. De tekst vereist niet, in het bijzondere geval, dat de persoon die het feit pleegde wettelijk onderwerp is van strafvervolgning. Zijn of haar staat van demantie kan hem of haar afschermen van een dergelijke vervolging.

Onderdeel h) (asiel en toelating)

- 44 Dit onderdeel van artikel 4 betreft de uitsluiting van het verdrag van “beslissingen inzake het recht op asiel en inzake toelating”, aangezien dat beslissingen zijn die voortvloeien uit de soevereiniteit van Staten. Slechts beslissingen over deze zaken zijn uitgesloten, met andere woorden het verlenen van asiel of van een verblijfsvergunning. Daarentegen valt de bescherming en vertegenwoordiging van volwassenen die asiel of een verblijfsvergunning aanvragen wel binnen het toepassingsgebied van het Verdrag. Een voorstel van de delegatie van de Verenigde Staten (Werkdocument nr. 12) om uitdrukkelijk van het toepassingsgebied van het Verdrag beslissingen betreffende nationaliteit uit te sluiten werd ingetrokken na de opmerking dat een dergelijk uitsluiting een uitgemaakte zaak was aangezien dergelijke beslissingen geen beschermende maatregelen zijn.

Onderdeel i) (openbare veiligheid)

- 45 Deze uitsluiting, die nieuw is ten opzichte van zowel het Verdrag van 1996 en het voorontwerp van het Verdrag van de Bijzondere Commissie, betreft voornamelijk de afzondering van volwassenen die een gevaar vormen voor anderen als gevolg van de geestelijke stoornissen waaraan zij lijden.

Sommige delegaties wilden het liefst alle maatregelen van gedwongen plaatsing op psychiatrische gronden uitsluiten van het toepassingsgebied van het Verdrag om zo problemen in de fase van erkenning en tenuitvoerlegging te vermijden³¹. Het was echter moeilijk om deze uitsluiting in overeenstemming te brengen met de verwijzing naar plaatsing in de lijst in artikel 3, onderdeel e) van de maatregelen in de zin van het Verdrag (zie boven nr. 24). Om deze reden wijzigden deze delegaties hun voorstellen ten gunste van een uitsluiting van alleen maatregelen tot gedwongen plaatsing van gevaarlijke volwassenen³². Het idee was dat de plaatsing die moest worden uitgesloten het type was dat wordt opgelegd in het belang van de openbare veiligheid, dat buiten het doel van het Verdrag valt, en niet het type dat wordt voorgeschreven om de volwassene te beschermen. Maar omdat een volwassene die lijdt aan een psychiatrische stoornis ook een gevaar voor zichzelf kan zijn en hij of zij beschermende internering nodig kan hebben, bleek het

³¹ Zie Werkdoc. nr. 4, 11 en 13 en de nipte meerderheid bij de stemming over Werkdoc. nr. 13 (notulen nr. 2, nr. 103) [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 234].

³² Werkdoc. nr. 60.

verstandiger om op dit punt niet te verwijzen naar plaatsing maar alleen naar openbare veiligheid³³. De tekst die uiteindelijk werd aangenomen beperkt het toepassingsgebied van de uitsluiting aanzienlijk. Alleen “maatregelen uitsluitend gericht op de openbare veiligheid”³⁴ zijn uitgesloten. Aldus zal een maatregel tot gedwongen plaatsing die is opgelegd in het belang van zowel de openbare veiligheid als de volwassene nog steeds binnen het toepassingsgebied van het Verdrag vallen.

Lid 2

- 46 Het doel van dit lid is om uitsluitingen te beperken tot wat strikt noodzakelijk is, met andere woorden wat direct valt binnen de voorschriften die van toepassing zijn op de zaken die zijn uitgesloten, maar niet op de beschermende maatregelen van algemene aard die moeten worden genomen zelfs wanneer zij deze zaken betreffen. Derhalve betekent de uitsluiting in lid 1, onderdeel a) dat onderhoudsverplichtingen van de volwassene niet binnen het Verdrag vallen. Het is echter duidelijk uit lid 2 dat het Verdrag van toepassing zal zijn op de beslissing wie in de procedure zal optreden namens de volwassene. Evenzo is de vraag of een onbekwame volwassene toestemming moet krijgen van zijn wettelijke vertegenwoordiger om een huwelijk aan te gaan uitgesloten van het toepassingsgebied van het Verdrag door lid 1, onder b). Het vaststellen van wie de wettelijke vertegenwoordiger is die zal worden opgeroepen in voorkomend geval om, naast andere functies, toestemming te geven voor het huwelijk, valt echter wel binnen het Verdrag. Of nogmaals, hoewel nationaliteit op zichzelf buiten het toepassingsgebied van het Verdrag valt, zonder dat het nodig is die uitsluiting expliciet te maken,³⁵ en daarom het Verdrag niet van toepassing is op de vraag of de onbekwame volwassene hulp of vertegenwoordiging behoeft bij het indienen van een verzoek tot naturalisatie, is het aanwijzen van de persoon die bevoegd is om hem of haar te vertegenwoordigen wel een maatregel die valt binnen het toepassingsgebied van het Verdrag. In het algemeen is het gevolg van artikel 4 dat van het toepassingsgebied van het Verdrag worden uitgesloten vragen die, volgens internationaal privaatrecht van de aangezochte autoriteit, binnen de categorie van uitsluitingen vallen, zoals huwelijksvermogensregimes of erfopvolging, maar indien in deze context een vertegenwoordigingsprobleem ontstaat, bijvoorbeeld met het oog op de voltrekking van een huwelijkscontract of -overeenkomst of een erfopvolging, dan moet het Verdrag wel worden toegepast.

Zoals verwoord waarborgt lid 2 alleen de toepassing van het Verdrag, in de uitgesloten zaken, voor wat betreft “de bevoegdheid van een persoon om als vertegenwoordiger van de volwassene op te treden”. En de bevoegdheden van die vertegenwoordiger vallen als regel binnen het recht dat de uitgesloten zaak regelt. Bijvoorbeeld als het toepasselijke recht voor de erfopvolging ten gunste van de volwassene zijn of haar vertegenwoordiger verbiedt om gewoon de nalatenschap te aanvaarden die hij of zij heeft verkregen,³⁶ dan moet dit recht van toepassing zijn op de beperking van de bevoegdheden van de vertegenwoordiger en niet het recht dat, overeenkomstig het Verdrag, van toepassing was voor de aanwijzing van die vertegenwoordiger.

³³ Werkdoc. nr. 52 en de aanneming, notulen nr. 8, nr. 58 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 278].

³⁴ Werkdoc. nr. 86 en de aanneming, notulen nr. 15, nr. 50 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 325].

³⁵ Zie boven, nr. 44 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 325].

³⁶ Zie bijv. art. 461, met 495 van het Franse Burgerlijk Wetboek.

HOOFDSTUK II – BEVOEGDHEID

- 47 Dit hoofdstuk is het resultaat van de samensmelting van de twee benaderingen die tijdens de Bijzondere Commissie de delegaties verdeelden.

Volgens de eerste benadering was het wenselijk in het belang van de bescherming van de volwassene, en om een toegankelijk forum te bieden aan de paar mensen die bereid zijn om zich over hem of haar te ontfermen, om een systeem van concurrerende bevoegdheid te bieden, aangevuld met bepalingen met betrekking tot *lis pendens* om de bevoegdheidsconflicten die daaruit voort zouden kunnen komen te elimineren. De autoriteiten van de Staat waarin de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft zijn onderling gelijk met die van zijn of haar Staat van nationaliteit, versterkt indien nodig door een extra band (de aanwezigheid van vermogen, het bestaan van een eerdere verblijfplaats van de volwassene, de verblijfplaats van personen die bereid zijn om voor hem of haar te zorgen) en misschien de autoriteiten van de eerdere gewone verblijfplaats van de volwassene, bevestigd door dezelfde elementen. Bovendien zou bevoegdheid zijn verleend aan de autoriteiten van de Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen om beschermende maatregelen te nemen ten aanzien van dit vermogen.

De tweede benadering was om als groundbeginsel het behoud te bevoordelen, zoals in het Verdrag van 1996, van de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene en om de bevoegdheid van andere autoriteiten ondergeschikt te maken aan hun toestemming, of deze autoriteiten nu wel of niet van een eerdere gewone verblijfplaats zijn, of van de locatie van het vermogen of van de gewone verblijfplaats van familieleden. Er werd ook voorgesteld om prioriteit te geven aan de bevoegdheid die uitdrukkelijk was toegekend door de volwassene zelf, en waar deze toekenning ontbreekt, aan de bevoegdheid van de gewone verblijfplaats of aan een bevoegdheid die door deze gemachtigd is.

- 48 De Bijzondere Commissie slaagde erin deze tegenstelling te overwinnen en de algemene structuur van de definitieve tekst werd gehandhaafd door de Diplomatieke Commissie. Hoofdbevoegdheid wordt toegekend aan de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft (art. 5), maar de concurrerende, doch ondergeschikte, bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft (art. 7), en een aantal complementaire bevoegdheden die echter nog steeds ondergeschikt zijn aan de toestemming van de autoriteiten van de Staat van gewone verblijfplaats (art. 8) worden ook erkend. Ook wordt aanvaard de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen om beschermende maatregelen te nemen ten aanzien van dat vermogen (art. 9) en de bevoegdheid van de Staat op het grondgebied waarvan de volwassene, (art. 10 en 11) of het vermogen van de volwassene, zich bevindt (art. 10) om spoedeisende maatregelen te nemen (art. 10) of tijdelijke maatregelen met beperkte territoriale werking voor de bescherming van de persoon (art. 11).

Artikel 5 (bevoegdheid van de autoriteiten waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft)

Lid 1

- 49 Dit lid herhaalt woord voor woord het eerste lid van artikel 5 van het Kinderbeschermingsverdrag. De hoofdbevoegdheid van de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waarin de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft leverde geen moeilijkheden op en werd unaniem aangenomen. Er werd geen definitie gegeven van gewone verblijfplaats, dat ondanks de belangrijke juridische gevolgen die

ermee samenhangen een feitelijk begrip dient te blijven. Het nadeel van een kwantitatieve of kwalitatieve definitie van gewone verblijfplaats in één verdrag zou betekenen dat de interpretatie van deze uitdrukking in talrijke andere verdragen waarin het wordt gebruikt in twijfel wordt getrokken.

Lid 2

- 50 De Commissie nam, nog steeds in navolging van het Kinderbeschermingsverdrag, eveneens met unanimiteit de bepaling aan dat, in geval van verplaatsing van de gewone verblijfplaats van de volwassene naar een andere Verdragsluitende Staat, de bevoegdheid overgaat naar de autoriteiten van de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats. De vraag aangaande het van kracht blijven van maatregelen genomen in de eerste Staat wordt geregeld door artikel 12 (zie hieronder).

De verplaatsing van de gewone verblijfplaats betekent zowel het verlies van de eerdere gewone verblijfplaats als de verwerving van een nieuwe gewone verblijfplaats. Het kan zijn dat er een bepaald tijdsverloop is tussen deze twee elementen, maar de verwerving van deze nieuwe gewone verblijfplaats kan ook onmiddellijk zijn als de verhuizing van de volwassene plaatsvindt voor een lange of definitieve termijn. Dit is dan een feitelijke vraag, die de bevoegde autoriteiten zullen moeten beoordelen.

- 51 De Commissie heeft niet opnieuw bepaalde vragen besproken die samenhangen met de verplaatsing van de gewone verblijfplaats die al in detail waren besproken tijdens de onderhandelingen over het Kinderbeschermingsverdrag. Zij aanvaardde daarom impliciet de oplossingen die daar waren gevonden. Derhalve, wanneer de verplaatsing van de gewone verblijfplaats van de volwassene van een Staat naar een andere plaatsvindt op een tijdstip waarop een verzoek tot een beschermende maatregel bij de autoriteiten van de eerste gewone verblijfplaats aanhangig is gemaakt, moet de *perpetuatio fori* worden afgewezen, in die zin dat de verplaatsing van de gewone verblijfplaats *ipso facto* afbreuk doet aan de bevoegdheid van de autoriteiten van de eerdere gewone verblijfplaats en hen dwingt om de uitoefening daarvan te weigeren³⁷.

- 52 Artikel 5 veronderstelt dat de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat heeft. In het geval van een verplaatsing van de gewone verblijfplaats van een Verdragsluitende Staat naar een niet-Verdragsluitende Staat is artikel 5 niet langer van toepassing vanaf het tijdstip van verplaatsing, en er is niets dat krachtens het nationale procesrecht behoud van bevoegdheid kan voorkomen door de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat van de eerste gewone verblijfplaats waar de zaak aanhangig is gemaakt, hoewel de andere Verdragsluitende Staten niet gebonden zijn aan het verdrag om maatregelen te erkennen die door deze autoriteit kunnen zijn genomen³⁸.

³⁷ Zie de Toelichting op het Verdrag inzake de bescherming van kinderen, nr. 42.

³⁸ De oplossing die was aangenomen voor het Verdrag inzake de bescherming van kinderen. Zie de verwijzingen, boven verslag, noot 30.

Artikel 6 (volwassen die vluchteling, verplaatst of zonder gewone verblijfplaats zijn)

- 53 Dit lid is een exacte reproductie van artikel 6 van het Kinderbeschermingsverdrag en geeft daarom aanleiding tot hetzelfde commentaar.

Lid 1

- 54 De volwassenen die worden genoemd in dit lid hebben naast spoedeisende situaties vaak behoefte aan bescherming die voor een lange termijn wordt georganiseerd. Zij zouden immers asiel kunnen aanvragen of vermogen dat zij bezitten kunnen verkopen in de Staat waar zij verblijven. Het is daarom noodzakelijk om hun bescherming te organiseren. De normale bevoegdheid gegeven door het Verdrag aan de autoriteiten van de Staat van hun gewone verblijfplaats is hier niet van kracht, aangezien deze volwassenen *ex hypothesi* alle banden met de Staat van hun eerdere gewone verblijfplaats hebben verbroken en de onzekerheid van hun verblijf in de Staat waar zij voorlopig onderdak hebben gevonden het niet mogelijk maakt dat te beschouwen als een gewone verblijfplaats die zij daar hebben verworven. De eenvoudigste oplossing was daarom, net als in het geval van kinderen, om in deze situaties de algemene bevoegdheid toe te wijzen aan de autoriteiten van de Staat op het grondgebied waarvan deze volwassenen aanwezig zijn, die gewoonlijk wordt toegekend aan de autoriteiten van de Staat van hun gewone verblijfplaats.

Lid 2

- 55 Dit lid betreft een uitbreiding van de oplossing in lid 1 naar “volwassenen van wie de gewone verblijfplaats niet kan worden vastgesteld”. De rechtbank van de plaats waar de volwassene aanwezig is speelt hier de rol van een noodzakelijke bevoegdheid. Deze bevoegdheid dient te worden beëindigd zodra het is vastgesteld dat de volwassene ergens een gewone verblijfplaats heeft. Als deze gewone verblijfplaats in het grondgebied van een Verdragsluitende Staat is, zullen de autoriteiten van deze Staat voortaan bevoegdheid hebben. Als het zich in een niet-Verdragsluitende Staat bevindt, dan zullen de autoriteiten van de Staat op het grondgebied waarvan deze volwassene aanwezig is alleen nog de beperkte bevoegdheid hebben die zij krijgen volgens artikel 10 en 11 (zie hieronder en zie ook nr. 89).

De situatie waarop deze tekst van toepassing is dient nauwlettend te worden onderscheiden van de verplaatsing van de gewone verblijfplaats waarin artikel 5, lid 2, voorziet. In het geval van een verplaatsing van de gewone verblijfplaats van een Staat naar een andere, behouden de autoriteiten van de eerste gewone verblijfplaats hun bevoegdheid zo lang de volwassene nog geen gewone verblijfplaats heeft verworven in de Staat waarnaar hij of zij is verhuisd. Artikel 6, lid 2, dient niet te worden gebruikt om onmiddellijk een algemene bevoegdheid te geven aan de autoriteiten van laatstgenoemde Staat, op grond van het feit dat de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats anders zou hebben verloren zonder dat hij of zij al een nieuwe heeft verworven. Dit misverstand zou met name gevaarlijk zijn in het geval waarin tot verplaatsing van de volwassene is besloten zonder zijn of haar toestemming. Het zou de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene van vóór zijn of haar verplaatsing iedere mogelijkheid ontnemen om de terugkeer van de volwassene te bewerkstelligen wegens de voorrang die in lid 2 en 3 van artikel 7 wordt toegekend aan de bevoegdheid en de maatregelen die de autoriteiten van de Staat waarnaar de volwassene is toe verhuisd hebben genomen. Een redelijke wachttijd is daarom noodzakelijk voordat artikel 6, lid 2 wordt ingeroepen om te waarborgen dat de eerdere als zodanig vastgestelde gewone verblijfplaats definitief is verlaten.

Artikel 7 (concurrerende subsidiaire bevoegdheid van autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft)

56 Dit artikel is het eerste en voornaamste element van het hierboven beschreven compromis tussen aanhangers van concurrerende, niet-hiërarchische bevoegdheden en aanhangers van bevoegdheden die geheel ondergeschikt zijn aan de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn gewone verblijfplaats heeft³⁹. In lid 1 is het beginsel verankerd van concurrerende subsidiaire bevoegdheid van autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft en de voorwaarden van dit beginsel. Lid 2 en 3 definiëren het subsidiaire karakter ervan.

Lid 1

57 De autoriteiten aan wie dit lid bevoegdheid geeft zijn die “van *een* Verdragsluitende Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft”. Uit het gebruik van dit onbepaalde lidwoord blijkt dat indien de volwassene meerdere nationaliteiten zou hebben, de bevoegdheid parallel zou worden toegeschreven aan de autoriteiten van elk van de Staten waarvan hij of zij de nationaliteit heeft.

De bevoegdheid van de (of een) Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft wordt vastgesteld zonder de noodzaak voor aanvullende informatie die zou kunnen wijzen op een verbinding met die Staat, zoals de vorige verblijfplaats van de volwassene, de verblijfplaats van familieleden, of de aanwezigheid van vermogen en zonder een machtigingsverzoek aan de autoriteiten van de Staat waarin de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft. Dit is duidelijk een geval van concurrerende bevoegdheden.

Deze bevoegdheid is algemeen, zoals die van de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats, en kan van invloed zijn op de beschermende maatregelen ten aanzien van de persoon of het vermogen van de volwassene.

58 Niettemin zijn van deze bevoegdheid uitgesloten “volwassen vluchtelingen of volwassenen die ten gevolge van onlusten die in hun land plaatsvinden naar een ander land zijn verplaatst”. De autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft zouden feitelijk niet in de juiste positie verkeren om hun bescherming over een volwassene uit te oefenen die gedwongen werd om die Staat te verlaten omdat hij of zij het slachtoffer was van of bedreigd werd door vervolging (de situatie van vluchtelingen) of omdat daar onlusten heersten. In het geval van meerdere nationaliteiten moet de tekst zo worden uitgelegd dat de autoriteiten van een Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft, anders dan die welke hij of zij heeft moeten verlaten, de bevoegdheid mogen uitoefenen overeenkomstig artikel 7.

59 Hoewel dit niet uitdrukkelijk zo wordt gesteld, is de tekst gebaseerd op de veronderstelling dat de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat heeft. Indien dit niet het geval is, verhindert niets de Verdragsluitende Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft om overeenkomstig haar nationale wetgeving maatregelen te nemen ter bescherming van de volwassene. Maar omdat op grond van artikel 7 autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft mededeling dienen te doen aan de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft, noodzakelijkerwijs een Verdragsluitende Staat,⁴⁰ of de autoriteiten die haar vervangen, wordt het geval buiten beschouwing gelaten waarin een volwassene zijn

³⁹ Zie boven, inleiding op Hoofdstuk II.

⁴⁰ Artikel 7, lid 1, verwijst naar de autoriteiten die bevoegdheid hebben krachtens artikel 5 of artikel 6, lid 2, die derhalve autoriteiten van Verdragsluitende Staten zijn.

of haar gewone verblijfplaats in een niet-Verdragsluitende Staat heeft of daar aanwezig is (in de situatie van artikel 6, lid 1). Andere Verdragsluitende Staten zouden in dit geval niet gebonden zijn om maatregelen te erkennen die zijn genomen door de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft.

- 6o Naast de vereiste om de autoriteiten die bevoegdheid hebben krachtens artikel 5 of artikel 6, lid 2 van te voren te informeren,⁴¹ mogen de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft alleen hun bevoegdheid behouden “indien zij van oordeel zijn dat zij beter in staat zijn de belangen van de volwassene te beoordelen”. In deze beoordeling zouden zij rekening kunnen houden met andere informatie die zou kunnen wijzen op een verbinding met een bepaalde staat, zoals die hierboven beschreven bij nr. 57. Deze positieve voorwaarde voor de uitoefening van bevoegdheid door de autoriteiten van de staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft is tegelijkertijd een flexibel element en stelt deze autoriteiten in staat om zich onbevoegd te verklaren indien zij vinden dat de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats, of die van een andere Staat waaraan de autoriteiten van de gewone verblijfplaats krachtens artikel 8 verzocht hebben om beschermende bevoegdheid uit te oefenen, in een betere positie zijn om die belangen te beoordelen.

Lid 2

- 6i Dit lid, evenals het volgende, geeft het subsidiaire karakter aan van de bevoegdheid van de autoriteiten van de staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft.

Drie omstandigheden kunnen de uitoefening van deze bevoegdheid uitsluiten: indien, ingevolge artikel 5, artikel 6, lid 2 of artikel 8⁴² de bevoegde autoriteiten alle door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen, indien zij hebben besloten dat geen maatregelen moeten worden genomen of tenslotte indien een procedure bij hen aanhangig is. Wanneer dit het geval is, moeten de nationale autoriteiten zich onbevoegd verklaren en, indien de zaak eerder bij hen aanhangig was gemaakt, zelfs de zaak afsluiten, indien zij vernemen dat een procedure is ingeleid bij een van de genoemde autoriteiten.

Met betrekking tot met name deze laatste omstandigheid vermeldt de tekst niet dat procedures ten overstaan van autoriteiten die bevoegdheid hebben krachtens artikel 5 of artikel 6, lid 2, “hetzelfde doel” moeten hebben als procedures die aanhangig worden gemaakt bij de autoriteiten van de staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft. Deze verduidelijking zou de nationale autoriteiten waar een verzoek om een beschermende maatregel betreffende vermogen van de volwassene aanhangig is in staat stellen hun bevoegdheid te behouden indien bij de autoriteiten van de gewone verblijfplaats een verzoek aangaande zijn of haar persoon aanhangig zou worden gemaakt. Deze verduidelijking werd echter afgewezen omdat deze twee aspecten bijna altijd onlosmakelijk met elkaar verbonden leken te zijn en de machtiging om vermogen te verkopen bijvoorbeeld zou kunnen worden aangevraagd om de volwassene te voorzien van een minimum aan middelen, hetgeen in het belang van zijn of haar persoon zou zijn.

⁴¹ Deze voorwaarde werd al eerder opgelegd bij artikel 4, lid 1 van het *Verdrag van 5 oktober 1961 inzake de bevoegdheid van autoriteiten en de toepasselijke wet met betrekking tot de bescherming van minderjarigen*, maar werd bij gebrek aan een samenwerkingsmechanisme nauwelijks nageleefd.

⁴² Het feit dat artikel 7, lid 2 de bevoegde autoriteiten ingevolge artikel 6, lid 1 niet noemt, spreekt vanzelf omdat de nationale autoriteiten geen bevoegdheid hebben in het geval dat valt onder artikel 6, lid 1 (vluchtelingen of ontheemden). In het hierboven genoemde grensgeval (nr. 58) van een persoon met dubbele nationaliteit die verplicht wordt een van zijn of haar nationale Staten te verlaten, zou de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waarin hij of zij aanwezig is prioritair blijven.

- 62 De bevoegdheid van de autoriteiten van de staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft is slechts niet meer van toepassing indien de autoriteit die volgens artikel 5, artikel 6, lid 2 of artikel 8 bevoegd is, die haar bevoegdheid heeft uitgeoefend of nog aan het uitoefenen is, aan de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft een van de drie omstandigheden heeft meegedeeld die in de tekst worden vermeld. Het zou niet genoeg zijn voor hen om daar kennis van te hebben genomen, zelfs op grond van de documenten in het dossier. De verplichting aan de nationale autoriteit om mededeling te doen, nadat zij het voornemen om haar bevoegdheid uit te oefenen bekend heeft gemaakt, is belangrijk omdat het de verzekering geeft dat op het moment dat de nationale autoriteit zich klaarmaakt om maatregelen te nemen, de autoriteit die normaal gesproken bevoegd zou zijn de omstandigheden zal gaan evalueren op grond waarvan de uitoefening van bevoegdheid door de nationale autoriteit al dan niet kan worden toegestaan. Het bestaan van beslissingen die eerder zijn genomen door de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats, bijvoorbeeld, en waarvan de nationale autoriteiten naar verluidt niet officieel op de hoogte zijn gesteld, zou hen daarom niet verhinderen om hun bevoegdheid uit te oefenen conform artikel 7, lid 1, omdat de situatie sinds die beslissingen kan zijn veranderd.
- 63 Door de bevoegde autoriteit de macht te geven ingevolge artikel 8⁴³ om de bevoegdheid van de nationale autoriteiten te blokkeren, wenste de Commissie een risico weg te nemen op concurrerende bevoegdheid die parallel en tegenstrijdig zou kunnen worden uitgeoefend. In gevallen waar deze gedelegeerde bevoegdheid ingevolge artikel 8 beperkt wordt tot een bepaald aspect van bescherming (zie hieronder nr. 66) is het redelijk te veronderstellen dat de delegerende autoriteit zich dient te weerhouden van het blokkeren van de bevoegdheid van de nationale staat voor wat betreft de overige aspecten van bescherming.

In ieder geval moet de bevoegde autoriteit, om ingevolge artikel 8 de nationale autoriteit mededeling te kunnen doen om niet haar bevoegdheid uit te oefenen, eerst zelf zijn ingelicht over de voornemens van laatstgenoemde. Uit de tekst blijkt dat zij deze informatie alleen kan hebben ontvangen van de bevoegde autoriteit ingevolge artikel 5 of artikel 6, lid 2, die op haar beurt wordt ingelicht door de nationale autoriteiten krachtens artikel 7, lid 1.

Lid 3

- 64 Het subsidiaire karakter van de bevoegdheid van de autoriteiten van de staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft beïnvloedt de maatregelen die zij hebben genomen, in die zin dat die maatregelen “ophouden van kracht te zijn zodra de autoriteiten die ingevolge artikel 5 of artikel 6, tweede lid of artikel 8 bevoegd zijn, de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen of hebben besloten dat geen maatregelen moeten worden genomen”.

Het parallellisme met lid 2 is bewust gekozen. Zoals zojuist is uitgelegd weerhouden deze twee omstandigheden de nationale autoriteit van het uitoefenen van haar bevoegdheid (lid 2). Als zij zich manifesteren nadat de nationale autoriteit haar bevoegdheid heeft uitgeoefend en beschermende maatregelen heeft genomen, dan zorgen die omstandigheden ervoor dat die maatregelen tenietgaan (lid 3). Het zou niet aanvaardbaar zijn als de concurrentie van bevoegdheden zou uitmonden in beschermende maatregelen die op wanordelijke of tegenstrijdige wijze worden genomen. Daarom geeft de tekst voorrang aan de beslissingen die uiteindelijk door de autoriteiten worden genomen die

⁴³ Met andere woorden, aan een autoriteit aan wie de autoriteit van de gewone verblijfplaats (of van aanwezigheid in het geval van art. 6) op een of andere manier zijn bevoegdheid heeft gedelegeerd, zie hieronder, nr. 65 en volgende.

normaal bevoegdheid hebben krachtens artikel 5 of artikel 6, lid 2 of artikel 8, van de Staat van de gewone verblijfplaats – of dat nu positieve beslissingen zijn en een beschermende maatregel bevatten of negatieve in de zin dat zij beslissen dat beschermende maatregelen niet noodzakelijk zijn.

Het parallellisme met lid 2 gaat verder in de zin dat de krachtens artikel 5, artikel 6, lid 2 of artikel 8 bevoegde autoriteiten de nationale autoriteiten moeten informeren over de maatregelen die zij hebben genomen of over hun beslissing om geen maatregelen te nemen. De formulering in de tekst geeft echter niet aan dat deze mededeling, hoewel verplicht, een voorwaarde is voor het tenietgaan van de maatregelen genomen door de nationale autoriteit.

Artikel 8 (overdracht van bevoegdheid naar een geschikt forum)

65 Dit artikel, dat qua inspiratie verwant is aan artikel 8 en 9 van het Kinderbeschermingsverdrag, is het tweede onderdeel van het boven aangegeven compromis tussen de twee benaderingen van het bevoegdheidsprobleem. Het legt de nadruk op de voorrang van de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar de volwassene de gewone verblijfplaats heeft, door hen toe te staan, indien de belangen van de volwassene dit vereisen, om hem of haar door de autoriteiten van een andere Verdragsluitende Staat te laten beschermen.

Lid 1

66 Het kan zijn dat de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene, aan wie hoofdbevoegdheid is toegekend (art. 5), of meer nog de autoriteiten van de Staat waar de volwassene slechts aanwezig is in het geval van artikel 6, niet in de beste positie verkeren om in een specifiek geval de belangen van de volwassene te kunnen beoordelen. Indien bijvoorbeeld de volwassene zou wonen in een Staat die niet de Staat van zijn of haar nationaliteit is, waar hij of zij beschermd werd door een persoon die net is overleden en het enige familielid in staat om in de toekomst in zijn of haar bescherming te voorzien zijn of haar gewone verblijfplaats in een andere Staat zou hebben, dan zouden de autoriteiten van deze Staat ongetwijfeld het beste in staat zijn om de geschiktheid van dit familielid te beoordelen en om in de voorwaarden te voorzien waaronder bescherming moet worden uitgeoefend.

Artikel 8, lid 1, een combinatie van de twee procedures van artikel 8 en 9 van het Kinderbeschermingsverdrag, bepaalt dat de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat die bevoegd zijn krachtens artikel 5 (gewone verblijfplaats) of artikel 6 (aanwezigheid, voor vluchtelingen, ontheemden of personen zonder vaste gewone verblijfplaats) in staat zijn, hetzij uit eigen beweging hetzij op verzoek van de autoriteiten van een andere Verdragsluitende Staat, om een verzoek in te dienen bij de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat die in hun ogen het best in staat zijn beschermende maatregelen voor de volwassene te nemen⁴⁴.

De optie om een verzoek in te dienen tot overdracht van bevoegdheid is voorbehouden aan de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene, of in de gevallen bedoeld in artikel 6, aan de autoriteiten van de Staat op wiens

⁴⁴ Een werkgroep voorgezeten door mevrouw Baur, afgevaardigde van Frankrijk, bereidde een modelformulier voor dat kan worden gebruikt door de autoriteit die het verzoek doet en door de autoriteit waarop de toepassing van artikel 8 gericht is (Werkdoc. nr. 91). Dit model, dat is goedgekeurd door de Commissie, is niet opgenomen in het Verdrag, maar het Permanent Bureau zal de Verdragsluitende Staten aanbevelen het te gebruiken.

grondgebied de volwassene aanwezig is. Deze formulering sluit de autoriteiten van de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft uit. Zij mogen hun bevoegdheid rechtstreeks uitoefenen “indien zij van oordeel zijn dat zij beter in staat zijn de belangen van de volwassene te beoordelen” (art. 7), maar zij mogen alleen weigeren als dit niet het geval is.

Het voorwerp van het verzoek gericht aan de autoriteiten van een andere Verdragsluitende Staat is om “maatregelen te nemen ter bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene”. De tekst voegt hieraan toe dat dit verzoek betrekking kan hebben op “alle of bepaalde aspecten van deze bescherming”. Een zekere flexibiliteit wordt aldus ingevoerd in dit stelsel voor de delegatie van bevoegdheid. Het verzoek gericht aan de Staat waar het vermogen is gelegen kan bijvoorbeeld worden beperkt tot de bescherming van het vermogen dat daar is gelegen.

Lid 2

- 67 Dit lid bevat een lijst van Staten wier autoriteiten mogen worden aangezocht onder de voorwaarden vastgesteld in het vorige lid, dat wil zeggen op verzoek van de autoriteiten van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft.
- 68 De tekst noemt in de eerste plaats “een Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft”. Hier is geen sprake van een overlapping met de primaire bevoegdheid van de autoriteiten van de nationale Staat van de volwassene bedoeld in artikel 7. In het geval van artikel 7 is deze concurrerende bevoegdheid subsidiair en niet langer van kracht als de autoriteiten van de Staat waar de volwassene de gewone verblijfplaats heeft besluiten om hun bevoegdheid uit te oefenen. In het geval van artikel 8 is het toepassingsgebied van de nationale autoriteiten vrij, binnen de grenzen van de gedelegeerde bevoegdheid die zij zijn gevraagd te aanvaarden, aangezien de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats zich hebben teruggetrokken ten gunste van hun bevoegdheid. In het geval van een vluchteling of persoon die ontheemd is geraakt vanuit een Staat waarvan hij of zij de nationaliteit heeft, kan men veronderstellen dat, alhoewel de Commissie geen enkele verduidelijking te dien einde wilde presenteren,⁴⁵ de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is, die bevoegd zijn krachtens artikel 6 lid 1, zullen afzien van delegatie van bevoegdheid aan de autoriteiten van de nationale Staat van de volwassene, zolang er geen verandering is in de omstandigheden.
- 69 Vervolgens noemt de tekst “de Staat waar de volwassene zijn vorige gewone verblijfplaats had”. Met deze begrippen wordt bedoeld de Staat van de laatste gewone verblijfplaats en niet die van willekeurig welke vorige gewone verblijfplaats⁴⁶. De autoriteiten van de huidige gewone verblijfplaats zullen met name rekening houden met de vraag of deze laatste gewone verblijfplaats meer of minder recent was en of daar personen aanwezig zijn die de volwassene hebben gekend.
- 70 De tekst noemt in de derde plaats “een Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen”. Een opmerking dient hier gemaakt te worden die lijkt op de hierboven gemaakte met betrekking tot de nationale Staat van de volwassene. De bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar vermogen gelegen is wordt hoofdzakelijk bepaald door artikel 9, maar daar is het begrensd, zoals we zullen zien, tot maatregelen genomen door autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene en beperkt tot maatregelen

⁴⁵ Zie de discussie over dit punt, notulen nr. 4, nr. 20-36 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 244-245].

⁴⁶ Artikel 8, lid 2, onderdeel b) verschilt op dit punt van artikel 15, lid 2, onderdeel b) dat de volwassene in staat stelt om het recht van “een Staat waar de volwassene eerder zijn gewone verblijfplaats had” aan te wijzen om de volmacht wegens onbekwaamheid te reglementeren, zie hieronder nr. 102.

aangaande vermogen, terwijl in het geval van artikel 8 de bevoegdheid van de Staat waar het vermogen is gelegen eigenlijk wordt gedelegeerd en niet beperkt is tot maatregelen aangaande dit vermogen.

- 71 De tekst noemt in de vierde plaats “de Staat waarvan de autoriteiten schriftelijk zijn gekozen door de volwassene om maatregelen te nemen die strekken tot zijn of haar bescherming”. Dit beroep op wilsautonomie is een reactie op de wens om de behoefte aan autonomie van de onbekwame persoon te erkennen en te bevorderen. Echter, aangezien ook rekening moet worden gehouden met de kwetsbaarheid van deze personen ten aanzien van invloeden van buitenaf waar zij het onderwerp van kunnen zijn, werd besloten om deze autonomie te begrenzen door het te onderwerpen aan controle door de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene⁴⁷.
- 72 Ten vijfde noemt onderdeel e) “de Staat van de gewone verblijfplaats van een persoon die een nauwe band met de volwassene heeft en bereid is zijn of haar bescherming op zich te nemen”. De bevoegdheid van de autoriteiten van deze Staat is des te begrijpelijker omdat het de bescherming van deze Staat is die zal worden uitgeoefend en het misschien in deze Staat is dat de volwassene zal moeten verblijven. Deze bevoegdheid wordt ook geplaatst onder de supervisie van de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene, die een *prima facie* beoordeling zal geven of de betrokken persoon betrouwbare referenties heeft – hetgeen zal worden bepaald door de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats – om zorg te dragen voor de bescherming van de volwassene.

De Commissie heeft de uitdrukking “persoon die een nauwe band met de volwassene heeft” behouden in plaats van het schijnbaar specifiekere “*familieleden van de volwassene*” om ook personen op te nemen zoals vrienden of partners die de volwassene bijstaan maar geen familierelatie met hem of haar hebben.

- 73 Tot slot noemt onderdeel f) “de Staat op het grondgebied waarvan de volwassene aanwezig is, waar het de bescherming van diens persoon betreft”. De rechterlijke bevoegdheid van de plaats waar de volwassene aanwezig is, is als beginsel al neergelegd door artikel 6, in de omstandigheden die daar beschreven worden, en ook door artikel 10 in spoedeisende gevallen en artikel 11 voor wat betreft tijdelijke en beperkte maatregelen. In artikel 8 wordt bepaald dat de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is een verzoek kunnen ontvangen van de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats om bevoegdheid uit te oefenen⁴⁸ teneinde de bescherming van de persoon te waarborgen, met geen andere beperking dan die welke in het verzoek van die autoriteiten is opgelegd. Dit nieuwe geval van delegatie was eerder overwogen tijdens het overleg als zijnde uitsluitend van toepassing op medische omstandigheden. De beslissing die hierboven wordt beschreven (nr. 42) om geen speciale regels voor medische omstandigheden vast te leggen betekende dat de mogelijkheid tot delegatie uitgebreid werd tot de bescherming van de persoon van de volwassene in het algemeen.

⁴⁷ De Commissie verwierp een voorstel door de delegatie van de Verenigde Staten ten gunste van een toestemming tot delegatie van bevoegdheid aan de Staat wier recht de volmacht wegens onbekwaamheid regelt die is vastgelegd in artikel 15. Zie Werkdocument nr. 26, en het overleg, notulen nr. 4, nr. 58-65 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 246-247].

⁴⁸ In dit specifieke geval kan de delegatie van bevoegdheid in theorie uitsluitend afkomstig zijn van de bevoegde autoriteiten ingevolge artikel 5.

Lid 3

- 74 De delegerende autoriteiten hebben niet de bevoegdheid om autoriteiten waartoe zij zich richten te dwingen om de bevoegdheid die zij hen vragen uit te oefenen te aanvaarden. Om te voorkomen dat er een periode ontstaat waarin geen bescherming wordt geboden, bepaalt lid 3 dat indien de aangezochte autoriteiten de bevoegdheid niet aanvaarden, de autoriteiten die bevoegdheid hebben krachtens artikel 5 of 6 bevoegdheid behouden.

De tekst bepaalt niet op welke manier de bevoegdheid niet kan worden aanvaard. Dit zou uiteraard een formele weigering van bevoegdheid kunnen zijn maar ook, zo lijkt het, een langdurig uitblijven van een antwoord.⁴⁹

Artikel 9 (bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar het vermogen van de volwassene is gelegen)

- 75 De noodzaak om een bevoegdheid toe te voegen voor de autoriteiten van de Staat waarin het vermogen is gelegen om beschermende maatregelen te nemen met betrekking tot dat vermogen wordt verklaard door het feit dat volwassenen die bescherming nodig hebben meestal, in tegenstelling tot kinderen, vermogens eigenaren zijn. Als vermogen is gelegen in een Verdragsluitende Staat anders dan die waarin de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft, zal de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waarin het vermogen is gelegen toestaan om beschermende maatregelen te nemen die zijn aangepast aan de vereisten van het recht van deze Staat en die eenvoudig zijn uit te voeren. Bijvoorbeeld, als het recht van de *situs* van het vermogen een rechterlijke toestemming vereist voor de verkoop van vermogen, of, omgekeerd, voor de aanvaarding van een erfenis waarvan dit afhankelijk is, of om over te gaan tot een officiële mededeling met betrekking tot grond, en het recht van de gewone verblijfplaats kent dit type machtiging niet, dan is het zinvoller om de zaak rechtstreeks voor de autoriteiten van de Staat te brengen waar het vermogen is gelegen.

- 76 De bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat van de *situs* om beschermende maatregelen te nemen ten aanzien van het betrokken vermogen wordt alleen aanvaard “voor zover deze maatregelen verenigbaar zijn met de maatregelen genomen door de ingevolge artikel 5 tot en met 8 bevoegde autoriteiten”.

Deze beperking is vanzelfsprekend en beoogt te voorkomen dat beschermende maatregelen van vermogen die kunnen worden genomen door lokale autoriteiten op enigerlei wijze onverenigbaar zijn met maatregelen genomen door de autoriteiten die een algemene bevoegdheid hebben om in bescherming te voorzien. Er moet opgemerkt worden dat de maatregelen genomen door de autoriteiten met algemene bevoegdheid kunnen zijn genomen voor of na de maatregelen genomen door de autoriteiten van de Staat van de *situs*⁵⁰. Als zij erna zijn genomen, zullen zij de maatregelen genomen door de autoriteiten van de *situs* beëindigen voor zover er sprake is van onverenigbaarheid.

⁴⁹ Het gebruik van de hierboven aangeduide vorm, nr. 44, moet het mogelijk maken om de onzekerheid van een impliciete weigering te voorkomen.

⁵⁰ Deze oplossing komt voort uit een voorstel dat werd voorgelegd door de Verenigde Staten ten gunste van de verwijdering van het bijwoord “reeds” (de reeds genomen maatregelen) in het Voorlopig concept van de Bijzondere Commissie, zie Werkdoc. nr. 101 en notulen nr. 15, nr. 76-77 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 326].

Artikel 10 (bevoegdheid in spoedeisende gevallen)

- 77 Deze tekst herhaalt letterlijk die van artikel 11 van het Kinderbeschermingsverdrag en werd zonder discussie aangenomen, met uitzondering van de toevoeging van een vierde lid.

Lid 1

- 78 Deze tekst kent bevoegdheid toe aan de autoriteiten van iedere Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de volwassene of het vermogen van de volwassene zich bevindt om beschermende maatregelen te nemen in spoedeisende gevallen.

Een spoedeisende situatie ontstaat wanneer de situatie, indien herstelmaatregelen alleen zouden worden ondernomen via de normale kanalen van artikel 5 tot 9, onherstelbare schade zou kunnen berokkenen aan de volwassene of zijn of haar vermogen. De spoedeisende situatie rechtvaardigt daarom een afwijking van de normale regel en dient daarom vrij strikt te worden geïnterpreteerd. In het bijzonder bij medische aangelegenheden moet artikel 10 niet gebruikt worden als algemene rechtvaardiging voor de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is. Een voorbeeld dat werd gegeven is de beëindiging van de zwangerschap van een jonge onbekwame vrouw. Hoewel zo'n ingreep noodzakelijkerwijs moet worden uitgevoerd binnen een zekere tijdslimiet, is het normaal gesproken geen spoedeisend geval van het type beschreven in artikel 10. Op dit gebied wilden sommige delegaties graag dat bevoegdheid werd toegewezen aan de plaats waar de volwassene aanwezig is, maar de afwijzing van voorstellen te dien einde⁵¹ kan het misbruik van bevoegdheid in spoedeisende gevallen niet rechtvaardigen.

De in artikel 10 vastgestelde bevoegdheid is concurrerend met die van de autoriteiten waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft. Het wordt alleen gerechtvaardigd door het bestaan van een spoedeisend geval. Als niet in deze bevoegdheid was voorzien, zouden vertragingen veroorzaakt door de verplichting om een verzoek in te dienen bij de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene, de bescherming van de belangen van de volwassene in gevaar kunnen brengen. Deze concurrerende bevoegdheid zal worden uitgeoefend indien het bijvoorbeeld nodig is om de vertegenwoordiging van een volwassene te garanderen die zijn of haar gewone verblijfplaats heeft verlaten en die een spoedeisende chirurgische ingreep moet ondergaan of als bederfelijke goederen die de volwassene toebehoren snel moeten worden verkocht.

- 79 De Staten wier autoriteiten op grond van spoedeisende gevallen kunnen worden aangesproken zijn de Staten op het grondgebied waarvan de volwassene of het vermogen van de volwassene zich bevindt. Ten aanzien van de autoriteit van de Staat waar de volwassene aanwezig is, geldt dit ook *ex hypothesi* voor volwassenen anders dan vluchtelingen of ontheemde volwassenen in de zin van artikel 6, lid 1, of volwassenen zonder gewone verblijfplaats in de zin van artikel 6, lid 2. Voor deze volwassenen hebben de autoriteiten waar de volwassene aanwezig is, bij gebreke van een Staat van gewone verblijfplaats die vastgesteld of toegankelijk is, wel algemene bevoegdheid. Hier, daarentegen, heeft de bevoegdheid op grond van aanwezigheid een toepassingsgebied dat beperkt is tot spoedeisende gevallen.

⁵¹ Zie het voorstel van drie Noordse landen (Werkdocument nr. 19, en het overleg, notulen nr. 4, nr. 66-100 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 247-49].)

De autoriteiten van de Staat op het grondgebied waarvan vermogen van de volwassene aanwezig is hebben in spoedeisende gevallen bevoegdheid die niet is beperkt tot de bescherming van dit vermogen. Het is feitelijk voorstelbaar dat wegens spoed de verkoop vereist is van vermogen van de volwassene in één land, teneinde hem of haar in het land waar hij of zij aanwezig is te voorzien van de middelen die direct noodzakelijk zijn (zie hierboven, nr. 61).

Lid 2

- 80 De bevoegdheid op grond van nood moet, ook al is het concurrerend met de bevoegdheden van autoriteiten die normaal gesproken krachtens het Verdrag bevoegd zijn, ondergeschikt aan deze laatste blijven. Daarom bepaalt lid 2 van artikel 10, hoewel slechts voor het geval waarin de betrokken volwassene zijn of haar verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat heeft, dat de maatregelen genomen ingevolge lid 1 “vervallen zodra de ingevolge de artikelen 5 tot en met 9 bevoegde autoriteiten de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen” (vergelijk art. 7, lid 2). Vanaf dat moment is de situatie onder controle van de autoriteiten die normaal gesproken bevoegdheid hebben en is er geen enkele reden meer om de bevoegdheid van de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is te handhaven, noch de maatregelen die zij hebben genomen in spoedeisende gevallen en die, tot op dat moment, moesten worden erkend in alle Verdragsluitende Staten (vergelijk art. 22).

Lid 3

- 81 Dit lid regelt de kwestie van de handhaving van maatregelen die zijn genomen door de rechtbank die onder spoedeisende bevoegdheid handelt, maar in de veronderstelling dat de betrokken volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats niet in een Verdragsluitende Staat heeft. Indien de autoriteiten van de niet-Verdragsluitende Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene, of in het mogelijke geval van een andere Staat waarvan bevoegdheid kan worden erkend, de door de omstandigheden vereiste maatregelen hebben genomen, dan is er geen reden om de door de onder spoedeisende bevoegdheid handelende rechtbank genomen maatregelen te handhaven.

De reden voor deze conclusie is dezelfde als in de omstandigheden bedoeld in lid 2, met de voor deze situatie specifieke moeilijkheid dat de autoriteit die normaal gesproken bevoegdheid zou hebben die van een niet-Verdragsluitende Staat is, aan wie het Verdrag *ex hypothesi* niet in staat is geweest bevoegdheid toe te kennen en wiens beslissingen niet noodzakelijkerwijs erkend worden in de Verdragsluitende Staten. De erkenning in de Verdragsluitende Staten van de maatregelen genomen door een niet-Verdragsluitende Staat kunnen alleen afhankelijk zijn van het nationale recht van elk van de betrokken Verdragsluitende Staten, met het resultaat dat het vervallen van de door de onder spoedeisende bevoegdheid handelende rechtbank genomen maatregelen niet op uniforme en gelijktijdige wijze zal plaatsvinden in de verschillende Verdragsluitende Staten. Dit zal in ieder van deze Staten afzonderlijk tot stand komen “zodra [zij] in de betrokken Verdragsluitende Staat worden erkend”, dat wil zeggen zodra de beslissingen genomen door een niet-Verdragsluitende Staat worden erkend in iedere Verdragsluitende Staat (en niet alleen in de Staat wier autoriteit de noodmaatregel heeft genomen).

Artikel 10, lid 3, lijkt misschien overbodig. Maar het heeft tenminste de verdienste duidelijk te maken dat het nemen van een noodmaatregel in een Verdragsluitende Staat geen belemmering vormt voor de erkenning in de andere Verdragsluitende Staten van maatregelen genomen in een niet-Verdragsluitende Staat.

Lid 4

- 82 In dit lid wordt de verplichting vastgelegd, voor de op grond van artikel 1 bevoegde autoriteiten, om aan de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene mededeling te doen van de genomen maatregelen. Deze bepaling verwijst opnieuw naar de voorrang van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene en kan worden vergeleken met de verplichting tot mededeling die is opgedragen aan de autoriteiten van de nationale staat van de volwassene krachtens artikel 7, lid 1. De verplichting tot mededeling is hier echter veel zwakker. Het voorziet slechts daarin “zo mogelijk” en alleen nadat de maatregelen zijn genomen. Aangezien dit, *ex hypothesi*, noodmaatregelen zijn, zou een verplichting om van tevoren mededeling te doen, zoals vastgelegd in artikel 7, lid 1, moeilijk te begrijpen zijn geweest. Het op de hoogte stellen van de autoriteiten van de gewone verblijfplaats is daarom geen voorwaarde voor de bevoegdheid die wordt vastgelegd in artikel 10 en het in gebreke blijven van de mededeling zou daarom geen grond zijn voor het niet-erkennen van de noodmaatregelen.

Een ander verschil met artikel 7, lid 1, is dat de autoriteiten die de noodmaatregelen hebben genomen slechts de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene hiervan mededeling moeten doen en niet de autoriteiten die bevoegdheid zouden kunnen hebben gehad krachtens artikel 6. Deze beperking is begrijpelijk. Indien de autoriteit die de noodmaatregelen heeft genomen de autoriteit is van de Staat waar de volwassene aanwezig is, kan deze verward worden met de autoriteit vastgelegd in artikel 6. Indien de autoriteit van de Staat waar het vermogen is gelegen een spoedeisende beschermende maatregel ten aanzien van het vermogen heeft genomen, is er geen reden om deze te verplichten tot het doen van mededelingen aan de autoriteiten van de Staat van de *situs*, aangezien die verplichting hun niet is opgelegd door artikel 9 bij toepassing op niet-spoedeisende gevallen⁵². In werkelijkheid verplicht artikel 9 de Staat van de gewone verblijfplaats ook niet tot het doen van mededelingen en in dit opzicht is de verplichting om mededeling te doen in spoedeisende gevallen zwaarder dan in normale (niet-spoedeisende) omstandigheden.

Artikel 11 (tijdelijke maatregelen voor de bescherming van de persoon en met beperkte territoriale werking)

Lid 1

- 83 Los van de spoedeisende gevallen kent artikel 11 ook uitzonderlijke concurrerende bevoegdheid toe aan de autoriteiten van iedere Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de volwassene zich bevindt, om beschermende maatregelen te nemen ten aanzien van zijn of haar persoon die tijdelijk van aard zijn en waarvan de territoriale werking beperkt is tot de betrokken Staat.

De oorsprong van deze tekst, geïnspireerd op artikel 12 van het Kinderbeschermingsverdrag, gaat terug op de uitvoerige discussie van de Diplomatieke Commissie over medische aangelegenheden (zie hierboven nr. 41 *et seq.* aangaande art. 4, lid 1 f)). De delegaties van de Verenigde Staten van Amerika, Finland en Zwitserland⁵³

⁵² Alleen wanneer de autoriteiten van de Staat waar het vermogen is gelegen bij uitzondering zijn aangezocht om een spoedeisende beschermende maatregel ten aanzien van de persoon van de volwassene te nemen zou men zich een verplichting tot het doen van een mededeling aan de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is kunnen voorstellen in de omstandigheden die zijn vastgelegd in artikel 6. De Commissie wenste haar taak niet nog moeilijker te maken.

⁵³ Werkdoc. nr. 15.

hadden voorgesteld om dit artikel 12 gewoon om te zetten naar volwassenen in de opvatting dat zij daarmee onder andere medische aangelegenheden konden oplossen. Dit voorstel werd afgewezen,⁵⁴ *inter alia* omdat het begrip van beperkte territoriale werking nauwelijks enige betekenis had in medische aangelegenheden. Het voorstel werd later weer opgepakt en goedgekeurd door de Commissie bij tweede lezing in een tekst die beperkt was tot de maatregelen ten aanzien van medische behandeling en nu zonder vermelding van de beperkte territoriale werking⁵⁵. In de laatste fase van de onderhandelingen werd bij wijze van compromis de definitieve tekst zonder discussie aangenomen,⁵⁶ zonder verdere verwijzing naar medische behandelingen en met hernieuwde invoering van het begrip van beperkte territoriale werking.

- 84 Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt deze bevoegdheid toegekend aan de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is. De maatregelen die kunnen worden genomen zijn alleen van toepassing op de persoon van de volwassene, in tegenstelling tot artikel 12 van het Kinderbeschermingsverdrag, dat ook de bescherming van het vermogen van het kind noemt. Gelet op de discussie waarnaar hierboven is verwezen kan men vanzelfsprekend denken dat die maatregelen een medisch doel kunnen hebben. Deze maatregelen kunnen echter alleen tijdelijk van aard zijn en met een territoriale werking die beperkt is tot die Staat. Men kan zich een situatie voorstellen waarin de Staat op wier grondgebied een jonge onbekwame volwassene tijdelijk aanwezig is beslist om, met het oog op bescherming, hem of haar af te zonderen van bepaalde personen in zijn of haar directe omgeving tijdens zijn of haar verblijf in die Staat, of een maatregel tot plaatsing of tijdelijke ziekenhuisopname neemt, zelfs in een niet-spoedeisend geval. Maar deze tekst kent geen bevoegdheid toe aan de Staat waar de volwassene aanwezig is om ernstige, definitieve medische maatregelen toe te staan, zoals een abortus, sterilisatie of chirurgische ingreep leidend tot de verwijdering van een orgaan of de amputatie van een ledemaat.

De bevoegdheid die voortvloeit uit dit artikel is nog altijd beperkt omdat de maatregelen op deze grond genomen door de autoriteiten van de Staat waar de volwassene aanwezig is niet onverenigbaar moeten zijn met de maatregelen die zijn genomen door de autoriteiten van de Staat van zijn of haar gewone verblijfplaats. Er is derhalve geen reden om te vrezen dat de autoriteiten die bevoegdheid hebben ingevolge artikel 11 een soort gescheiden bescherming van de volwassene zouden organiseren op het grondgebied van hun Staat, aangezien zij aan alle maatregelen moeten voldoen die reeds genomen zijn door de autoriteiten die normaal gesproken bevoegdheid hebben. Deze beperking onderscheidt artikel 11 van artikel 10. Slechts in spoedeisende situaties kan de bevoegdheid van de Staat waar de volwassene aanwezig is de maatregelen terzijde schuiven die eerder zijn genomen door de autoriteiten die normaal gesproken bevoegdheid hebben.

Bovendien is de bevoegdheid die voortvloeit uit artikel 11 afhankelijk, net als die verleend aan de autoriteiten van de nationale Staat van de volwassene ingevolge artikel 7, van het voortijdig informeren van de autoriteiten van de gewone verblijfplaats.

54 Met 8 stemmen tegen 6, met 7 onthoudingen, zie notulen nr. 4, nr. 103 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 249].

55 Zie Werkdoc. nr. 82 voor de discussie notulen nr. 13, nr. 1-18 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 310-311] en de tekst die na deze discussie werd gepresenteerd door het redactiecomité, Werkdoc. nr. 88, art. 10 *bis*, en de verdere discussie, notulen nr. 15, nr. 78-100 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 326-328].

56 Werkdoc. nr. 114.

Lid 2

- 85 In bewoordingen die zeer sterk lijken op maar anders zijn dan die van het tweede lid van artikel 10, en voor hetzelfde geval van een volwassene die zijn of haar verblijfplaats in een Verdragsluitende Staat heeft, bepaalt dit lid dat de aldus genomen tijdelijke maatregelen zullen vervallen zodra de autoriteiten die bevoegdheid hebben onder artikel 5 tot en met 8⁵⁷ “een beslissing [hebben genomen] ten aanzien van de door de omstandigheden vereiste maatregelen”. Dit laatste deel van de zin verschilt van dat in artikel 10. Het kan zijn dat de autoriteiten die normaal gesproken bevoegdheid hebben na bestudering van de situatie vinden dat geen maatregel genomen hoeft te worden. In dat geval is er geen reden meer om de ter uitvoering van artikel 11 genomen tijdelijke maatregelen voort te zetten.

Artikel 11 nam artikel 12, lid 3 van het Kinderbeschermingsverdrag niet over. Want het is vanzelfsprekend dat, wanneer de volwassene zijn of haar verblijfplaats heeft in een niet-Verdragsluitende Staat, de (niet door het Verdrag geregelde) erkenning, door de Verdragsluitende Staat die maatregelen heeft genomen op grond van artikel 11, van de maatregelen genomen door de Staat van de gewone verblijfplaats afbreuk zal doen aan de gevolgen, in de betrokken Verdragsluitende Staat, van de maatregelen die zij heeft genomen op grond van artikel 11.

Artikel 12 (van kracht blijven van maatregelen in het geval van een verandering in omstandigheden)

- 86 Dit artikel, identiek aan artikel 14 van het Kinderbeschermingsverdrag, waarborgt het van kracht blijven van maatregelen genomen door de bevoegde autoriteit, zelfs wanneer de gronden voor de bevoegdheid van deze autoriteit vervolgens zijn verdwenen als gevolg van een verandering in omstandigheden, zolang de autoriteiten die bevoegdheid hebben na deze verandering die maatregelen niet hebben gewijzigd, vervangen of beëindigd.

Dit van kracht blijven is noodzakelijk om een zekere continuïteit te waarborgen in de bescherming van de volwassene. Indien bijvoorbeeld een curator is aangewezen door de autoriteiten van de eerste gewone verblijfplaats van de volwassene, dan is het noodzakelijk dat deze curator zijn of haar functies kan blijven uitoefenen op het moment dat de volwassene zijn gewone verblijfplaats krijgt in een andere Staat. Het spreekt voor zich dat, overeenkomstig artikel 5, lid 2, de autoriteiten van deze nieuwe Staat voortaan de bevoegdheid hebben om maatregelen te nemen voor de bescherming van de volwassene, mogelijk om eerder genomen maatregelen te herroepen (zie hierboven, nr. 20), maar zolang zij geen beslissing hebben genomen moeten de maatregelen die zijn genomen voordat de verandering van verblijfplaats plaatsvond van kracht blijven om continuïteit in de bescherming te waarborgen.

Het beginsel, beschreven in artikel 22, lid 1 (zie beneden, nr. 116), van erkenning van rechtswege in alle Verdragsluitende Staten van maatregelen genomen door de autoriteiten van een van hen, zou niet genoeg zijn om dit resultaat te behalen. Artikel 22 waarborgt inderdaad erkenning van maatregelen die van kracht zijn, maar het probleem dat wordt opgelost met artikel 12, en dat hier wordt besproken, is juist om te weten of de maatregelen van kracht blijven nadat de omstandigheden zijn veranderd.

⁵⁷ De verwijzing naar artikel 6 is hier zinloos omdat artikel 6, evenals artikel 11, bevoegdheid verleent aan de Staat waar de volwassene aanwezig is.

- 87 Artikel 12 is van toepassing op maatregelen die zijn genomen in toepassing van artikel 5 tot en met 9. Zowel maatregelen genomen krachtens de spoedeisende rechterlijke bevoegdheid op grond van artikel 10, waarvan de verdere behandeling wordt bepaald door lid 3 van datzelfde artikel, als tijdelijke maatregelen voor de bescherming van de persoon van de volwassene, genomen ingevolge artikel 11, worden buiten het toepassingsgebied van dit artikel gelaten. Anderzijds is het wel van toepassing op maatregelen genomen door de nationale autoriteiten van de volwassene (art. 7), hoewel met uitzondering van artikel 7, lid 3, dat bepaalt wanneer deze maatregelen niet meer van kracht zijn (zie hierboven, nr. 64).
- 88 De genoemde “verandering in de omstandigheden” zal in het geval van artikel 5 en 6, respectievelijk, gaan om de verandering van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene of alleen van de aanwezigheid van de volwassene. De genomen maatregelen zullen van kracht blijven overeenkomstig artikel 12, maar hun voorwaarden voor toepassing worden geregeld, vanaf het moment van de verandering, door het recht van de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats, overeenkomstig artikel 14 (zie beneden). In het geval van artikel 7 en 9, zal de “verandering in de omstandigheden” respectievelijk zijn de verandering van de nationaliteit van de volwassene of van de plaats waar het vermogen gelegen is. De tekst zal minder frequent worden toegepast in het geval van artikel 8, gezien het feit dat bepaalde bevoegdheidscriteria die hier worden bedoeld (onderdeel *b*) en *d*) tijdsgebonden zijn. Het kan echter van toepassing zijn in het geval van een verandering van de nationaliteit van de volwassene, van de plaats waar het vermogen gelegen is, van de aanwezigheid van de volwassene, of van de gewone verblijfplaats van de familieleden van de volwassene.

Het van kracht blijven van de genomen maatregelen wordt slechts gewaarborgd “overeenkomstig het daarin bepaalde”. Deze specificatie houdt rekening met het feit dat de bevoegde autoriteit van de Staat van de gewone verblijfplaats maatregelen kan hebben genomen die slechts van toepassing waren zolang de volwassene in die Staat verbleef. Zij kan bijvoorbeeld hebben bepaald dat elke verandering van verblijfplaats het onderwerp zou moeten zijn van een verklaring aan de openbare autoriteiten van de nieuwe verblijfplaats. Een dergelijke verplichting kan geen extraterritoriale werking hebben en zal de verandering van gewone verblijfplaats naar een andere Staat niet overleven. Ook indien een volwassene door dezelfde autoriteit onder toezicht wordt geplaatst van een openbare sociale dienst, is het duidelijk dat deze maatregel niet gehandhaafd blijft bij een verandering in de gewone verblijfplaats van de volwassene naar een andere Staat aangezien de betrokken dienst zijn bevoegdheden alleen kan uitoefenen op het grondgebied van de Staat waar deze toe behoort.

Slotopmerkingen

- 89 De regels van rechterlijke bevoegdheid beschreven in hoofdstuk II, die hierboven zijn geanalyseerd, vormen een compleet en gesloten systeem dat in zijn geheel van toepassing is voor Verdragsluitende Staten wanneer de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van een van hen. In dit geval mag een Verdragsluitende Staat geen bevoegdheid uitoefenen over een volwassene indien een dergelijke bevoegdheid niet is vastgesteld in het Verdrag. Dezelfde oplossing overheerst in de situaties beschreven in artikel 6 waar de volwassene aanwezig is in een Verdragsluitende Staat.

In de andere situaties is de enkele aanwezigheid van de volwassene aanleiding voor de toepassing van artikel 10 en 11, maar die artikelen sluiten bredere bevoegdheidsgronden niet uit die Verdragsluitende Staten zouden kunnen toekennen aan hun autoriteiten onder toepassing van hun nationaal recht; met dien verstande dat in dit geval de andere

Verdragsluitende Staten in het geheel niet gehouden zijn die bredere bevoegdheidsgronden, die buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen, te erkennen. Hetzelfde geldt, des te meer, voor volwassenen die hun gewone verblijfplaats niet in een Verdragsluitende Staat hebben en zelfs niet in een daarvan aanwezig zijn.

HOOFDSTUK III – TOEPASSELIJK RECHT

- 90 Terwijl dit hoofdstuk in zijn geheel het overeenkomstige hoofdstuk in het Kinderbeschermingsverdrag volgt, en met name het beginsel dat de autoriteiten aan wie bevoegdheid is toegekend hun eigen recht toepassen, wijkt het er toch op twee belangrijke punten vanaf.

Het eerste is dat eventuele beperkingen van de bekwaamheid van een volwassene of zelfs van de vrije beschikking over zijn of haar rechten slechts het resultaat kan zijn van een beschermende maatregel. Men zal daarom in het Verdrag geen bepaling vinden overeenkomstig die van het Verdrag van 1996 inzake het toepasbaar recht bij het van rechtswege ontstaan of tenietgaan van ouderlijke verantwoordelijkheid. De Commissie verwierp een voorstel van de Finse en Zweedse delegaties om op de vertegenwoordiging *ex lege* van de volwassene het recht van zijn of haar gewone verblijfplaats toe te passen⁵⁸. Het praktijkvoorbeeld was dat van de vertegenwoordiging van rechtswege van een echtgenoot door de andere teneinde medische beslissingen te nemen na een ongeval waarbij eerstgenoemde in coma is geraakt. Dus deze kwestie wordt niet gereguleerd door het Verdrag hoewel het binnen het toepassingsgebied valt als een gevolg van het huwelijk (zie hierboven, nr. 35, *ad art.* 4, lid 1, onder *b*)).

Het tweede verschil heeft te maken met het geval waar de volwassene erin is geslaagd om van te voren het beschermingsregime te organiseren voor het geval hij of zij niet langer in staat is zijn of haar belangen te beschermen. Met de ontwikkeling in bepaalde rechtsstelsels, bijvoorbeeld Canada, van deze “*mandats d’inaptitude*” was de opname in het Verdrag van een bepaling inzake het recht dat van toepassing is op deze gevallen gerechtvaardigd (zie hieronder, nr. 96, *ad art.* 15).

Artikel 13 (recht toepasselijk op beschermingsmaatregelen)

Lid 1

- 91 De Commissie nam zonder discussie het beginsel aan dat is vastgelegd in het Verdrag van 1996 en al in het Verdrag van 5 oktober 1961 inzake de bescherming van kinderen voorkwam, volgens welke “de autoriteiten van de Verdragsluitende Staten de bevoegdheid uitoefenen die hun ingevolge het bepaalde in Hoofdstuk II is toegekend onder toepassing van hun eigen recht”.

Derhalve zal de taak worden vergemakkelijkt van de autoriteit die de bevoegdheid aan heeft genomen en die het recht zal toepassen dat zij het beste kent. Bovendien zal, aangezien de maatregelen meestal zullen worden uitgevoerd in de Staat van de autoriteit die ze heeft genomen, hun tenuitvoerlegging vlotter zijn omdat zij conform het recht van

⁵⁸ Werkdoc. nr. 29, afgewezen met 10 stemmen tegen 3, met 9 onthoudingen, zie notulen nr. 6, nr. 61 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 264].

deze Staat zullen zijn. Niettemin geeft het Verdrag, om eventuele risico's van verstarring te voorkomen, net als het Verdrag van 1996, een zekere flexibiliteit aan de vaststelling van het recht dat van toepassing is op de beschermende maatregel. Dit wordt beschreven in lid 2.

Lid 2

- 92 Dit lid vormt een uitzonderingsclausule niet op grond van het nabijheidsbeginsel (de nauwste band), maar van de belangen van de volwassene. Ter als een machtiging door de autoriteiten van de gewone verblijfplaats (en niet die van de staat waar het is gelegen zoals toegestaan zou zijn ingevolge artikel 9) vereist is om vermogen van de volwassene dat in het buitenland gelegen is te verkopen, dan is het wenselijk dat de autoriteit die bevoegdheid uitoefent in staat is om het recht van de *situs* van het vermogen toe te passen of daarmee rekening te houden en de machtiging te verlenen waarin dit recht voorziet, zelfs als het recht van de autoriteit die bevoegdheid uitoefent in zo'n geval geen machtiging vereist.

Artikel 14 (voorwaarden voor uitvoering van de maatregel)

- 93 Artikel 14 is het resultaat van een samenvoeging van artikel 12, lid 3, en artikel 14 van het Voorlopig concept van de Bijzondere Commissie, dat beoogde twee verschillende situaties op grond van dezelfde beginselen op te lossen.

De ene situatie is die van een wijziging van het recht, waarvan het duidelijkste voorbeeld de verandering van de gewone verblijfplaats van de volwassene is in de tijd tussen het nemen van de beschermende maatregel en de uitvoering daarvan. Deze situatie werd gereguleerd, maar niet adequaat omschreven, door artikel 12, lid 3, van het Voorlopig concept⁵⁹. Het idee was dat de voorwaarden voor implementatie van de maatregel in de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats zouden worden geregeld door het recht van die Staat.

De andere situatie is meer in het algemeen die van de uitoefening van vertegenwoordigingsbevoegdheden - of zij nu voortvloeien uit een beschermende maatregel of uit een volmacht wegens onbekwaamheid verleend door de volwassene zelf - in een andere Staat dan die volgens wier recht zij zijn verleend. Dit is de situatie die werd gereguleerd, met een dusdanige terughoudendheid,⁶⁰ door artikel 14 van het Voorlopig concept, in de zin dat de procedure voor de uitoefening van die bevoegdheden ondergeschikt is aan het recht van de Staat waarin zij worden uitgeoefend.

In beide situaties was het idee om ruimte te maken voor het recht van de plaats van uitvoering van de maatregelen of de uitoefening van de bevoegdheden, maar het was moeilijk te onderscheiden wat onder de uitvoeringsvoorwaarden van de maatregelen viel (in het geval van een verandering van het recht) en wat onder de procedure voor de uitoefening van bevoegdheden.

- 94 Het doel van de tekst van artikel 14 waartoe de Diplomatieke Commissie heeft besloten is de uitvoering van de beschermende maatregelen in een andere Staat dan degene waar zij zijn genomen, ongeacht of deze situatie voortvloeit uit een verandering van het recht. Het is niet van toepassing op de uitvoering van vertegenwoordigingsbevoegdheden verleend door de volwassene zelf, geregeld door artikel 15, lid 3 (zie beneden).

⁵⁹ Zie Toelichting op het Voorlopig concept, nr. 86-89.

⁶⁰ Zie Toelichting op het Voorlopig concept, nr. 100-102.

Overeenkomstig artikel 14 worden de voorwaarden voor uitvoering van de maatregel beheerst door het recht van de Verdragsluitende Staat waar de maatregel wordt uitgevoerd. De formulering “uitvoeringsvoorwaarden” dient in vrij brede zin te worden opgevat. Neem het voorbeeld van een curator aangesteld voor de volwassene in het land van zijn voormalige gewone verblijfplaats en die zijn of haar bevoegdheden moet uitoefenen, met andere woorden de beschermende maatregel uitvoeren waarvoor hij of zij is aangesteld, in een andere Staat, hetzij die van de nieuwe gewone verblijfplaats hetzij die waarin de volwassene vermogen bezit dat verkocht moet worden. Indien het recht van die andere Staat de handeling die de curator moet vervullen, zoals de verkoop van het vermogen, afhankelijk stelt van de machtiging door een curatele-rechter, dan is dat een “uitvoeringsvoorwaarde” die daarom moet worden nageleefd. Omgekeerd kan het zijn dat de Staat onder wier recht de curator is aangesteld deze machtiging vereist, terwijl het recht van de plaats van uitvoering van de maatregel dit niet vereist. Het parallellisme tussen de situaties zou in dit geval ook betekenen dat het recht van de plaats van uitvoering moest worden toegepast. Echter, de vereiste van machtiging door het recht van herkomst zou kunnen worden gezien als een essentieel onderdeel van het bestaan van de bevoegdheden en het wordt voorgesteld aan de curator dat een dergelijke machtiging vereist is. Dit moet met name het geval zijn wanneer de curator de verklaring heeft waarnaar wordt verwezen in artikel 38 die aangeeft dat voor bepaalde bevoegdheden machtiging is vereist.

Artikel 15 (volmacht wegens onbekwaamheid)

Lid 1

- 95 Dit artikel beschrijft de situatie waarin de volwassene zelf van tevoren zijn of haar bescherming organiseert voor het tijdstip waarop hij of zij niet meer in staat zal zijn om zijn of haar belangen te beschermen. Hij of zij doet dit door vertegenwoordigingsbevoegdheden toe te kennen aan een persoon van zijn of haar keuze, middels een vrijwillige rechtshandeling hetgeen een overeenkomst kan zijn die met deze persoon is gesloten of een eenzijdige rechtshandeling. Ter vergelijking, het Kinderbeschermingsverdrag (art. 16, lid 2) behandelt de ouderlijke verantwoordelijkheid die bij een overeenkomst of eenzijdige rechtshandeling wordt toegekend, maar de persoon/personen die de verantwoordelijkheid toekennen in de overeenkomst of de verklaring zijn de ouders of een ouder van het kind, terwijl in dit Verdrag de toekennende persoon de volwassene is die beschermd moet worden.
- 96 De situatie die hier wordt bedoeld wordt gekenmerkt door het feit dat enerzijds de vertegenwoordigingsbevoegdheden in het algemeen pas kunnen worden uitgeoefend nadat de volwassene die ze heeft toegekend niet meer in staat is om zijn of haar belangen te beschermen en dat anderzijds het van kracht worden van die bevoegdheden de tussenkomst van de rechterlijke autoriteit vereist, tenminste in bepaalde rechtsstelsels zoals Quebec,⁶¹ om handelingsonbekwaamheid vast te stellen. De bevoegdheden die aldus worden toegekend kunnen heel verschillend van aard zijn. Ze hebben te maken met het beheer van het vermogen van de volwassene, alsmede met zijn of haar persoonlijke verzorging. Deze bevatten vaak de opdracht aan de gemachtigde persoon om te lang

⁶¹ Tijdens de Bijzondere Commissie heeft de Canadese delegatie over dit onderwerp een belangrijk informatiedocument uitgewerkt inzake het in dit opzicht geldende recht in Quebec en Brits-Columbia (Werkdoc. nr. 41 E en F).

voortdurende behandeling van ongeneeslijke ziekten te weigeren. Dit type volmacht dat vrij veel lijkt voor te komen in bepaalde Staten, en zeker in Noord-Amerika, is onbekend in een aantal Europese Staten, met inbegrip van Frankrijk, waar de volmacht noodzakelijkerwijs beëindigd wordt in het geval van beginnende onbekwaamheid⁶²; vandaar het belang van een conflictregel over dit onderwerp.

- 97 Deze volmacht wegens onbekwaamheid is volstrekt verschillend van de gewone volmacht die een volledig bekwame volwassene verleent aan een persoon om zijn of haar belangen te behartigen. Een dergelijke volmacht, die onmiddellijk van kracht wordt, en in de meeste rechtsstelsels eindigt met het begin van de onbekwaamheid van de volwassene of de vaststelling van zijn of haar onbekwaamheid om zijn of haar belangen te beschermen, wordt in het internationaal privaatrecht behandeld in het *Haagse Verdrag van 14 maart 1978 betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging*, en, krachtens dit Verdrag wordt zij in beginsel geregeld, bij gebreke van een rechtskeuze, door het recht van het kantoor of de gewone verblijfplaats van de vertegenwoordiger (art. 6) en dit recht is met name van toepassing op de beëindiging van de bevoegdheden van de vertegenwoordiger (art. 8, onder a)).

Het geval van een gewone volmacht verleend door de volwassene om onmiddellijk van kracht te worden, maar gekenmerkt door het feit dat zij ook uitdrukkelijk is gegeven zodat zij uitgeoefend kon blijven worden na het begin van onbekwaamheid, kan niet worden uitgesloten. Het is mogelijk dat een dergelijke volmacht deelbaar is, in de zin dat het valt onder het Verdrag van 1978 tot de datum van het begin van de onbekwaamheid en na deze datum onder het Verdrag inzake de bescherming van volwassenen.

- 98 De volmacht wegens onbekwaamheid wordt daarentegen beheerst, krachtens artikel 15 van het Verdrag, door het recht van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip van de overeenkomst of de eenzijdige rechtshandeling. Wanneer verleend, zelfs in Frankrijk, door een Frans persoon die zijn of haar gewone verblijfplaats in New York heeft, is en blijft de volmacht geldig indien deze persoon later zijn of haar gewone verblijfplaats in Frankrijk kiest. Daarentegen, wanneer verleend door een Amerikaan die zijn of haar gewone verblijfplaats in Parijs heeft, is en blijft de volmacht niet van kracht als deze Amerikaan zijn of haar gewone verblijfplaats verplaatst naar New York. Hier begunstigt de tekst niet de rechtsgeldigheid, maar staat deze wel toe dat de verlener het toepasselijke recht kiest (zie lid 2).
- 99 Het toepassingsgebied van het toepasselijke recht behelst “het bestaan, de omvang, de wijziging en het tenietgaan van vertegenwoordigingsbevoegdheden”. Het nieuwe element, vergeleken met het Verdrag van 1996, is de vermelding hier van “de omvang” van de bevoegdheden. Het Verdrag van 1996 maakt onderscheid tussen, enerzijds, “het ontstaan”⁶³ en “tenietgaan” van ouderlijke verantwoordelijkheid, die beheerst worden door het recht van de gewone verblijfplaats van het kind ten tijde van de gebeurtenissen die dit ontstaan of tenietgaan veroorzaken, en anderzijds “de uitoefening” van deze verantwoordelijkheid, die wordt beheerst als noodzakelijk is door het recht van de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats van het kind (art. 16, lid 1, en art. 17). Het gevolg is dat de omvang van de ouderlijke verantwoordelijkheid, dat wil zeggen de handelingen die de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt alleen of met een machtiging

⁶² Met uitzondering van, tenminste in het Franse recht, het specifieke geval van een volmacht verleend in het geval van plaatsing, of met het oog op plaatsing “*sous la sauvegarde de justice*” (art. 491-3 van het Franse Burgerlijk Wetboek).

⁶³ Dit komt overeen in het huidige Verdrag met het 'bestaan' van de bevoegdheden; het verschil in terminologie komt voort uit het feit dat het Verdrag van 1996 betrekking heeft op ouderlijke verantwoordelijkheid *ex lege*, terwijl het Voorlopig concept verwijst naar bevoegdheden die hun bestaan alleen kunnen ontleen aan de wil van de volwassene zelf.

kan uitvoeren, of die hij of zij niet kan uitvoeren, ressorteren onder de uitoefening van ouderlijke verantwoordelijkheid. In het artikel dat hier wordt bestudeerd, worden het bestaan, de omvang en tenietgaan van bevoegdheden verleend door de volwassene in hun geheel beheerst door het recht van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip van de overeenkomst of de eenzijdige rechtshandeling; dit is een vereenvoudiging, maar lid 3 past het begrip van “de wijze waarop deze vertegenwoordigingsbevoegdheden worden uitgeoefend” beperkter toe dan dat van “de omvang” van de bevoegdheden en vereist met betrekking hiertoe dat rekening wordt gehouden met het recht van de Staat waar zij worden uitgeoefend (zie hieronder lid 3).

100 De verbinding tussen het recht van de Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft en het bestaan, de omvang en het tenietgaan van bevoegdheden die door hem of haar zijn verleend, blijft alleen van kracht indien de volwassene niet zelf een ander recht hiervoor heeft aangewezen. Waar het gaat om bevoegdheden die zijn verleend middels een vrijwillige handeling kon men niet betwisten dat in dit geval het beginsel van een recht om het toepasselijk recht te kiezen aanvaardbaar moest zijn. Het debat ging vooral over of het passend was om de volwassene volledige vrijheid te geven in de keuze van het toepasselijk recht of dat anderzijds deze vrijheid moest worden beperkt door van te voren vast te leggen uit welk recht gekozen kon worden. Deze laatste oplossing werd met een ruime meerderheid aanvaard door de Commissie ⁶⁴(15 stemmen tegen 6 en 2 onthoudingen).

101 Lid 1 vereist ten slotte dat het gekozen recht “uitdrukkelijk schriftelijk is aangewezen”. Deze formulering vermijdt opmerkelijk genoeg de bewoordingen van de Verdragen betreffende het toepasselijk recht bij contracten, namelijk het Verdrag van Rome van 19 juni 1980, gesloten door de lidstaten van de Europese Unie, de Haagse Verdragen van 15 juni 1955 en 22 december 1986 betreffende internationale koop en van 14 maart 1978 betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging. Met verschillende formuleringen staan deze verschillende Verdragen in meer of mindere mate een impliciete hoewel in beginsel definitieve keuze van het toepasselijk recht toe. Men was het in het algemeen eens over een volledig verbod op een impliciete keuze, uit de wens om iedere onzekerheid in het op de bevoegdheden toepasselijk recht te vermijden, dat, *ex hypothesi*, zal worden uitgeoefend op het tijdstip waarop de volwassene die ze heeft verleend niet langer in staat is zijn of haar belangen te beschermen.

Lid 2

102 Dit lid is beperkt tot een lijst van het recht dat kan worden gekozen door de volwassene. De Commissie bevestigde het uitgangspunt van het Voorlopig concept ten gunste van een uitputtende lijst die geen ruimte laat voor beoordeling door de rechtbank⁶⁵. Het recht dat kan worden gekozen is dat van een Staat waarvan de volwassene de nationaliteit bezit,⁶⁶ dat van een Staat waar de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats had⁶⁷ en dat van

⁶⁴ De Commissie verwierp een voorstel van de Nederlandse delegatie dat voorzag in onbeperkte keuzevrijheid met 13 stemmen tegen 5 en 3 onthoudingen (Werkdoc. nr. 35 en notulen nr. 6, nr. 22 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 261]).

⁶⁵ Het idee van een open keuze zoals de mogelijkheid het recht van een Staat te kiezen waarmee de volwassene een nauwe band heeft, werd door de Bijzondere Commissie met een kleine meerderheid afgewezen en er werd ook geen voorstel hiertoe ingediend door de Diplomatieke Commissie.

⁶⁶ Daarom zal in het geval van meerdere nationaliteiten het ene of het andere nationale recht van toepassing zijn.

⁶⁷ En niet alleen van de laatste gewone verblijfplaats, in tegenstelling tot wat is vastgelegd, voor delegatie van rechtsbevoegdheid, in artikel 8, lid 2 *b*) (hierboven, nr. 69). De Commissie verwierp een voorstel hiertoe van de delegaties van de Noordse Staten met 11 stemmen tegen 7 en 5 onthoudingen (Werkdocument nr. 28 en notulen nr. 6, nr. 22 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 261]).

een Staat waar vermogen van de volwassene is gelegen, hoewel alleen met betrekking tot dat vermogen⁶⁸. De Commissie wees voorstellen van de hand die beoogden de wetten van de Staat op het grondgebied waarvan de volwassene van plan is zijn of haar gewone verblijfplaats te vestigen op te nemen in de lijst van het in aanmerking komende recht⁶⁹ alsook die van de Staat van de gewone verblijfplaats van een familielid van de volwassene die bereid is zijn of haar bescherming te behartigen⁷⁰.

- 103 De tekst laat impliciet de mogelijkheid aan de volwassene om het recht van verschillende Staten aan te wijzen om de volmacht wegens onbekwaamheid te regelen, door de verschillende aspecten ervan op te delen zodat zij ieder voor zich beheerst kunnen worden door het recht van verschillende Staten. De Bijzondere Commissie heeft deze bevoegdheid tot “*dépeçage*” uitdrukkelijk aanvaard, hetgeen in het bijzonder gerechtvaardigd leek in de situatie waar de volwassene vermogen bezit in verschillende Staten. Zij vond het echter niet noodzakelijk om een uitdrukkelijk voorschrift te dien einde te ontwerpen. De Diplomatieke Commissie besprak deze oplossing niet opnieuw. Het moet daarom als aanvaarde oplossing worden beschouwd.

De mogelijkheid dat de volwassene de volmacht in haar geheel laat beheersen door het recht in verschillende Staten, hetzij als alternatieven (in verband met juridische geldigheid) hetzij cumulatief (geldigheid in overeenstemming met het recht van alle aangewezen Staten), werd niet besproken, maar er is schijnbaar niets dat dit kan voorkomen.

- 104 De bevoegdheid die de volwassene hiermee verkrijgt om het recht te kiezen dat van toepassing is op de volmacht wegens onbekwaamheid levert een enkele problemen op omdat het recht van een aantal Staten dit type volmacht niet erkent of verbiedt. De Commissie verwierp een voorstel van de delegaties van de Noordse Staten dat de toepassing van lid 2 zou hebben beperkt, met andere woorden, van de bevoegdheid om het toepasselijk recht te kiezen, tot gevallen waarin het recht van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene de volmacht wegens onbekwaamheid erkent⁷¹. Deze delegaties wensten Staten die deze volmacht niet erkenden niet te verplichten om het op die manier alsnog via de achterdeur in hun recht in te voeren. De discussie toonde echter aan dat deze beperking de wilsautonomie en de manier waarop de volwassene zijn of haar onbekwaamheid wenste te regelen buitensporig zou hebben beperkt. In het bijzonder bleek dat de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene geen rechtmatig belang had om de uitoefening in het buitenland te verhinderen, bijvoorbeeld in de Staat waar vermogen is gelegen, van vertegenwoordigingsbevoegdheden die voortvloeien uit de volmacht wegens onbekwaamheid.
- 105 De Commissie heeft ook het geval besproken, maar zonder tot een beslissing te komen, waar het door de volwassene gekozen recht (en niet het recht van zijn of haar gewone verblijfplaats) de volmacht wegens onbekwaamheid niet erkent (of verbiedt).

⁶⁸ Zie Werkdoc. nr. 28 op dit punt aangenomen met 20 stemmen tegen 1, met 2 onthoudingen, zie notulen nr. 6, nr. 36 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 262].

⁶⁹ Werkdoc. nr. 41, ingetrokken door de indiener.

⁷⁰ Werkdoc. nr. 44, ingetrokken door de indiener.

⁷¹ Werkdoc. nr. 28, afgewezen met 13 stemmen tegen 5, met 4 onthoudingen, zie notulen nr. 6, nr. 54 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 263].

De Bijzondere Commissie verwierp een voorstel geïnspireerd op artikel 5 van het *Haags Verdrag van 1 juli 1985 inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts*,⁷² en dat lid 2 (met andere woorden de keuzebevoegdheid) niet-toepasselijk verklaarde wanneer het aangewezen recht niet in deze categorie volmacht voorziet. Dit voorstel zou in dit geval hebben geleid tot een terugkeer naar het recht van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene overeenkomstig lid 1. Er werd geen nieuw voorstel ingediend bij de Diplomatieke Commissie. De conclusie van de Toelichting op het Voorlopig concept (nr. 99) blijft geldig, namelijk dat de door de volwassene verleende bevoegdheden nietig zijn en vragen om een beschermende maatregel van de bevoegde autoriteit.

Lid 3

- 106** Dit lid zorgt ervoor dat de wijze waarop de vertegenwoordigingsbevoegdheden worden uitgeoefend wordt beheerst door het recht van de Staat waarin zij worden uitgeoefend. Het dient te worden vergeleken met artikel 14, dat de uitvoeringsvoorwaarden van de beschermende maatregelen genomen door een bevoegde autoriteit van een Verdragsluitende Staat onderwerpt aan het recht van de Staat waar het wordt uitgeoefend (zie hierboven, nr. 94). Het toepassingsgebied van het recht of de plaats waar de bevoegdheden worden uitgeoefend is dus beperkter wanneer het een zaak is van bevoegdheden verleend door de volwassene zelf dan wanneer zij voortvloeien uit een beschermende maatregel. Sommige delegaties waren bang dat minder zorgvuldige buitenlandse gevolmachtigden hun bevoegdheden zouden kunnen gebruiken om, in strijd met het plaatselijk recht, bloedtransfusies of orgaantransplantaties voor de volwassene toe te staan. Deze angst buiten beschouwing latend, aangezien zij zal worden weggenomen door het overheidsbeleid van de plaats waar de bevoegdheden worden uitgeoefend, besloot de Commissie bij officiële stemming⁷³ om de toepassing van het door de volwassene aangewezen recht van de plaats waar de bevoegdheden worden uitgeoefend te beperken tot de “wijze van uitoefening” en, bij dezelfde stemming, weigerde zij om de werkingssfeer ervan uit te breiden naar de “uitoefening” van die bevoegdheden. Anderzijds besloot de Commissie dat genoemd recht dient te worden “toegepast”, niet slechts in aanmerking genomen, zoals was vastgelegd in het Voorlopig concept.
- 107** Het idee van de wijze van uitoefening is, zoals hierboven aangegeven, nr. 99 (bij art. 15, lid 1), beperkender dan dat van “de omvang” van deze bevoegdheden. Het dient slechts specifieke punten te bevatten (*Art und Weise*, in het Duits). Deze werden niet expliciet vermeld tijdens het debat, maar men kan hier denken aan toetsing van het bestaan en de omvang van de bevoegdheden volgens een plaatselijke procedure, mededeling van de handeling waarmee de bevoegdheden zijn toegekend of de machtigingsprocedure wanneer de volmacht wegens onbekwaamheid een machtiging vereist.

⁷² Artikel 5 van het Verdrag van 1 juli 1985 inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts: “*Het Verdrag is niet van toepassing voor zover het recht dat door de bepaling van Hoofdstuk II wordt aangewezen de rechtsfiguur trust of de betrokken vorm van trust niet kent.*” In het Trustverdrag wordt deze bepaling verklaard door een onderliggend principe ten gunste van rechtsgeldigheid van de trust, wat duidelijk blijkt uit artikel 6, lid 2. Lid 1 staat de insteller toe het op de trust toepasselijke recht te kiezen en lid 2 voegt hieraan toe: “*Wanneer het recht, dat volgens het voorgaande lid is gekozen, de rechtsfiguur trust of de betrokken vorm van trust niet kent, heeft de keuze geen rechtsgevolg en is het door artikel 7 aangewezen recht van toepassing.*” Artikel 6 verdubbelt daarom de kans dat de trust geldig is (het gekozen recht, of in gebreke daarvan het objectief toepasselijke recht) en artikel 5 voegt hieraan een derde toe, namelijk het buiten het Verdrag door het recht van de bevoegde autoriteit aangewezen recht. De omzetting van deze bepalingen naar het Verdrag inzake de bescherming van volwassenen zou een diepgaander debat hebben gevergd over de vraag of voorrang dient te worden gegeven aan de volmacht wegens onbekwaamheid.

⁷³ Met 11 stemmen voor en 7 tegen, bij 4 onthoudingen, zie notulen nr. 6, nr. 82 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 265].

Artikel 16 (intrekking of wijziging van vertegenwoordigingsbevoegdheden)

108 Dit artikel, dat enigszins overeenkomt met artikel 18 van het Kinderbeschermingsverdrag, voorziet in de mogelijkheid, voor autoriteiten die rechterlijke bevoegdheid hebben krachtens het Verdrag, om de door de volwassene overeenkomstig artikel 15 verleende bevoegdheden in te trekken of te wijzigen⁷⁴.

De formulering waartoe is besloten, die uitvoeriger is dan in het Voorlopig concept, beoogt respect voor de wensen van de volwassene, uitgesproken toen hij of zij nog in staat was om zijn of haar belangen te beschermen, te verenigen met de noodzaak om de volwassene te beschermen wanneer zijn of haar toestand verslechterd is en wanneer deze bevoegdheden moeten worden uitgeoefend.

Het verlangen om de wensen van de volwassene te respecteren leidde ertoe dat sommige delegaties opriepen tot verwijdering van dit artikel en tot de toepassing van het recht van de volmacht, vastgelegd in artikel 15, op de wijziging of de intrekking van de door de volwassene toegekende bevoegdheden. Omgekeerd probeerden delegaties die voor alles de onmiddellijke bescherming van de volwassene wilden waarborgen om de taak van intrekken of wijzigen van de bevoegdheden toe te kennen aan de autoriteiten die ingevolge het Verdrag bevoegd zijn, overeenkomstig het in artikel 15 vastgelegde recht dat normaal gesproken van toepassing is op de beschermende maatregelen.

Artikel 16 is het resultaat van een verzoening tussen deze twee standpunten⁷⁵. Het legt allereerst vast in welke gevallen de bevoegdheden die voortkomen uit de volmacht dienen te worden gewijzigd of ingetrokken. Daarvan is alleen sprake “wanneer [zij] niet worden uitgeoefend op een wijze die de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene voldoende verzekert”. Dit ondervangt het risico dat de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de volwassene bescherming krachtens hun eigen recht kunnen vervangen door het door de volwassene verkozen recht. Zij zullen eerst moeten vaststellen dat de uitoefening van die bevoegdheden door de gevolmachtigde slecht of inadequaaf is. Ten tweede, teneinde deze bevoegdheden in te trekken of te wijzigen, worden de bevoegde autoriteiten verzocht om, voor zover mogelijk, rekening te houden met het recht vastgelegd in artikel 15, met andere woorden, het recht dat voor de vertegenwoordigingsbevoegdheid is aangewezen, dat kan zijn gekozen door de volwassene. Er was een bijzondere behoefte aan deze bepaling in gevallen waar het recht van de bevoegde autoriteit de vertegenwoordigingsbevoegdheid niet erkent.

Artikel 17 (bescherming van derden)

109 Artikel 17 is rechtstreeks geïnspireerd op artikel 19 van het Kinderbeschermingsverdrag en beoogt een derde te beschermen die in goed vertrouwen afspraken heeft gemaakt met “een andere persoon die op grond van het recht van de Staat waar de rechtshandeling tot stand is gekomen bevoegd zou zijn als vertegenwoordiger van de volwassene op te treden”. De geldigheid van de rechtshandeling kan niet worden aangetast en de derde is

⁷⁴ De wijziging kan bijvoorbeeld bestaan uit het invoeren van toezicht op de gevolmachtigde.

⁷⁵ Zoals geïllustreerd door de stemming volgend op voorstellen nr. 50 en 55, die de twee tegengestelde standpunten vertegenwoordigden. Zie notulen nr. 7, nr. 103 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 272]. Voorstellen ingediend tijdens de tweede lezing poogden deze verzoening in twijfel te trekken, hetzij door vervanging van het deelwoord “uitgevoerd” door de formulering “rekening gehouden met” (Werkdocument nr. 93) of omgekeerd, door de tweede zin van artikel 16 te verwijderen (Werkdocument nr. 94). Alle voorstellen werden afgewezen (zie notulen nr. 16, nr. 21 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 330]).

beschermd tegen elke verantwoordelijkheid die voortkomt uit deze vergissing “tenzij de derde wist of had moeten weten dat deze bevoegdheid door dit recht werd beheerst [het door de bepalingen van dit hoofdstuk aangewezen recht]”. Het vereist daarom van de derde goed vertrouwen, versterkt door een zorgvuldigheidsplicht⁷⁶.

De tekst is van toepassing zowel wanneer de bekwaamheid om als vertegenwoordiger op te treden is toegekend door een beschermende maatregel als wanneer het volgt op een vrijwillige handeling van de volwassene zelf.

De handelingen waarvan de geldigheid niet mag worden aangetast vanwege een tekortkoming in de handelingsbevoegdheid van de schijnbare vertegenwoordiger van de volwassene en ten aanzien waarvan verantwoordelijkheid van een derde niet kan ontstaan dienen erg ruim te worden opgevat. Dit kunnen net zo goed handelingen zijn met betrekking tot vermogen, zoals overdracht door een bankier van fondsen naar de schijnbare vertegenwoordiger van de volwassene, alsook medische handelingen, zoals een chirurgische ingreep of medische behandeling uitgevoerd op verzoek van deze schijnbare vertegenwoordiger⁷⁷.

- II O** De tekst is slechts van toepassing in het geval waar de derde een rechtshandeling tot stand heeft gebracht met de schijnbare vertegenwoordiger. Het is niet van toepassing wanneer de derde te maken heeft gehad met de volwassene zelf, onwetend van het feit dat hem of haar de bevoegdheid is ontnomen om zijn of haar eigen zaken te regelen. De verklaring voor deze lacune is dat deze situatie onder de werkingssfeer valt van artikel 11 van het *Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst*, waarbij de lidstaten van de Europese Unie Partij zijn, en dat het verstandig was om een mogelijk verdragsconflict te vermijden⁷⁸. Deze situatie zal daarom onderworpen zijn aan artikel 11 van het Verdrag van Rome voor die Staten die daarbij Partij zijn en aan het nationaal recht voor de overige Staten.

Artikel 18 (universele karakter van conflictregels)

- III** Dit artikel is gebruikelijk in Haagse Verdragen inzake wetsconflicten. Het wordt echter niet toegepast wanneer het Verdrag uitdrukkelijk verwijst, zoals in artikel 14, naar het recht van een Verdragsluitende Staat.

Artikel 19 (Uitsluiting van herverwijzing)

- II 2** Dit artikel, dat ook vanouds voorkomt in Haagse Verdragen inzake rechtsconflicten, beschrijft het beginsel dat herverwijzing (*renvoi*) uitgesloten is.

⁷⁶ Zie de toelichting uiteengezet in het Toelichtend verslag op het Verdrag inzake de bescherming van kinderen, nr. III-114.

⁷⁷ Dit punt werd aanvaard door de Bijzondere Commissie. De Diplomatieke Commissie heeft artikel 17 niet opnieuw besproken, met uitzondering van een klein formuleringsprobleem (notulen nr. 7, nr. 17-23 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 267]).

⁷⁸ Verdrag van Rome, Artikel 11: “Bij een overeenkomst die is gesloten tussen personen die zich in eenzelfde land bevinden, kan een natuurlijke persoon die volgens het recht van dat land handelingsbekwaam is, zich slechts beroepen op het feit dat hij volgens het recht van een ander land handelingsonbekwaam en handelingsonbevoegd is, indien de wederpartij ten tijde van de sluiting van de overeenkomst deze onbekwaamheid kende of door nalatigheid niet kende”.

In tegenstelling tot artikel 21 van het Kinderbeschermingsverdrag bevat het geen regel voor conflicten tussen gekozen rechtssystemen. Deze regel was gerechtvaardigd in het geval de ouderlijke verantwoordelijkheid waarin dit Verdrag voorziet, voortvloeide uit het recht zelf. In dat geval was het nodig een situatie te vermijden waarin de conflictregel van het Verdrag, wanneer gepaard met de uitsluiting van herverwijzing, de harmonieuze regulering van ouderlijke verantwoordelijkheden zou bedreigen die voortkomen uit de onderlinge afstemming van de conflictregels van niet-Verdragsluitende Staten waarmee de situatie de nauwste band had. In het geval van de bescherming van volwassenen was deze voorzorgsmaatregel niet noodzakelijk omdat het Verdrag geen conflictregel vastlegt met betrekking tot vertegenwoordiging *ex lege* van de volwassene (vergelijk hierboven, nr. 90).

Artikel 20 (dwingend recht)

II3 De uitzondering voor dwingend recht⁷⁹ van de Staat waarin de volwassene bescherming behoeft werd ingevoerd met vooral het medische gebied in gedachten. In het bijzonder was het een tegengewicht voor de aan de volwassene gegeven mogelijkheid om het toepasselijk recht voor de vertegenwoordigingsbevoegdheid te kiezen. De Nederlandse delegatie noemde een Nederlandse wet, die zij beschouwt als dwingend recht, die specifieke vormen van vertegenwoordiging van de volwassene vastlegt in medische aangelegenheden die afwijken van de regels van het gemeen recht met betrekking tot curatorschap en onderbewindstelling. Derhalve is het de echtgenoot of echtgenote die de patiënt vertegenwoordigt voor opname in een psychiatrisch ziekenhuis of geriatrie kliniek, zelfs indien deze patiënt een curator heeft. Dezelfde wet vereist dat de vertegenwoordiger toestemming verkrijgt voordat wordt overgegaan tot opname. Met de uitsluiting van dwingend recht wenste de Commissie Staten die dergelijke regels hadden uitgevaardigd toe te staan om deze uit te voeren in het eigen grondgebied, zelfs indien de bescherming van de volwassene is geregeld volgens een andere wet. Hoewel de Commissie aan het einde van haar zitting de verwijzing naar het medische gebied verwijderde conform het algemene besluit dat al werd aangegeven (nr. 42, hierboven), zal artikel 20 vaak worden toegepast bij medische aangelegenheden en zou dit het mogelijk moeten maken om het merendeel van de problemen te reguleren die werden benoemd op dit gebied tijdens de onderhandelingen.

Eén delegatie had liever gehad dat elke Verdragsluitende Staat een lijst had opgesteld van de bepalingen die het als dwingend beschouwt, om de andere Verdragsluitende Staten in staat te stellen deze zo veel mogelijk te respecteren wanneer zij de beschermende maatregelen nemen die binnen hun rechterlijke bevoegdheid vallen en die bedoeld zijn voor uitvoering in een andere Staat. Het voorstel werd terzijde geschoven vanwege implementatieproblemen.

Artikel 21 (openbare orde)

II4 Dit artikel reproduceert de gebruikelijke bepaling in Haagse Verdragen inzake de uitzondering aangaande openbare orde. De verwijzing naar de belangen van de volwassene die was opgenomen in het voorlopig concept werd verwijderd. De opmerking

⁷⁹ De Franse uitdrukking “*lois de police*” werd niet gebruikt, hoewel de parafrase die in de tekst is gebruikt exact overeenkomt met de definitie van deze term ('de bepalingen ... die dwingend van toepassing zijn ongeacht het recht dat anders van toepassing zou zijn'). Sommige delegaties merkten op moeite te hebben met de vertaling van deze uitdrukking.

werd gemaakt dat de uitdrukking “belangen van het kind” in het VN Kinderrechtenverdrag staat, maar dat er geen vergelijkbare internationaal publiekrechtelijke tekst is ten aanzien van volwassenen⁸⁰.

HOOFDSTUK IV – ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING

- II5** Dit hoofdstuk volgt nauwgezet het overeenkomstige hoofdstuk van het Kinderbeschermingsverdrag⁸¹. Het onderscheidt op dezelfde wijze erkenning (art. 22-24), verklaring van uitvoerbaarheid en registratie voor tenuitvoerlegging (art. 25 en 26) en tot slot tenuitvoerlegging (art. 27).

Artikel 22 (erkenning en gronden voor weigering van erkenning)

Lid 1

- II6** Dit lid omschrijft het beginsel van erkenning van rechtswege in elke Verdragsluitende Staat van de maatregelen die in een andere Verdragsluitende Staat zijn genomen⁸². Erkenning heeft als voorwerp de maatregel zoals die bestaat in de Verdragsluitende Staat waar deze is genomen, met inbegrip van maatregelen met betrekking tot een herstel van de handelingsbekwaamheid die een volwassene ontnomen was. Evenzo moet erkenning plaatsvinden van vertegenwoordigingsbevoegdheden toegekend door de maatregel of via de toezichthouder in de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene.

Erkenning van rechtswege betekent dat het niet noodzakelijk is om een procedure in te stellen om een dergelijke erkenning te verkrijgen, zo lang de persoon die van de maatregel afhankelijk is geen stappen onderneemt voor tenuitvoerlegging. De partij tegen wie de maatregel is ingeroepen, bijvoorbeeld tijdens een gerechtelijke procedure, is degene die een grond voor niet-erkenning, omschreven in lid 2, moet aanvoeren. Het Verdrag sluit een preventieve procedure echter niet uit, die beperkt is tot erkenning of niet-erkenning van de maatregel (zie art. 23 beneden).

- II7** Teneinde erkenning te verkrijgen dient uiteraard bewijs van een maatregel te worden overlegd. Dit bewijs volgt normaliter uit het van de autoriteit van herkomst afkomstige geschreven document dat het door haar genomen besluit bevat. In noodgevallen kan het echter voorkomen dat de maatregel per telefoon wordt genomen en leidt tot een eenvoudige handgeschreven notitie in het dossier. Teneinde bureaucratische omwegen te voorkomen, heeft het Verdrag vermeden om de erkenning ondergeschikt te maken aan het produceren van een geschreven document, gedateerd en ondertekend door de autoriteit van herkomst. Daarom kan bijvoorbeeld een fax of e-mailbericht dienen als bewijs van de maatregel met het oog op erkenning.

⁸⁰ Zie de discussie en de noot in notulen nr. 7, nr. 74-89 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 270-271].

⁸¹ Dit verslag herhaalt daarom bepaalde delen van het verslag over het Verdrag van 1996. Dit geldt ook voor het volgende hoofdstuk.

⁸² De erkenning in een Verdragsluitende Staat van de maatregelen genomen door de autoriteiten van een niet-Verdragsluitende Staat valt onder het nationaal recht van elke Verdragsluitende Staat.

Lid 2

- 118 Lid 2 bevat een lijst van de gronden waarop erkenning kan worden geweigerd. Dat zijn de enige gronden voor niet-erkenning die de aangezochte Staat kan invoeren. In het bijzonder is de aangezochte autoriteit niet bevoegd om het door de autoriteit van herkomst toegepaste recht te toetsen. Bovendien staat lid 2 hier een weigering van erkenning toe maar het legt deze niet op.

Onderdeel a)

- 119 Erkenning kan worden geweigerd als de maatregel werd genomen door een autoriteit wiens bevoegdheid niet was gebaseerd op, of niet overeenkwam met een van de gronden waarin hoofdstuk II voorziet. De verwijzing dat deze bevoegdheid van de autoriteit van herkomst overeenkomt met hoofdstuk II van het Verdrag is begrijpelijk, indien men deze vergelijkt met artikel 2, lid 2, van het Verdrag. Het Verdrag is van toepassing op maatregelen genomen wanneer de volwassene nog minderjarig was en vermoedelijk volgens bevoegdheidsregels die verschillen van die van het Verdrag. Erkenning van deze maatregelen kan worden geweigerd als deze bevoegdheidsregels niet in overeenstemming zijn met die van het Verdrag. Als de maatregel met betrekking tot een persoon die destijds minderjarig was is genomen onder het Verdrag van 1996, kan erkenning dus geweigerd worden als deze genomen is volgens een bevoegdheidsregel die is vastgelegd in het Verdrag van 1996 (zoals het forum van echtscheiding vastgelegd in artikel 10) maar niet in het Verdrag inzake de bescherming van volwassenen (vergelijk hierboven, nr. 15, noot 16).

Onderdeel a) houdt in dat de aangezochte autoriteit de bevoegdheid heeft om de bevoegdheid van de autoriteit van herkomst te verifiëren met het oog op erkenning. Deze aangezochte autoriteit is echter wel gebonden, voor deze verificatie, aan de feitelijke bevindingen waarop de autoriteit van herkomst haar bevoegdheid baseerde (art. 24, zie hieronder).

Onderdeel b)

- 120 De weigering van erkenning is mogelijk indien de maatregel, behoudens in een spoedeisend geval, is genomen in het kader van een gerechtelijke of administratieve procedure, zonder dat de volwassene in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord, zulks met schending van fundamentele beginselen van procesrecht van de aangezochte Staat. Deze weigeringsgrond houdt niet in dat de volwassene in alle gevallen moet worden gehoord. Het kan voorkomen dat een dergelijk verhoor in strijd is met zijn of haar belangen, maar voor de volwassene moet dit een uitzondering blijven. Er dient op dit punt geen onderscheid te worden gemaakt tussen maatregelen die in het kader van een gerechtelijke procedure zijn genomen, of in het kader van een administratieve procedure. Dit komt neer op een bijzondere clausule inzake procedurele openbare orde. Het is niet van toepassing in spoedeisende gevallen, waarvoor de vereisten van behoorlijke rechtspleging en verloop van de rechtsgang lossen moeten worden geïnterpreteerd.

Onderdeel c)

- I21** De tekst beschrijft het kennelijk in strijd zijn met de openbare orde van de aangezochte Staat als een grond voor niet-erkenning. Vanwege symmetrie met artikel 20 voegt de tekst daaraan ook toe het in strijd zijn met een bepaling van het dwingend recht van de aangezochte Staat⁸³.

Onderdeel d)

- I22** Dit lid, dat in ontwerp verwant is aan dat van artikel 27, lid 5 van de Verdragen van Brussel en Lugano,⁸⁴ doelt op het geval van strijdigheid tussen de in een Verdragsluitende Staat genomen te erkennen maatregel, en een andere, in een niet-Verdragsluitende Staat genomen maatregel die bevoegdheid zou hebben gehad volgens artikel 5 tot en met 9 van het Verdrag en die voldoet aan de vereisten voor erkenning in de aangezochte Staat. In dit geval zal, indien de twee maatregelen strijdig zijn, voorrang worden gegeven aan de tweede, recentere maatregel, genomen door een autoriteit met een nauwere band met de volwassene en die beter in staat is om de belangen van de volwassene te beoordelen.

De voorrang gegeven aan de vervolgens in een niet-Verdragsluitende Staat genomen maatregel veronderstelt dat de laatstgenoemde Staat bevoegd was krachtens artikel 5 tot en met 9 van het Verdrag. Daarom is het hier ruimer dan in het Kinderbeschermingsverdrag, waar het beperkt was tot maatregelen genomen door een autoriteit in de niet-Verdragsluitende Staat van de gewone verblijfplaats van het kind.

Onderdeel e)

- I23** Deze laatste grond voor weigering van erkenning is gekoppeld aan artikel 33 (zie beneden), dat een verplichte overlegprocedure instelt voordat een maatregel tot plaatsing van een volwassene in een andere Verdragsluitende Staat kan worden genomen. Artikel 22, lid 2, onderdeel e) vermijdt dat de Staat waar men de maatregel van plaatsing wil uitvoeren wordt geconfronteerd met een *fait accompli* en machtigt haar om erkenning te weigeren indien de overlegprocedure niet is gevolgd.

Artikel 23 (preventief handelen voor erkenning of niet-erkenning)

- I24** Omdat erkenning van rechtswege tot stand komt, is het pas op het tijdstip dat de maatregel in een Staat wordt ingeroepen dat een mogelijk geschil over het bestaan van een grond voor niet-erkenning het onderwerp zal worden van een gerechtelijke uitspraak. Deze datum kan te laat zijn en belanghebbende personen kunnen een legitiem belang hebben om zonder wachttijd alle twijfels weg te nemen die mogelijk bestaan over het bestaan van een dergelijke grond voor niet-erkenning.

⁸³ Een aantal afgevaardigden merkten op dat deze toevoeging zinloos was en dat in de erkenningsfase de uitzondering van openbare orde voldoende was om het gewenste resultaat te behalen, in het bijzonder weigering van erkenning van een medische maatregel in strijd met een bepaling van het dwingend recht van de aangezochte Staat (zie de discussie in notulen, nr. 7, nr. 126-142 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 273-274]).

⁸⁴ Met dit onderscheid dat die Verdragen voorrang geven aan de *eerder* genomen beslissing in een niet-Verdragsluitende Staat en dat voldoet aan de voorwaarden vereist voor erkenning in de aangezochte Staat, aangezien de status *res judicata* van de eerste beslissing de erkenning van een latere daarmee strijdige beslissing verhindert. Daarentegen heeft in dit Verdrag de maatregel die *later* is genomen in de niet-Verdragsluitende Staat voorrang omdat volgens artikel 10, lid 2, artikel 11, lid 2 en artikel 12 de genomen maatregelen altijd mogen worden gewijzigd of vervangen door de krachtens het Verdrag bevoegde autoriteit.

De tekst beperkt de toelaatbaarheid van de preventieve handeling tot de erkenning of niet-erkenning van de *maatregelen*. Het voorziet niet in een dergelijke handeling met het oog op een uitspraak over bijvoorbeeld de vraag naar de geldigheid of nietigheid van een volmacht wegens onbekwaamheid.

Het Verdrag laat het aan het recht van de aangezochte Staat over om de procedure voor deze preventieve handeling te definiëren. Deze procedure volgt niet noodzakelijkerwijs het model van de procedure om te verzoeken tot een uitvoerbaarheidsbevel en het Verdrag legt hier geen “eenvoudige en snelle procedure” (art. 25, lid 2) op, zoals het wel doet voor verklaringen van uitvoerbaarheid. Immers in een internationaal verdrag bedoeld om een soort van vrij verkeer van beslissingen te garanderen moet de procedure voor een verklaring van uitvoerbaarheid snel zijn en zij zal in de eerste fase vaak onbetwistbaar zijn⁸⁵. Anderzijds kan de preventieve procedure onmiddellijk aanleiding geven tot het initiëren van een geschil aangaande de internationale rechtmatigheid van de maatregel en in het geval van een handeling gericht op het niet erkennen van de maatregel, tot verlamming van het vrije verkeer van die maatregel. Bij een dergelijk geschil hoort logischerwijs een volledig verhoor dat normaal gesproken langer zou duren dan een versnelde procedure voor een uitvoerbaarheidsverklaring.

Artikel 24 (vaststelling van de feiten waarop bevoegdheid is gebaseerd)

125 Zoals reeds aangegeven met betrekking tot artikel 22, lid 2, onder *a* (zie hierboven, nr. 119), is de autoriteit van de aangezochte Staat gebonden aan de vaststelling van de feiten waarop de autoriteit van herkomst haar bevoegdheid heeft gebaseerd. Indien, bijvoorbeeld, de autoriteit van herkomst een beslissing heeft genomen in haar bevoegdheid als autoriteit van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene, dan zal de autoriteit van de aangezochte Staat de feiten waarop de autoriteit van herkomst haar toetsing van de gewone verblijfplaats heeft gebaseerd niet kunnen herzien. Evenzo, waar de bevoegdheid is gegrond op een voorlopige toetsing door de autoriteit van herkomst van de belangen van de volwassene,⁸⁶ is deze bindend voor de autoriteit van de aangezochte staat. Deze regel is ook in andere verdragen te vinden.⁸⁷

Artikel 25 (verklaring van uitvoerbaarheid)

126 Dit artikel omschrijft het geval waarin de maatregelen genomen in een Verdragsluitende Staat en die daar uitvoerbaar zijn, tenuitvoerlegging vereisen in een andere Verdragsluitende Staat. Indien dit niet het geval is, volstaat artikel 22 – met andere woorden erkenning – van de maatregel om de bedoelde gevolgen teweeg te brengen. Bijvoorbeeld de bevoegdheden die zijn toegekend aan een wettelijk vertegenwoordiger door een in een Verdragsluitende Staat genomen maatregel zullen deze vertegenwoordiger toestaan, als er geen grond voor niet-erkenning is, om namens de volwassene transacties aan te gaan in een andere Verdragsluitende Staat, met betrekking tot de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene. Maar indien de maatregel tenuitvoerlegging vereist, bijvoorbeeld de gedwongen verkoop van vermogen, dan zal de maatregel in de tweede Staat het onderwerp moeten zijn van een verklaring van uitvoerbaarheid of, volgens de procedure die van toepassing is in bepaalde Staten, van registratie voor tenuitvoerlegging.

⁸⁵ Zie de procedure voor aanvragen opgesteld door het Verdrag van Brussel en Lugano, artikel 31 *et seq.*

⁸⁶ Zie artikel 7, lid 1, artikel 8, lid 1, en artikel 13, lid 2.

⁸⁷ Zie artikel 9 *Haags Verdrag van 2 oktober 1973 inzake de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over onderhoudsverplichtingen*; Artikel 28, lid 2, Verdragen van Brussel en Lugano.

Lid 1 van artikel 25 roept deze noodzaak in herinnering en vermeldt dat de procedure zal worden geïnitieerd in de aangezochte Staat, “op verzoek van een belanghebbende partij,... volgens de procedure die in het recht van laatstgenoemde Staat is voorzien”. Men moet de term “*requête*” niet de exacte procedurele betekenis geven die het in de Franse juridische terminologie heeft als de eerste stap in een procedure *ex parte*, rechtstreeks gericht aan de rechtbank, omdat de tekst, met verwijzing naar de procedure waarin het recht van de aangezochte Staat voorziet, geen standpunt bedoelde in te nemen over de te volgen procedure, zoals bij het Verdrag van Brussel het geval was.

Lid 2 bepaalt slechts dat de aangezochte Staat 'een eenvoudige en snelle procedure' zal toepassen, maar laat deze Staat volledig vrij voor wat betreft de middelen om dit te bereiken en zet geen vaste tijdslimiet. Hier is dus sprake van een *lex imperfecta*.

Lid 3 geeft aan, zoals artikel 34, lid 2, van het Verdrag van Brussel, dat de verklaring van uitvoerbaarheid of registratie slechts kan worden geweigerd op een van de gronden die zijn beschreven in artikel 22, lid 2.

Artikel 26 (verbod op toetsing ten principale)

- 127 Het verbod op toetsing ten principale is een standaard clause in de verdragen inzake erkenning en handhaving van beslissingen. Het betreft erkenning, alsmede de verklaring van uitvoerbaarheid of de registratie.

Artikel 27 (tenuitvoerlegging)

- 128 Dit artikel, ook identiek aan artikel 28 van het Kinderbeschermingsverdrag, omschrijft het beginsel dat de maatregelen genomen in een Verdragsluitende Staat en die uitvoerbaar verklaard zijn in een andere Staat “in laatstgenoemde Staat ten uitvoer [worden] gelegd alsof deze maatregelen door de autoriteiten van die Staat waren genomen”. Dit is een soort naturalisatie van de maatregel in de Verdragsluitende Staat waar deze zal moeten worden uitgevoerd. De autoriteiten van de aangezochte Staat zullen aldus in staat zijn om de tenuitvoerlegging van een in het buitenland genomen plaatsingsmaatregel te schorsen in gevallen waarin zij bevoegd zouden zijn geweest om dit te doen voor een in hun eigen Staat genomen maatregel, bijvoorbeeld bij een weigering van de volwassene hieraan gehoor te geven.

De tweede zin van het artikel ondersteunt deze oplossing door aan te geven dat tenuitvoerlegging plaatsvindt “overeenkomstig het recht van de aangezochte Staat binnen de door dat recht voorziene grenzen”.

Bijvoorbeeld, als de autoriteit van de gewone verblijfplaats van de volwassene de curator onder toezicht van de lokaal uitvoerende autoriteiten heeft geplaatst, en indien de volwassene later wordt overgebracht naar een andere Verdragsluitende Staat, dan zal de tenuitvoerlegging in de tweede Staat van de in de eerste Staat genomen beslissing slechts mogelijk zijn indien de autoriteiten van de tweede Staat bevoegd zijn onder hun recht om de toezichtstaak uit te voeren waarmee de lokale autoriteiten van de eerste Staat waren belast. In het ontkennende geval dienen de autoriteiten van de tweede Staat, indien mogelijk na overleg met de autoriteiten van de eerste Staat, de in de eerste Staat genomen maatregel aan te passen of te wijzigen in overeenstemming met artikel 5, lid 2.

Tijdens de Bijzondere Commissie werd een zekere vrees geuit met betrekking tot de toepassing van deze bepaling op volwassenen. Er werd melding gemaakt van het risico op een schending van burgerlijke vrijheden voortkomend uit het gebruik van door de Staat

opgelegde restricties. Er waren ook twijfels met betrekking tot de financiële gevolgen van deze bepaling indien het er toe leidde dat de Staat waar de volwassene aanwezig is wordt gedwongen om verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de kosten van ziekenhuisopname of plaatsing die het gevolg zijn van de tenuitvoerlegging van door de autoriteiten van een andere Staat genomen maatregelen. Deze vrees werd weggenomen met de opmerking dat artikel 27 hier slechts van toepassing was op de tenuitvoerlegging van een maatregel binnen de privaatrechtelijke context.

HOOFDSTUK V – SAMENWERKING

129 Dit hoofdstuk volgt wederom nauwgezet het overeenkomstige hoofdstuk van het Kinderbeschermingsverdrag. Derhalve voorziet het Verdrag in de instelling in iedere Verdragsluitende Staat van een Centrale Autoriteit die zou fungeren als een soort knooppunt, waarmee de autoriteiten van andere Verdragsluitende Staten contact kunnen opnemen en die hun verzoeken kan beantwoorden (art. 28 tot en met 30). Overeenkomstig de rol die aldus toegekend werd aan de Centrale Autoriteit, voorzag het Verdrag, in vrij ruime zin, de mogelijkheid van informatie-uitwisseling en rechtstreekse informatieverzoeken tussen de autoriteiten van verschillende Verdragsluitende Staten opgeroepen tot het nemen van beschermende maatregelen (art. 31 tot 35), alsmede de mogelijkheid om onderling overeenkomsten te sluiten om dergelijke samenwerking te verbeteren (art. 37). Artikel 36 voorziet dat iedere Centrale Autoriteit in beginsel de eigen kosten zal dekken.

Artikel 28 (aanwijzen van een Centrale Autoriteit)

130 Dit artikel eist van de Verdragsluitende Staten dat zij een Centrale Autoriteit aanwijzen die belast is met de naleving van de door het Verdrag aan haar opgelegde verplichtingen en voorziet in de mogelijkheid om meerdere Centrale Autoriteiten aan te wijzen voor Staten met niet-uniforme stelsels. Het neemt artikel 29 van het Kinderbeschermingsverdrag over, dat op zijn beurt is opgesteld volgens het model van artikel 6 van de Verdragen van 25 oktober 1980 en 29 mei 1993.

Artikel 29 (algemene verplichting tot samenwerking)

131 De Centrale Autoriteiten hebben een algemene missie van samenwerking en informatievoorziening. De informatie die op verzoek verstrekt zal worden heeft betrekking op de van kracht zijnde wetgeving en op de beschikbare diensten in de betrokken Staat voor de bescherming van de volwassene.

Artikel 30 (informatie-uitwisseling, opsporing)

132 Dit artikel somt bepaalde taken van de Centrale Autoriteit op. De eerste taak is om “de informatie-uitwisseling, met alle middelen, tussen de bevoegde autoriteiten te bevorderen in omstandigheden waarop het Verdrag van toepassing is”. Er mogen elektronische communicatiemiddelen worden gebruikt. Dit detail werd genoemd in de tekst waarover

bij de eerste lezing gestemd werd. Het werd verwijderd (maar niet afgekeurd) bij tweede lezing op verzoek van China, dat vreesde dat een dergelijke verduidelijking wellicht verkeerd zou worden opgevat in ontwikkelende Staten⁸⁸.

De Commissie stemde niet in met het opnemen als een van de taken van de Centrale Autoriteit het beantwoorden van informatieverzoeken van autoriteiten van andere Verdragsluitende Staten omtrent de maatregelen waar een volwassene het onderwerp van zou kunnen zijn geweest. Ook wilde het niet in de tekst de mogelijkheid noemen voor autoriteiten van Verdragsluitende Staten om met toestemming van hun Centrale Autoriteiten onderling informatie uit te wisselen⁸⁹. Die verduidelijkingen leken zinloos omdat er niets in het Verdrag was tegen rechtstreekse uitwisseling van informatie tussen niet-Centrale Autoriteiten of de mogelijkheid voor een van hen om de Centrale Autoriteit van een andere Staat te bevragen.

De tweede taak is om “op verzoek van de bevoegde autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat bijstand te verlenen bij het opsporen van de volwassene, indien het ernaar uitziet dat de volwassene zich op het grondgebied van de aangezochte staat bevindt en bescherming nodig heeft” (art. 30 b)).

Artikel 31 (bemiddeling)

133 Het Voorlopig concept van de Bijzondere Commissie bevatte, zoals de overeenkomstige tekst van het Kinderbeschermingsverdrag, als een van de taken van de Centrale Autoriteit, op dezelfde grond als informatieverstrekking en opsporing van de volwassene (zie art. 30 boven), “de aanwending van bemiddeling, verzoening of daarmee vergelijkbare methoden aanmoedigen teneinde minnelijke schikkingen te bewerkstelligen voor de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene in de omstandigheden waarin het Verdrag van toepassing is.” Verwijderd bij eerste lezing na een stemming met een kleine meerderheid voor,⁹⁰ werd deze bepaling bij tweede lezing weer opgenomen in een mildere vorm zonder verplichting aan de Centrale Autoriteit, met enkel de aanbeveling om dit alternatieve middel voor geschillenbeslechting “aan te moedigen”, indien nodig, “via andere instellingen”⁹¹.

Toen werd gevraagd tussen welke personen deze pogingen tot bemiddeling gemaakt konden worden, werd geantwoord dat het kon zijn tussen de curator en andere personen die het lot van de volwassene of zijn of haar vermogen aangaat, of tussen de volwassene en zij die verantwoordelijk zijn voor hem of haar, in het streven de volwassene een gunstig lijkende maatregel te laten accepteren.

⁸⁸ Zie Werkdoc. nr. 66 en 104, notulen nr. 13, nr. 44-50 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 313-314] en notulen nr. 16, nr. 23-44 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 330-332].

⁸⁹ Zie op dit punt Werkdoc. nr. 63, notulen nr. 8, nr. 95-120 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 280-282].

⁹⁰ Zie notulen nr. 8, nr. 75-90 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 279-280].

⁹¹ Werkdoc. nr. 98, en notulen nr. 16, nr. 44-55 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 332].

Artikel 32 (verzoeken om concrete informatie en bijstand met betrekking tot de bescherming van een volwassene)

Lid 1

- 134 Deze tekst staat de bevoegde autoriteit van een Verdragsluitende Staat toe om, wanneer een beschermende maatregel wordt overwogen, elke autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat die informatie heeft die van belang is voor de bescherming van de volwassene te verzoeken deze informatie mede te delen. Hoewel dit niet letterlijk zo wordt gezegd in de tekst, is het wel duidelijk dat de hier betrokken autoriteiten alleen openbare autoriteiten zijn, en bovendien alleen diegene die bedoeld worden door het Verdrag als zijnde in staat om beschermende maatregelen te nemen, en niet verenigingen en niet-gouvernementele organisaties.

De mogelijkheid om informatie over de volwassene op te vragen zal in het bijzonder nuttig blijken wanneer de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats verplaatst naar een andere Staat, alsook wanneer nationale autoriteiten die met de bescherming belast zijn en die mogelijk vragen willen stellen aan de autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats.

- 135 Enige voorzorgsmaatregelen zijn genomen om risico's op ongecontroleerde informatieverzameling te voorkomen. Alleen "indien de omstandigheden van de volwassene dit vereisen" is het verzoek om informatie toegestaan. De autoriteit die het verzoek doet dient deze voorwaarde te overwegen en, in de gronden voor haar verzoek om informatie, aan te tonen dat hieraan is voldaan. Evenzo verbiedt artikel 35 een dergelijk verzoek indien het de persoon of het vermogen van de volwassene in gevaar zou kunnen brengen of een ernstige bedreiging zou vormen voor de vrijheid of het leven van een familielid van de volwassene. Hetzelfde artikel 35 verbiedt de aangezochte autoriteit om opgevraagde informatie door te leiden, als dit een zelfde risico zou vormen voor de volwassene of voor leden van zijn of haar familie.

Hoewel de tekst dit formeel niet zegt, dient dit zo te worden opgevat dat de aangezochte autoriteit nooit verplicht is om de opgevraagde informatie te verstrekken. Deze autoriteit heeft hierin haar eigen discretionaire bevoegdheid. Het Verdrag verplicht haar niet om de redenen voor haar beslissing tot weigering schriftelijk toe te lichten. Het is bovendien mogelijk dat het nationaal recht van de autoriteit haar niet toelaat om tegemoet te komen aan het verzoek om informatie, in het bijzonder wanneer een dergelijk verzoek afbreuk zou doen aan de rechtsregels inzake vertrouwelijke informatie-uitwisseling met beroepsbeoefenaars.

Lid 2

- 136 In lid 1 wordt elke bevoegde autoriteit van een Verdragsluitende Staat de mogelijkheid geboden om zich te wenden tot een autoriteit van een andere Verdragsluitende Staat teneinde de informatie die van belang is bij haar op te vragen. Deze flexibele manier van werken kan een voordeel zijn maar het kan ook het functioneren van de gewenste samenwerking belasten als de aangezochte autoriteit de aanzoekende autoriteit niet goed kan identificeren en haar bevoegdheid om een dergelijk verzoek te doen niet goed te beoordelen is. Daarom voorziet lid 2 in de mogelijkheid voor een Verdragsluitende Staat om te verklaren dat de krachtens lid 1 ingediende verzoeken slechts via zijn Centrale Autoriteit kunnen worden doorgeleid.

Lid 3

- 137 Dit lid voorziet in onderlinge bijstand tussen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten voor de uitvoering van beschermende maatregelen. Deze bijstand zal vaak noodzakelijk zijn, in het bijzonder in het geval van de verwijdering van de volwassene of van zijn of haar plaatsing in een geschikte inrichting die in een andere Staat is gelegen dan die waar de plaatsingsmaatregel is genomen.

Artikel 33 (plaatsing in een andere Verdragsluitende Staat)

- 138 Dit artikel, dat al werd genoemd in verband met artikel 22, lid 2, onder *e*) (zie boven, nr. 123), stelt de enige verplichte overlegprocedure in waarin het Verdrag voorziet. Hiervan is sprake wanneer de autoriteit die bevoegd is krachtens artikel 5 tot en met 8 de plaatsing van de volwassene in een verzorgingsinstelling, of in een andere plaats van bescherming, overweegt en waar deze plaatsing zal geschieden in een andere Verdragsluitende Staat. Dit overleg geeft de autoriteit van de ontvangende Staat de bevoegdheid om de beslissing te herzien en staat de autoriteiten toe om van tevoren de voorwaarden vast te stellen waaronder de volwassene in de ontvangende Staat zal verblijven, in het bijzonder ten aanzien van het in die Staat geldende immigratierecht, of zelfs de kosten te delen die samenhangen met de uitvoering van de plaatsingsmaatregel⁹². De tekst vermeldt dat het overleg met de Centrale Autoriteit of andere bevoegde autoriteit van de ontvangende Staat zal plaatsvinden en dat dit zal zijn in de vorm van een rapport aan de betreffende autoriteit over de omstandigheden van de volwassene en de redenen voor de voorgestelde plaatsing of opvangvoorziening.

- 139 Artikel 33, lid 2, kent de Centrale Autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van de aangezochte Staat het recht toe om bezwaar te maken tegen de plaatsingsbeslissing. Dit is een opmerkelijk verschil in vergelijking met de overeenkomstige bepaling van het Kinderbeschermingsverdrag, dat de plaatsingsbeslissing onderwerp maakt van voorafgaande goedkeuring door de aangezochte Staat⁹³.

In gebreke blijven van het volgen van deze overlegprocedure wordt bestraft met weigering van erkenning van de plaatsingsmaatregel (art. 22, lid 2, onder *e*), zie hierboven).

Artikel 34 (volwassene blootgesteld aan ernstig gevaar)

- 140 Dit artikel houdt verband met het geval waarin de bevoegde autoriteiten van een Verdragsluitende Staat, die beschermende maatregelen hebben genomen of gaan nemen voor een volwassene die blootstaat aan ernstig gevaar (bijvoorbeeld een ziekte die constante behandeling vereist, drugs, invloed van een sekte), worden geïnformeerd over de verandering van verblijfplaats van de volwassene of van zijn of haar aanwezigheid in een andere Verdragsluitende Staat. Die autoriteiten zijn dan verplicht om de autoriteiten

⁹² Zie hieronder, onder artikel 36.

⁹³ In eerste lezing werd de tekst met dezelfde formulering aangenomen als artikel 33 van het Kinderbeschermingsverdrag, maar met slechts een kleine meerderheid (11 stemmen tegen 10 met 2 onthoudingen). Sommige delegaties hadden gevraagd om rechtstreekse verwijdering van deze bewoording omdat zij vonden dat de goedkeuringsprocedure veel te lastig was in het geval van een overeenkomst tussen autoriteiten van herkomst en de gastinstelling in de aangezochte Staat (zie Werkdocument nr. 57, en notulen nr. 9, nr. 1-29 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 282-284]). Het overleg werd hervat in de tweede lezing en het bereikte compromis was om het te vervangen door het ontbreken van bezwaar tegen expliciete positieve goedkeuring (Werkdoc. nr. 108, en notulen nr. 16, nr. 55-90 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 332-335]).

van deze andere Staat in te lichten over dit gevaar en over de genomen of overwogen maatregelen. Deze meldingsplicht is ook van toepassing op het geval waarin de volwassene aanwezig is in een niet-Verdragsluitende Staat.

Om te kunnen functioneren veronderstelt deze bepaling uiteraard dat de autoriteiten van de eerste Staat worden ingelicht over de aanwezigheid van de volwassene in de tweede Staat, hetgeen in de praktijk de toepasbaarheid ervan kan beperken. Maar niets weerhoudt de autoriteiten van de eerste Staat om eerst gebruik te maken, in elk geval wanneer de volwassene zich in een andere Verdragsluitende Staat bevindt, van een opsporingsverzoek voor de volwassene op grond van artikel 30, onder *b*) en vervolgens van de informatievoorziening overeenkomstig artikel 34.

Artikel 35 (informatie die de volwassene in gevaar zou kunnen brengen)

- 141** Met betrekking tot artikel 32 werd vermeld dat dit verzoek tot of doorgeven van informatie de persoon of het vermogen van de volwassene in gevaar zou kunnen brengen of een ernstige bedreiging zou kunnen vormen voor de vrijheid of het leven van een familielid van de volwassene. Artikel 35 houdt rekening met deze opmerkingen en draagt de autoriteit die denkt dat een dergelijk gevaar bestaat op om geen informatie op te vragen of door te geven.

Artikel 36 (kosten)

- 142** Het functioneren van de samenwerkingsmechanismen heeft zijn prijs, en artikel 36 stelt de regel in, identiek aan dat van het Kinderbeschermingsverdrag (art. 38) en dat ook al in een iets andere vorm werd gevonden in het *Verdrag van 25 oktober 1980 betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen* (art. 26), volgens welke de Centrale Autoriteiten en de andere openbare autoriteiten van de Verdragsluitende Staten hun eigen kosten dragen die uit de toepassing van hoofdstuk V voortkomen. De uitdrukking “openbare autoriteiten” verwijst naar de administratieve autoriteiten van de Verdragsluitende Staten en niet naar de rechtbank. Derhalve zijn in dit artikel gerechtskosten en, meer in het algemeen, proceskosten en in het bijzonder kosten van advocaten niet inbegrepen. Anderzijds zijn wel inbegrepen, naast uiteraard de vaste kosten voor het functioneren van de autoriteiten, de correspondentiekosten en kosten van gegevensoverdracht, het uitzoeken van informatie en van opsporing van een volwassene, van het organiseren van bemiddelings- of schikkingsovereenkomsten, alsmede de kosten voor de uitvoering van in een andere Staat genomen maatregelen.

Echter, dit lid erkent dat de autoriteiten van de Staat de mogelijkheid hebben “om voor het verlenen van diensten een redelijke kostenvergoeding te vragen” zoals bijvoorbeeld voor de opsporing van een volwassene, het leveren van informatie of verklaringen. De gebruikte termen suggereren dat het hier kan gaan om een verzoek tot terugbetaling van reeds gemaakte kosten of een verzoek tot verstrekking van fondsen zelfs voordat de dienst is geleverd, waarbij beide verzoeken met een zekere mate van gematigdheid zouden moeten worden geformuleerd. Bovendien voorziet lid 2 in de mogelijkheid dat de Verdragsluitende Staten onderling overeenkomsten aangaan met betrekking tot de verdeling van deze kosten.

Artikel 37 (overeenkomsten tussen Verdragsluitende Staten)

- 143 Dit artikel, dat ook is overgenomen van het Kinderbeschermingsverdrag (art. 39) en waarvan het equivalent is te vinden in artikel 39, lid 2 van het *Haags Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*, voorziet in de mogelijkheid voor Verdragsluitende Staten om onderlinge overeenkomsten te sluiten die de toepassing van het hoofdstuk over samenwerking vergemakkelijken. Dat zouden slechts overeenkomsten zijn die de door dit hoofdstuk ingestelde samenwerking versterken, bijvoorbeeld, door specifieke bepalingen ervan verplicht te maken en niet afzonderlijke overeenkomsten die regels opstellen die verschillen van die waarin artikel 49 van het Verdrag voorziet (zie hieronder, nr. 160 *et seq.*).

HOOFDSTUK VI – ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 38 (internationale verklaring)

- 144 De Commissie nam de bepaling van artikel 40 van het Kinderbeschermingsverdrag over, verruimde deze en voorziet in het verstrekken van een verklaring aan de persoon aan wie de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene is toevertrouwd, waarin wordt aangegeven in welke hoedanigheid die persoon kan optreden en welke bevoegdheden hem of haar zijn verleend. Echter, de Commissie wenste de Verdragsluitende Staten die geen verklaring wilden verstrekken niet te verplichten dit te doen. De verklaring is daarom facultatief.

De bruikbaarheid van een dergelijke verklaring voor beroepsbeoefenaars is duidelijk. Zij hebben behoefte aan zekerheid, of het nu is ten aanzien van de persoon van de volwassene of des te meer van zijn of haar vermogen. Het idee was dat een verklaring die bewijskracht zou hebben in alle Verdragsluitende Staten zowel kosten als geschillen zou kunnen voorkomen.

De verklaring vermeldt de hoedanigheid en de bevoegdheden van de persoon aan wie de bescherming van de persoon of het vermogen van de volwassene is toevertrouwd, zonder onderscheid te maken overeenkomstig of deze persoon is aangewezen en hem of haar bevoegdheden zijn verleend middels een beschermende maatregel of door de volwassene zelf. In voorkomend geval kan de verklaring ook de bevoegdheden aangeven die deze persoon niet heeft. Bijvoorbeeld, het kan vermelden dat de wettelijke vertegenwoordiger van een volwassene die zijn of haar gewone verblijfplaats in de Verenigde Staten heeft niet de bevoegdheid heeft om het vermogen van deze volwassene te beheren dat deze volwassene bezit in een buitenlandse Staat.

- 145 In tegenstelling tot artikel 40 van het Kinderbeschermingsverdrag voorziet artikel 38 dat de verklaring slechts mag worden verstrekt door de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat⁹⁴ waar een beschermende maatregel is genomen of een vertegenwoordigingsbevoegdheid is bevestigd. De autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene kunnen daarom deze verklaring niet verstrekken indien zij geen beschermende maatregel hebben genomen of de volmacht wegens onbekwaamheid niet is bevestigd, dit in tegenstelling tot de in het

⁹⁴ Lid 3 bepaalt dat elke Verdragsluitende Staat de autoriteiten aanwijst die bevoegd zijn de verklaring op te stellen.

Kinderbeschermingsverdrag opgenomen oplossing. Deze autoriteiten nemen niet de centrale plaats in die zij in het Kinderbeschermingsverdrag hebben en de Commissie wilde niet nog meer verklaringen toevoegen met het risico dat zij elkaar onderling zouden tegenspreken⁹⁵.

- 146 Het begrip van de bevestiging van bevoegdheden moet iedere garantie geven op betrouwbaarheid en dient gezien te worden in het licht van rechtsstelsels die in deze bevestiging voorzien en het in handen plaatsen van een bepaalde autoriteit, hetzij een juridische (in Quebec), hetzij een administratieve (elders) autoriteit. De bevestiging zou, afhankelijk van de vorm en de inhoud ervan, een beschermende maatregel kunnen zijn die onder artikel 3 van het Verdrag valt^{95bis}. Het begrip komt naast dat van "beschermende maatregel" om onzekerheid te vermijden aangezien veel afgevaardigden niet vertrouwd waren met het begrip "bevestiging"^{95ter}. Overeenkomstig artikel 15, lid 2, zou de volwassene de volmacht die hij of zij heeft toegekend, echter kunnen onderworpen aan ander recht dan dat krachtens het welk de autoriteiten op grond van het Verdrag bevoegd zijn, en de vertegenwoordiger mag de mogelijkheid niet worden ontnomen om zijn of haar bevoegdheid te laten bevestigen, bijvoorbeeld door de bevoegde autoriteit van de Staat waarvan het recht op de verklaring van toepassing is.
- 147 Krachtens artikel 38, lid 2, worden de "in de verklaring aangegeven hoedanigheid en bevoegdheden geacht vast te staan met ingang van de datum van de verklaring, behoudens bewijs van het tegendeel". Het zal daarom voor ieder belanghebbend persoon mogelijk zijn om de juistheid van de bijzonderheden die op de verklaring voorkomen te betwisten, maar bij gebreke van een twist mag de derde in alle veiligheid omgaan met de op de verklaring aangegeven persoon, binnen de bevoegdheidsbeperkingen die daar worden genoemd. De bewijskracht is beperkt tot de datum waarop de verklaring is opgemaakt. De verklaring kan niet garanderen dat de bevoegdheden die toen bestonden in de toekomst van kracht zullen blijven. Door deze specificatie kon men afzien van het voorstel om de autoriteit die de verklaring verstrekt de bevoegdheid te geven om deze in te trekken⁹⁶.

Een werkgroep voorgezeten door mevrouw Bauer, afgevaardigde van Frankrijk, bereidde een modelverklaring voor (Werkdocument nr. 90), die werd goedgekeurd door de Commissie. Deze verklaring werd niet opgenomen in het Verdrag teneinde toekomstige wijzigingen te vergemakkelijken. Er werd besloten dat de modelverklaring zou worden doorgegeven aan lidstaten en dat het Permanent Bureau het gebruik ervan bij de Verdragsluitende Staten zou aanbevelen.

⁹⁵ Zie de verwerping van het voorstel van de Zwitserse delegatie in dit verband, Werkdoc. nr. 59 en notulen nr. 10, nr. 79 (zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 296).

^{95bis} De voorzitter merkte op dat het de handeling ter bevestiging van de vertegenwoordigingsbevoegdheid zou zijn die een beschermende maatregel zou zijn en dat kon worden aangevoerd dat een maatregel ter bevestiging van de geldigheid reeds onder artikel 3, onder d), viel. (zie notulen nr. 10, nr. 75 en 79 (zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 296)).

^{95ter} Zie Werkdoc. nr.77, en discussie in notulen nr. 10, nr. 51-81 (zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 294-296), en meer in het bijzonder nr. 74 (zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 296) voor een toelichting bij het doel van het voorstel van de Canadese delegatie. Het voorstel werd goedgekeurd met vijf stemmen voor, 5 tegen en 13 onthoudingen.

⁹⁶ Zie Werkdocument nr. 59 en notulen nr. 10, nr. 55 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 294].

Artikel 39 (bescherming van persoonsgegevens)

- 148 Dit artikel, identiek aan artikel 41 van het Kinderbeschermingsverdrag, neemt in grote lijnen de bepaling over van artikel 31 van het Verdrag van 29 mei 1993 inzake adoptie⁹⁷. Bovendien is de bescherming van persoonsgegevens, vooral wanneer deze zijn gedigitaliseerd, een algemene doelstelling in moderne Staten.

Artikel 40 (vertrouwelijke informatie)

- 149 Deze tekst verplicht de autoriteiten aan wie informatie is doorgegeven om de vertrouwelijkheid ervan te waarborgen, overeenkomstig het recht van hun Staat. Dit zal nauwlettend moeten worden bewaakt naarmate elektronische verzending zich verder ontwikkelt. Deze verplichting tot vertrouwelijkheid zal ook moeten worden opgelegd aan de autoriteit die de informatie doorstuurt, omdat zij ook eigenlijk een ontvanger is van de informatie die zij elektronisch doorstuurt.

Artikel 41 (vrijstelling van legalisatie)

- 150 Vrijstelling van legalisatie, reeds bepaald in het Kinderbeschermingsverdrag, wordt hier uitgebreid naar “alle ingevolge dit Verdrag verzonden of afgegeven bescheiden”, dat wil zeggen alle verstrekte geschreven informatie, alle juridische en administratieve beslissingen, alsmede verklaringen verleend overeenkomstig artikel 38.

Artikel 42 (aanwijzing van autoriteiten)

- 151 Dit artikel is bedoeld om de praktische werking van de artikelen waarnaar het verwijst te bevorderen, door de aanzoekende autoriteit van een Verdragsluitende Staat toe te staan om te weten tot welke autoriteit in de aangezochte Staat zij zich moet wenden wanneer een verzoek tot overdracht van bevoegdheid naar een geschikter forum (art. 8) of een plaatsing naar het buitenland (art. 33)⁹⁸ wordt overwogen. Maar deze aanwijzing is facultatief voor de Verdragsluitende Staten die, vanwege de variëteit en het grote aantal van autoriteiten waarvan de bevoegdheid in verschillende omstandigheden kan worden ingeroepen, geen volledige lijsten kan aanleveren.

Artikel 43 (mededeling van aanwijzingen en afleggen van verklaringen)

- 152 Deze tekst bepaalt aan wie de met toepassing van het Verdrag gemaakte aanwijzingen en verklaringen van de Staten moeten worden meegedeeld. Het toont een scheiding van taken tussen het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie en de depositaris van het Verdrag. In tegenstelling tot voorgaande verdragen legt het artikel vast dat deze informatie-uitwisseling uiterlijk op de datum van de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het Verdrag of van toetreding daartoe

⁹⁷ Zie, met betrekking tot dit artikel, het rapport van de heer Parra-Aranguren, *Handelingen van de Zeventiende Zitting (1993)*, Deel II, p. 632.

⁹⁸ Immers, artikel 33 legt het richten van een verzoek niet vast, maar schrijft alleen voor dat overleg dient plaats te vinden met de autoriteiten van de Staat van plaatsing. Uiteraard is artikel 42 van toepassing op dit overleg (zie notulen, Plenaire zitting, nr. 163-167 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, p. 351]).

moet plaatsvinden. Het doel van deze bepaling, die voortkomt uit een voorstel van de Nederlandse delegatie,⁹⁹ is om de andere Verdragsluitende Staten in staat te stellen om hun verplichtingen na te komen die in het hoofdstuk over samenwerking zijn vastgelegd. Het niet nakomen van deze tijdslimiet leidt niet tot de ontoelaatbaarheid van de nederlegging van de akte, maar zal de positie van het Permanent Bureau met betrekking tot de in gebreke blijvende Staat versterken.

Artikel 44-47 (federale clausules)

- 153** Deze artikelen bevatten de zogenaamde federale clausules betreffende de toepassing van het Verdrag in Staten waarvan de rechtsstelsels niet uniform zijn. Deze clausules zijn al sinds ongeveer dertig jaar gebruikelijk in Haagse Verdragen, maar zij worden van Verdrag tot Verdrag bijgeschaafd en hun ontwerp moet aan de doelstellingen van elk Verdrag worden aangepast. Zoals aangegeven in de inleiding bij dit Verslag, was een bijzondere Werkgroep voorgezeten door mevrouw Alegría Borrás, afgevaardigde van Spanje, belast met het opstellen van concept artikelen tijdens de Diplomatieke Zitting (Werkdocument nr. 100), die bijna zonder wijziging door de Commissie werden aangenomen. Artikel 44 beschrijft de omstandigheden die alleen tot interne conflicten van een Verdragsluitende Staat leiden, terwijl artikel 45 en 46 kijken naar de toepassing van het Verdrag in Staten waar rechtsconflicten twee of meerdere territoriale eenheden betreffen en artikel 47 doet hetzelfde voor Staten die interpersoonlijke rechtsconflicten hebben.

Artikel 44 (het niet-toepassen van het protocol op interne conflicten)

- 154** Het Verdrag is bedoeld om internationale conflicten van autoriteiten en van het recht met betrekking tot de bescherming van volwassenen te reguleren. Een Verdragsluitende Staat waarin verschillende rechtsstelsels op dit gebied van toepassing zijn kan, indien hij dit wenst, de regels van het Verdrag toepassen om die conflicten op te lossen, maar dit artikel stelt dat een dergelijke Staat in geen geval verplicht is dit te doen¹⁰⁰. Opgemerkt zij dat de interne conflicten van een Verdragsluitende Staat waarop dit artikel betrekking heeft conflicten kunnen zijn tussen territoriale eenheden, alsook interpersoonlijke conflicten.

Slechts een kleine meerderheid stemde voor het behoud van dit artikel¹⁰¹. Omdat artikel 1 vastlegt - hetgeen het Kinderbeschermingsverdrag niet doet - dat het Verdrag van toepassing is "in internationale situaties", is het duidelijk dat het niet van toepassing is op interne conflicten. Artikel 44 kan tenminste worden opgevat als een indirecte uitnodiging om een beroep te doen op de daarin vastgelegde regels voor het oplossen van dergelijke conflicten.

⁹⁹ Werkdoc. nr. 87 en de discussie, notulen nr. 10, nr. 44-45 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 293] en notulen nr. 16, nr. 90-111 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), pp. 335-336].

¹⁰⁰ Dezelfde regel is te vinden in verschillende Haagse Verdragen, in het bijzonder het *Verdrag van 14 maart 1978 betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging*, art. 20; het *Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime*, art.18; het *Verdrag van 22 december 1986 inzake het recht dat van toepassing is op internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken*, art. 20; het *Verdrag van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen*, art. 33; het *Verdrag van 1 augustus 1989 inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging*, art. 21; het *Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*, art. 38; het *Haagse Verdrag van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen*, art. 46.

¹⁰¹ Met 12 stemmen tegen 10, met 1 onthouding, zie notulen nr. 17, nr. 21-27 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character* (1999), p. 340].

Artikel 45 (conflicten tussen territoriale eenheden, algemene regels)

- 155 Dit artikel, evenals het volgende, geeft aan hoe het Verdrag dient te worden toegepast met betrekking tot een Staat bestaande uit verschillende territoriale eenheden, waarin verschillende rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels van toepassing zijn.

Het doel van dit artikel is puur technisch van aard. Het legt de algemene regels vast die kunnen worden toegepast op zowel aangelegenheden aangaande de bevoegdheid van autoriteiten, het toepasselijk recht als de erkenning van de beschermende maatregelen. Echter voor wat betreft de vaststelling van het toepasselijk recht is het toepassingsgebied verregaand beperkt door artikel 46, dat ten aanzien hiervan speciale regels vastlegt.

- 156 De leidende gedachte achter artikel 45, waarvoor precedentes zijn te vinden in andere Verdragen,¹⁰² is de federale of semi-federale Staat de ruimtelijke verbindingselementen aan te laten wijzen die door het Verdrag worden begunstigd in de territoriale eenheid van die Staat waarin zij daadwerkelijk gelegen zijn. Daarom is die territoriale eenheid die van de gewone verblijfplaats van de volwassene, van zijn of haar aanwezigheid, van de locatie van zijn of haar vermogen, of van de wezenlijke betrekkingen die de situatie mogelijk heeft met een Staat of met de plaats van tenuitvoerlegging van de maatregel (onderdelen *a*), *b*), *c*), *f*) en *i*). Evenzo dient de verwijzing naar een autoriteit, het recht, of een procedure te gaan naar de handelingsbevoegde autoriteit, of naar het recht of de procedure die in de betrokken territoriale eenheid van kracht is (onderdelen *g*), *h*) en *i*). De verwijzing naar de Staat waarvan de volwassene de nationaliteit heeft (vergelijk art. 7 en art. 8, lid 2, onderdeel *a*)) dient te worden uitgelegd als zijnde naar “de door het recht van die Staat aangewezen territoriale eenheid of, bij gebreke van ter zake dienende regels, naar de territoriale eenheid waarmee de volwassene de nauwste betrekkingen heeft” (onderdeel *d*)). De verwijzing naar de Staat waarvan de autoriteiten zijn gekozen door de volwassene dient te worden uitgelegd als zijnde naar de territoriale eenheid indien de volwassene de autoriteiten daarvan heeft gekozen, of anders de territoriale eenheid waarmee de volwassene de nauwste betrekking heeft (onderdeel *e*)).

Artikel 46 (conflicten tussen territoriale eenheden, speciale regels aangaande het toepasselijk recht)

- 157 Een korte vergelijkende studie van recente Haagse Verdragen toont aan dat zeer verschillende systemen zijn gebruikt om het recht van de territoriale eenheid vast te stellen dat van toepassing is, waar de conflictregel van het Verdrag het recht aanwijst van een Staat waar sprake is van rechtsconflicten tussen territoriale eenheden. Bepaalde Verdragen wijzen rechtstreeks de territoriale eenheid aan waarvan het recht van toepassing zal zijn¹⁰³. Andere verwijzen voornamelijk naar de interne conflictregels van de betrokken Staat en subsidiair naar het recht van de territoriale eenheid waarmee de

¹⁰² Zie het *Haags Verdrag van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen*, art. 31; het *Haags Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*, art. 36;

¹⁰³ Zie het *Verdrag van 14 maart 1978 betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging*, art. 19; het *Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime*, art. 17; het *Verdrag van 14 maart 1978 inzake de voltrekking en de erkenning van de geldigheid van huwelijken*, art. 18 en 19; het *Verdrag van 22 december 1986 inzake het recht dat van toepassing is op internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken*, art. 19; het *Verdrag van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen*, art. 31 *b*; het *Verdrag van 1 juli 1985 inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts*, art. 23; het *Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*, art. 36 *b*;

situatie de nauwste betrekkingen heeft,¹⁰⁴ of naar het recht van een rechtstreeks vastgestelde territoriale eenheid¹⁰⁵. Artikel 46 van het huidige Verdrag, evenals het Kinderbeschermingsverdrag, bevoordeelt dit laatste systeem. De territoriale eenheid waarvan het recht van toepassing is, is die eenheid die wordt aangewezen door de regels die van kracht zijn in de betrokken Staat, maar indien die er niet zijn, dan is het de eenheid die wordt gedefinieerd in artikel 45. Derhalve, daar waar artikel 15 het recht van de Staat van de gewone verblijfplaats van de volwassene aanwijst als het recht dat de vertegenwoordigingsbevoegdheden beheerst die het heeft verleend en waar deze Staat meerdere territoriale eenheden bevat die worden beheerst door verschillende rechtsstelsels, dan zou het allereerst noodzakelijk zijn om na te gaan of er in het recht van deze Staat regels zijn die leiden tot de identificatie van de territoriale eenheid, het toepasselijk recht, en bij gebreke van dergelijke regels, om overeenkomstig artikel 45 onderdeel a) het recht van de territoriale eenheid toe te passen waarin de volwassene zijn of haar gewone verblijfplaats heeft.

Artikel 47 (conflicten aangaande verschillende categorieën personen, toepasselijk recht)

158 In tegenstelling tot artikel 45 en 46 doelt artikel 47, overgenomen van artikel 49 van het Kinderbeschermingsverdrag, op de Staten die interpersoonlijke conflicten hebben, dat wil zeggen de Staten die verschillende rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels toepassen op verschillende categorieën personen. Alle Haagse Verdragen die de vaststelling van het toepasselijk recht behandelen en waar de daarin vastgelegde conflictregels een Staat van dit type aanwijzen, voegen zich naar de interne conflictregels van deze Staat. Sommige Verdragen houden hier op en dragen geen oplossing aan voor het geval waar dergelijke regels in de betrokken Staat niet bestaan¹⁰⁶. Andere Verdragen vullen deze leemte op en verwijzen, bij gebreke van dergelijke regels, naar het recht van de nauwste betrekkingen¹⁰⁷. Artikel 47 van dit Verdrag past het laatstgenoemde systeem toe. Bij gebreke van regels die van kracht zijn in de betrokken Staat en die het toepasselijk recht aanwijzen, zal het recht van het stelsel of de verzameling regels van toepassing zijn waarmee de volwassene de nauwste betrekkingen heeft.

¹⁰⁴ *Haags Verdrag van 2 oktober 1973 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen*, art. 16.

¹⁰⁵ *Het Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime*, art. 16; *Verdrag van 1 augustus 1989 inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging*, art. 19, lid 2.

¹⁰⁶ *Zie Verdrag van 14 maart 1978 inzake de voltrekking en de erkenning van de geldigheid van huwelijken*, art. 20; *Verdrag van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen*, art. 32; *Verdrag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*, art. 37;

¹⁰⁷ *Verdrag van 2 juli 1973 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen*, art. 16; *Verdrag van 1 augustus 1989 inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging*, art. 20; vergelijk *Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime*, art. 19.

Artikel 48 (vervanging van het Verdrag van 17 juli 1905)

- 159** Dit artikel legt de vervanging vast in de betrekkingen tussen de Verdragsluitende Staten van het oude Verdrag van 17 juli 1905 door het huidige Verdrag¹⁰⁸. In tegenstelling tot de vergelijkbare bepaling in artikel 51 van het Kinderbeschermingsverdrag maakt dit artikel geen voorbehoud voor de erkenning van maatregelen die eerder genomen zijn onder toepassing van het oude Verdrag, dat nauwelijks nog lijkt te worden toegepast.

Als dat niet het geval was geweest, zou de overgang van het ene Verdrag naar het andere kunnen leiden tot moeilijkheden, vergelijkbaar met die welke zijn genoemd voor de opvolging van de Verdragen van 1961 en 1996¹⁰⁹. Indien, bijvoorbeeld, de gewone verblijfplaats van de volwassene verandert van Staat A naar Staat B, die beide voorheen Partij waren bij het Verdrag van 1905 maar die ten tijde van de verandering Partij zijn geworden bij het nieuwe Verdrag, dan moet dit nieuwe Verdrag logischerwijs worden toegepast in hun onderlinge betrekkingen. Maar als de volwassene de nationaliteit heeft van Staat C, Partij bij het Verdrag van 1905 maar niet bij het nieuwe Verdrag, dan zal het Verdrag van 1905 de Staten A en B blijven binden aan Staat C, die de toepassing van het nieuwe Verdrag in betrekkingen tussen de Staten A en B kan blokkeren, door de bevoegdheid van zijn autoriteiten op te eisen¹¹⁰.

Artikel 49 (conflicten met andere verdragen en overeenkomsten)

- 160** Dit artikel is overgenomen van artikel 52 van het Kinderbeschermingsverdrag en aangenomen met het oog op de toen lopende onderhandelingen in de Europese Unie ten aanzien van wat later de Verordening van de Raad zou worden betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen¹¹¹. Toch veroorzaakte het een debat omdat sommige Staten vreesden dat het hen niet voldoende handelingsvrijheid liet om in de toekomst afzonderlijke overeenkomsten te kunnen sluiten inzake de bij dit Verdrag geregelde onderwerpen. De uitleg gegeven tijdens de debatten toonde aan dat er nog een ruime handelingsvrijheid was.

Lid 1

- 161** Dit lid, zoals de gebruikelijke bepalingen inzake verenigbaarheid die in talrijke verdragen te vinden zijn, heeft alleen betrekking op eerdere overeenkomsten gesloten door de Verdragsluitende Staten. Het laat onverlet hun toepassing, tenzij de Staten die Partij zijn bij dergelijke overeenkomsten een andersluidende verklaring afleggen.

¹⁰⁸ Vergelijk art. 51, *Verdrag van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen*.

¹⁰⁹ Zie het Toelichting over het Verdrag van 1996, nr. 169.

¹¹⁰ Het Verdrag van 17 juli 1905 geeft prioritaire bevoegdheid aan de autoriteiten van de nationale Staat om de onbekwaamverklaring uit te spreken en de curatele te organiseren (art. 2). De autoriteiten van de Staat van de gewone verblijfplaats hebben slechts subsidiaire bevoegdheid bij onthouding door de nationale autoriteiten (art. 6), maar de onbekwaamverklaring uitgesproken door de autoriteiten van de gewone verblijfplaats kan overeenkomstig hun recht door de nationale autoriteiten worden opgeheven (art. 11).

¹¹¹ Deze verordening treedt op donderdag 1 maart 2001 in werking.

Lid 2

- 162 Dit lid 2 staat toe dat “een of meer Verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van volwassenen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de Staten die Partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij dit Verdrag geregelde onderwerpen”. Dergelijke overeenkomsten kunnen zijn gesloten tussen Verdragsluitende Staten of tussen Verdragsluitende Staten en derde Staten,¹¹² maar de in dit lid genoemde overeenkomsten zijn die met betrekking tot “volwassenen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de Staten die Partij zijn bij dergelijke overeenkomsten”.

Deze beperking vonden de delegaties van de Noordse Staten buitensporig omdat zij in staat wensten te zijn om afzonderlijke overeenkomsten te sluiten niet alleen op grond van de gewone verblijfplaats maar ook op grond van de nationaliteit of verblijfplaats van de volwassene of het bestaan van vermogen in de Staten die Partij zijn bij die overeenkomsten. Met het oog hierop stelden zij voor dat lid 2 zou worden verwijderd en dat de toepassing van verdragen gesloten of nog te sluiten door Verdragsluitende Staten¹¹³ zou worden voorbehouden aan lid 1, gelijk artikel 23 van het Erfopvolgingsverdrag. Het bezwaar werd geopperd dat dit hoofdzakelijk een verdrag was inzake de bevoegdheid van autoriteiten (en niet slechts een verdrag inzake rechtsconflicten, zoals het Erfopvolgingsverdrag) en dat een inspanning geleverd diende te worden om te voorkomen dat bepaalde Staten die Partij zijn bij het Verdrag inzake de bescherming van volwassenen een afzonderlijk Verdrag zouden sluiten en daarin bevoegdheidsregels zouden opnemen die de soepele werking van het onderhavige Verdrag zouden verstoren. Dat zou het geval zijn als een dergelijk afzonderlijk verdrag gevolgen zou hebben voor volwassenen die hun gewone verblijfplaats buiten de gesloten kring hebben van Staten die daarbij Partij zijn en in een Staat die Partij is bij het Haagse Verdrag. Er werd ook gezegd bij wijze van antwoord dat, hoewel lid 2 daadwerkelijk de genoemde overeenkomsten beperkt heeft tot volwassenen die hun gewone verblijfplaats in een Staat hebben die Partij is bij die overeenkomsten, lid 3 deze beperking niet herhaalt en de mogelijkheid openlaat voor afzonderlijke overeenkomsten betreffende volwassenen die niet noodzakelijkerwijs hun gewone verblijfplaats in een Staat hebben die Partij is, op voorwaarde echter dat deze overeenkomsten geen afbreuk doen aan de toepassing van het Haagse Verdrag.

Lid 3

- 163 Dit lid geeft aan dat de afzonderlijke overeenkomsten die worden gesloten door een of meerdere Verdragsluitende Staten “in de betrekkingen van deze Staten met andere Verdragsluitende Staten geen afbreuk [doen] aan de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag”. Met andere woorden, de vrijheid om afzonderlijke overeenkomsten te sluiten is volledig, maar de Verdragsluitende Staten die Partij zijn bij dergelijke afzonderlijke overeenkomsten mogen in geen geval deze overeenkomsten als argument gebruiken om zichzelf vrij te stellen van verplichtingen jegens andere Verdragsluitende Staten die geen Partij zijn bij de afzonderlijke overeenkomsten.

De werking van lid 3 kan worden geïllustreerd met behulp van verschillende voorbeelden. Indien er sprake is, krachtens het Haagse Verdrag, van een bevoegdheidsgrond ten gunste van de autoriteit van een Staat die Partij is bij dat Verdrag, maar niet in de afzonderlijke

¹¹² De laatstgenoemde mogelijkheid komt voort uit het feit dat het lid stilstaat bij de mogelijkheid van een afzonderlijke overeenkomst gesloten door “een of meer Verdragsluitende Staten”. Indien deze is gesloten door slechts één Verdragsluitende Staat, dan kan dit alleen een derde Staat zijn.

¹¹³ Een voorstel dat terzijde werd gelegd met 12 stemmen tegen 7 en 5 onthoudingen, zie de discussie notulen nr. 10, nr. 1-40 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 290-293] en notulen nr. 17, nr. 28-34 [zie *Proceedings of the SC with a diplomatic character (1999)*, pp. 340-341].

overeenkomst, dan moeten de Verdragsluitende Staten die ook Partij zijn bij de afzonderlijke overeenkomst erkennen dat de maatregelen die door die autoriteit zijn genomen op grond van deze bevoegdheidsgrond door een bevoegde autoriteit zijn genomen, zelfs indien de afzonderlijke overeenkomst een dergelijke bevoegdheidsgrond uitsloot. Omgekeerd zullen de Verdragsluitende Staten die geen Partij zijn bij de afzonderlijke overeenkomst niet verplicht zijn om de maatregelen te erkennen die in de andere Verdragsluitende Staten zijn genomen die Partij zijn bij een dergelijk Verdrag op grond van de bevoegdheidsgrond waarin de afzonderlijke overeenkomst voorziet, maar niet het Haagse Verdrag. Bovendien moeten de Verdragsluitende Staten die Partij zijn bij de afzonderlijke overeenkomst de samenwerkingsverplichtingen respecteren die het Haagse Verdrag hen oplegt.

- 164** In de interpretatie die overheerste in de discussies van de Diplomatieke Commissie, betreffen de beperkingen in lid 3 hier slechts de overeenkomsten die daarin worden genoemd, met andere woorden, zij die niet beperkt zijn tot volwassenen die hun gewone verblijfplaats hebben in het grondgebied van een de Staten die Partij zijn bij deze overeenkomsten. Deze beperkingen hebben geen invloed op de overeenkomsten beschreven in lid 2.

Lid 4

- 165** Dit lid stelt de afzonderlijke overeenkomsten gelijk met eenvormige wetten die hun grondslag vinden in het bestaan van speciale banden tussen de desbetreffende Staten. Deze bepaling is van bijzonder belang voor de Noordse Staten.

Artikel 50 (temporele werkingsfeer van het Verdrag)

- 166** Dit artikel herhaalt in de eerste twee leden de twee regels van overgangsrecht die zijn vastgesteld in artikel 53 van het Kinderbeschermingsverdrag betreffende de bevoegdheid van autoriteiten en de erkenning van maatregelen. Het volgt logischerwijs uit lid 1 dat de bevoegdheidsregels slechts van toepassing zullen zijn in een Staat vanaf het tijdstip waarop het Verdrag in die Staat in werking is getreden. Dientengevolge zullen de regels die in een Verdragsluitende Staat zijn genomen vóór de inwerkingtreding van het Verdrag in die Staat, met toepassing van de bevoegdheidsregels die eerder van kracht waren, niet buiten werking worden gesteld door de inwerkingtreding van het Verdrag, zelfs indien de autoriteiten die deze hebben genomen geen bevoegdheid meer hebben volgens het Verdrag.
- 167** Lid 2 beperkt de temporele werkingsfeer van hoofdstuk iv (erkenning en inwerkingtreding) tot maatregelen die genomen zijn na de inwerkingtreding van het Verdrag, zowel in de Staat waar de maatregelen zijn genomen als in de aangezochte Staat. Echter niets belet de aangezochte Staat om op grond van het eigen nationale recht eerder genomen beslissingen te erkennen.
- 168** Lid 3 is nieuw. Het werd noodzakelijk door het bestaan van vertegenwoordigingsbevoegdheden verleend door de volwassene (art. 15). De Commissie wilde dat de vertegenwoordigingsbevoegdheden die de volwassene eerder had verleend, indien dit was gedaan onder voorwaarden welke overeenstemmen met die genoemd in artikel 15, zouden worden erkend in elke Verdragsluitende Staat vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van het Verdrag met betrekking tot een dergelijke Staat. Samengevat vereist het Verdrag erkenning voor de toekomst van het bestaan van bevoegdheden die

zijn verleend vóór de inwerkingtreding van het Verdrag,¹¹⁴ maar het vereist geen erkenning van handelingen die zijn uitgevoerd met toepassing van die bevoegdheden vóór de inwerkingtreding van het Verdrag in die Staat.

Artikel 51 (taal voor mededelingen)

169 Dit artikel, identiek aan artikel 54 van het Kinderbeschermingsverdrag en aan artikel 24 van het *Verdrag van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen*, behandelt de problemen van de taal waarin mededelingen tussen autoriteiten dienen te worden opgesteld of vertaald. De mededelingen moeten worden gedaan in de oorspronkelijke taal en moeten worden vergezeld van een vertaling in de officiële taal of een van de officiële talen van de andere Staat, of, waar dat niet haalbaar is, van een vertaling in het Frans of Engels. Er is voorzien in de mogelijkheid bezwaar te maken tegen het gebruik van hetzij Engels hetzij Frans.

Artikel 52 (toetsing van het Verdrag)

170 Dit artikel neemt artikel 54 van het Kinderbeschermingsverdrag over, dat zelf artikel 42 van het Verdrag van 29 mei 1993 inzake adoptie overneemt. Er kan slechts voordeel worden behaald met het periodiek organiseren door de Conferentie van vergaderingen om de praktische werking van het Verdrag te onderzoeken en in voorkomend geval suggesties ter verbetering geven.

HOOFDSTUK VII – SLOTBEPALINGEN

Artikel 53-55 (slotbepalingen)

171 Deze artikelen, opgesteld door het Permanent Bureau (Werkdocument nr. 65) en aangenomen zonder langdurige discussie, komen uit voorgaande Verdragen, in het bijzonder het Kinderbeschermingsverdrag. Zij behandelen de ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring (art. 53), toetreding (art. 54), de mogelijkheid voor Staten met twee of meer territoriale eenheden waarin verschillende rechtsstelsel van toepassing zijn om te verklaren op welke eenheden het Verdrag van toepassing zal zijn (art. 55), het systeem van het enige voorbehoud dat door het Verdrag is toegestaan¹¹⁵ en de intrekking daarvan (art. 56), het in werking treden van het Verdrag (art. 57), opzegging (art. 58), en tot slot de kennisgevingen die de depositaris van het Verdrag zal moeten maken aan de lidstaten van de Conferentie en aan die Staten die zullen zijn toetreden tot het Verdrag (art. 59).

¹¹⁴ Tegelijkertijd verplicht het niet tot erkenning van eerder genomen beschermende maatregelen, zie art. 50, lid 1.

¹¹⁵ Dit voorbehoud betreft de taal van informatie-uitwisseling, zie hierboven, nr. 169, *ad* art. 51. De bevoegdheid tot het maken van een voorbehoud op de toepassing van het Verdrag op medische gebied, dat eerst was aanvaard door de Commissie, werd terzijde geschoven nadat overeenkomst was bereikt over deze aangelegenheden.

Het Verdrag leent twee vernieuwende elementen van het Kinderbeschermingsverdrag ten opzichte van voorgaande Verdragen. Ten eerste, volgens artikel 53 en in tegenstelling tot het Adoptieverdrag dat zelf uitging van voorgaande Verdragen, staat het Verdrag slechts open voor ondertekening door de lidstaten op 2 oktober 1999, en niet door Staten die hebben deelgenomen als waarnemers of die na deze datum lid zijn geworden. Laatstgenoemden kunnen toetreden tot het Verdrag door de procedure te volgen die is vastgelegd in artikel 54, met andere woorden slechts nadat het Verdrag in werking is getreden ingevolge artikel 57, lid 1. Ten tweede legt artikel 58 vast dat de opzegging van het Verdrag beperkt kan zijn tot bepaalde territoriale eenheden waarop het Verdrag van toepassing is.

Parijs, 5 januari 2000